

Fortum

Årsredovisning 2004

Innehåll

Information till aktieägare	Pärmens insida
Banker och fondkommissionärer	Pärmens insida
Fortum i korthet	4
Viktiga händelser	5
Ekonomisk översikt	6
VD har ordet	8
Fortums kompass	10
Marknadsutveckling	11
Segmentöversikter	14
Kraft- och värmeverksamheten	15
Kraftproduktion	18
Värme	20
Distribution	21
Markets	23
Oljeverksamheten	24
Oljeraffinering	25
Detaljhandel med olja	28
Shipping och övrig oljeverksamhet	29
Samhällsansvar	30
Miljö, hälsa och säkerhet	31
Medarbetare	33
Insatser i samhället	35
Riskhantering	36
Förvaltning och styrning	40
Styrelsen	47
Koncernens ledningsgrupp	48
Övrig ledning	49
Bokslut	50
Styrelsens verksamhetsberättelse	51
IFRS	58
Koncernens resultaträkning	62
Koncernens balansräkning	63
Koncernens kassaflödesanalys	64
Noter till koncernens bokslut	65
Koncernens aktier och andelar	80
Koncernens ekonomiska nyckeltal 2000–2004	84
Formler för uträkning av nyckeltal	86
Moderbolagets resultaträkning, balansräkning och kassaflödesanalys	87
Aktier och aktieägare	91
Förslag till vinstdisposition	95
Revisionsberättelse	95
Förvaltningsrådets utlåtande	96

Information till investerare

Bolagsstämma

Fortum Abp:s ordinarie bolagsstämma hålls torsdagen den 31 mars 2005 kl. 11.00 i Finlandiahuset, Mannerheimvägen 13 e, Helsingfors. Registrering av anmälda till stämman börjar kl. 9.45.

Anmälan till bolagsstämman bör göras senast den 23 mars 2005 kl. 16.00 (finsk tid). Anmälan kan göras per telefon på nummer +358 10 452 9460, per fax på nummer +358 10 262 2727, per e-post på adressen fortum.yhtiokokous@yhteysspalvelut.elisa.fi eller skriftligen under adress Fortum Abp, Rita Lagerstedt, PB 1, FI-00048 FORTUM, Finland. Skriftlig anmälan och eventuella fullmakter bör vara oss tillhanda före utgången av anmälingstiden.

Utdelning

Styrelsen föreslår bolagsstämman en utdelning om 0,58 euro per aktie för räkenskapsperioden 2004. Avstämningsdagen för utdelningen är den 5 april 2005 och utdelningen föreslås bli utbetald i mitten av april 2005.

Dessutom föreslår styrelsen att Fortums aktieägare får aktier i det nya oljebolaget som dividend.

Publicering av resultatrapporter

- Delårsrapport januari–mars publiceras den 3 maj 2005
- Delårsrapport januari–juni publiceras den 19 juli 2005
- Delårsrapport januari–september publiceras den 20 oktober 2005

Rapporten "Fortum i samhället" ges ut i mars 2005.

Årsredovisningen och delårsrapporterna publiceras på finska, svenska och engelska. De finns också tillgängliga på Fortums webbplats på adresserna www.fortum.se, www.fortum.com och www.fortum.fi.

Fortums ledning erbjuder regelbundet presskonferenser för analytiker och media. Dessa kan följas också via företagets hemsidor. Vidare ger ledningen personliga intervjuer både enskilt och i grupp. Fortum deltar också i olika konferenser och arrangemang för investerare.

Fr.o.m den 1 april 2005 iaktar Fortum en tyst period på 30 dagar före publiceringen av resultatrapporter.

Ytterligare information om aktier och aktieägare på sid. 91–94 i bokslutet.

www.fortum.se/investerare

Kontaktinformation

Kontaktperson för investerarrelationer är IR-direktör Mika Paloranta, tfn +358 10 452 4138, fax +358 10 452 4176, e-post mika.paloranta@fortum.com.

Finansiell information kan beställas på adressen Fortum Abp, Juha Ahonen, PB 1, FI-00048 FORTUM, Finland, tfn +358 10 452 9151, fax +358 10 452 4065, e-post juha.ahonen@fortum.com.

AKTIEINFORMATION FÖR 2004

Högsta kurs	13,99 euro
Lägsta kurs	7,45 euro
Medelkurs	10,29 euro
Aktieomsättning totalt	478,8 miljoner st.
Börsvärde (31.12.2004)	11,8 miljarder euro

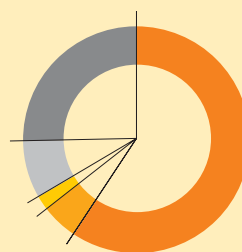
STÖRSTA REGISTRERADE AKTIEÄGARE

31 december 2004

Finska staten	59,26 %
Omsesidiga pensionsförsäkringsbolaget Ilmarinen	1,34 %
Folkpensionsanstalten	1,22 %
Kurikka stad	0,72 %
Fortums pensionsstiftelse	0,58 %
Statens pensionsfond	0,56 %
Placeringsfonden OP-Delta	0,45 %
Omsesidiga pensionsförsäkringsbolaget Fennia	0,24 %
Omsesidiga pensionsförsäkringsbolaget Etera	0,23 %
Omsesidiga pensionsförsäkringsbolaget Varma	0,20 %

Fördelning av aktieinnehaven

31 december 2004

- Finska staten 59,3 %
- Hushåll 5,3 %
- Finansiella institutioner och försäkringsbolag 2,1 %
- Övriga finländska investerare 8,2 %
- Utländska investerare 25,2 %

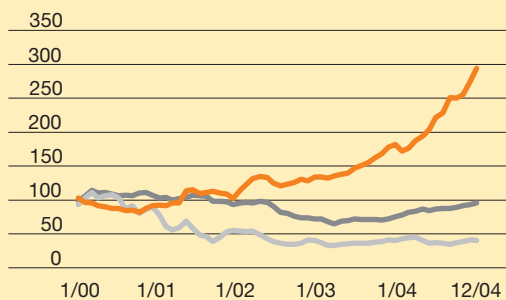
BANKER OCH FONDKOMMISSIONÄRER SOM BEVAKAT FORTUM UNDER 2004

ABG Sundal Collier, Oslo	EQ Bank Ab, Helsingfors
Alfred Berg Finland Ab, Helsingfors	FIM Fondkommission Ab, Helsingfors
Citigroup Smith Barney, London	Handelsbanken Securities, Helsingfors
Crédit Agricole Indosuez Cheuvreux Nordic AB, Stockholm	Kaupthing Sofi, Helsingfors
Carnegie Investment Bank AB Finland Branch, Helsingfors	Mandatum Fondkommission Ab, Helsingfors
Deutsche Bank AG, Helsinki Branch, Helsingfors	Merrill Lynch, London
Dresdner Kleinwort Wasserstein Securities, London	Morgan Stanley Dean Witter & Co, London
Enskilda Securities AB, Helsingfors	Nordea Securities Abp, Helsingfors
Evli Bank Abp, Helsingfors	Opstock Ab, Helsingfors

Handelskod: FUM1V. Typ: Energi.

Kursutveckling 2000–2004

euro, monadsmedelvärde

■ Fortum
■ Dow Jones STOXX 600 Utilities Index
■ HEX

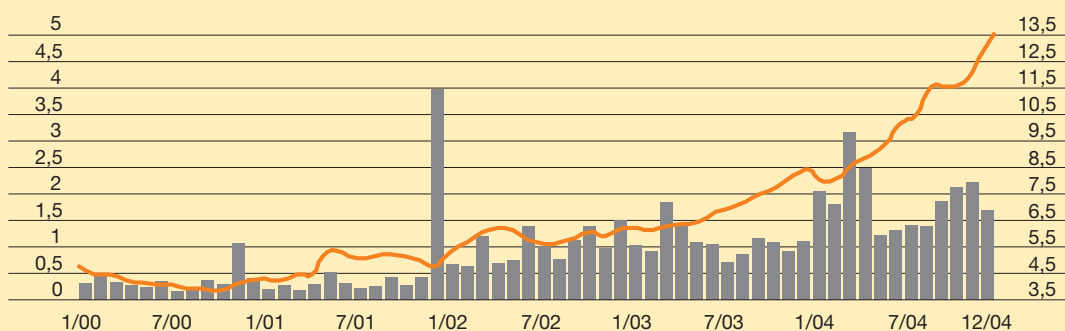
Börsvärde 2000–2004

1 000 mn euro

Aktieomsättning 2000–2004

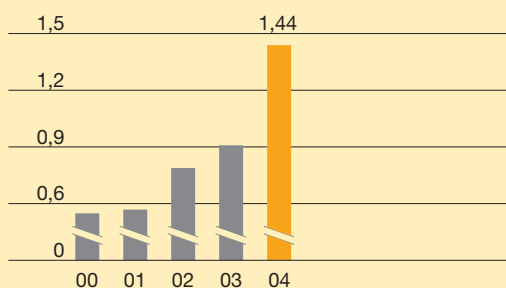
miljoner aktier/dag, medelvärde per månad

■ euro
■ volym

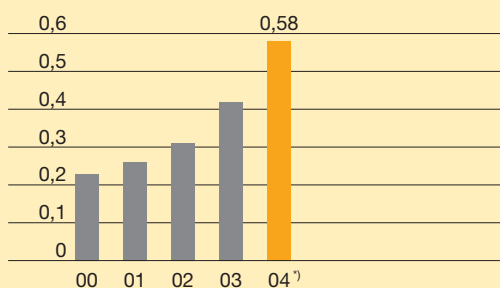
Resultat/aktie

euro

Utdelning/aktie

euro

¹⁾ förslag av styrelsen

Fortum 2004

Ett utmärkt år. Tack vare det starka resultatet kan oljeverksamheten avskiljas genom aktieutdelning.

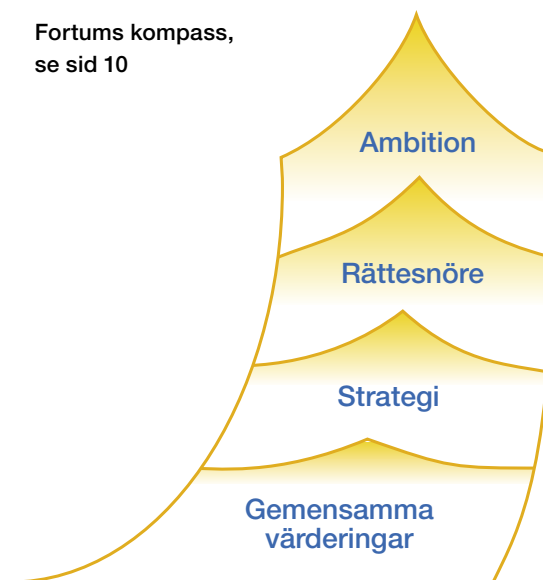
Fortum i korthet

Fortum är ett ledande energiföretag i Norden och Östersjöregionen. Företagets verksamheter omfattar produktion, distribution och försäljning av el och värme, oljeproduktion, raffinering och försäljning av oljeprodukter, drift och underhåll av kraftverk samt energirelaterade tjänster. Huvudprodukterna är el, värme och ånga, drivmedel och eldningsolja.

Fortums konkurrenskraft inom kraft och värme baseras på ett samnordiskt affärskoncept som kännetecknas av en hög operativ effektivitet och en bred kundbas. Inom oljeraffinering är Fortum en ledande producent av miljöanpassade oljeprodukter.

Under 2004 uppgick Fortums omsättning till 11,7 miljarder euro och rörelseresultatet uppgick till 1,9 miljarder euro. Medelantalet anställda var 12 859. Fortums aktie är noterad på Helsingforsbörsen.

Fortums kompass, se sid 10

Marknadspositioner i Norden

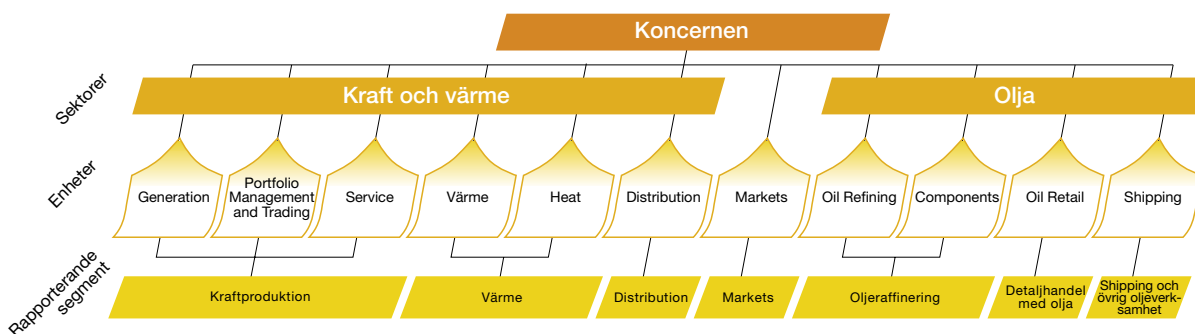
Eldistribution	#1
Fjärrvärme	#1
Raffinering av rena drivmedel	#1
Kraftproduktion	#2
Antal elkunder	#2

Kundbas

miljoner

Elkunder	1,1
Eldistributionskunder	1,4
Drivmedelskunder med bonuskort	0,5
Eldningsolja- och gaskunder	0,2

Affärsstruktur i december 2004

Viktiga händelser under 2004

Den viktigaste händelsen under året var att fullfölja planen att avskilja oljeverksamheten genom en aktieutdelning och en aktieförsäljning.

Följande händelser har bidragit till att Fortum nått de strategiska målen:

Att bygga det ledande kraft- och värmebolaget

- ökning av innehavet i det ryska företaget OAO Lenenergo till 30,7 procent
- deltagande i den femte finländska kärnkraftsreaktorn
- ökning av kraftproduktionskapaciteten
- expansion av värmeverksamheten i Polen
- ytterligare projekt avseende avfallsenergi

Att stärka positionen som den ledande raffineraren av rena drivmedel

- pågående investering om 500 miljoner euro i Borgå-raffinaderiet för att utöka dieselojkekapaciteten
- start av försäljning av både svavelfri diesel och bensin i Finland
- utvidgning av Neste-kedjan i Östersjöområdet

Att bli kundernas naturliga val av energileverantör

Nya samnordiska satsningar

- lansering av nya elprodukter och tjänster
- banbrytande kundgarantier
- pilotprojekt för automatisk mätaravläsning
- införande av efterdebitering av el
- etablering av en ombudsmannafunktion

Resultat

- ett utmärkt år
- aktiekursens utveckling har legat klart över branschgenomsnittet
- starkt ställning i nordvästra Ryssland
- bra position avseende möjliga effekter av handel med utsläppsrätter
- förbättrad kundservice

I fokus 2005

- framgångsrikt skilja av oljeverksamheten
- fortsatt driva på den nordiska strategin
- utnyttja tillväxtpotentialer i Ryssland
- ständigt fokusera på kundvärde
- stärka resultatorienteringen
- ytterligare förbättra den operativa effektiviteten

Ekonomisk översikt

(detaljerad ekonomisk information, på sid 50–96)

Nyckeltal

	2003	2004	Förändring %	IFRS 2004**)
Nettoomsättning, mn euro	11 392	11 665	2	11 659
Rörelseresultat, mn euro	1 420	1 914	35	1 916
Resultat före skatt, mn euro	1 184	1 655	40	1 700
Resultat per aktie, euro	0,91	1,44	58	1,48
Eget kapital per aktie, euro	7,55	8,50	13	
Sysselsatt kapital (vid periodens slut), mn euro	12 704	12 697	0	12 890
Räntebärande nettoskuld (vid periodens slut), mn euro ¹⁾	5 626	4 896	-13	5 095
Investeringar, mn euro	1 136	833	-27	833
Rörelsens kassaflöde, mn euro	1 577	1 748	11	
Kassaflöde före finansiering, mn euro	1 759	1 010	-43	
Avkastning på sysselsatt kapital, %	11,4	15,6	37	15,8
Avkastning på eget kapital, % ¹⁾	12,3	17,6	43	18,2
Skuldsättningsgrad, % ¹⁾	85	64	-25	67
Medelantal anställda	13 343	12 859	-4	12 859

¹⁾ siffrorna för 2003 inbegriper effekten av inlösen av preferensaktier värda 1,2 miljarder euro emitterade av Fortum Capital Ltd

***) siffrorna är reviderade

Nyckeltal per affärssegment

	Nettoomsättning mn euro		För- ändring %	Andel i koncernens netto- omsättning %	Rörelseresultat mn euro		För- ändring %	Andel i koncernens rörelse- resultat %	Avkastning på operativt kapital % ¹⁾		För- ändring %
	2003	2004			2003	2004			2003	2004	
Kraftproduktion	2 681	2 088	-22	18	603	725	20	38	9,5	11,6	22
Värme	964	1 021	6	9	173	226	31	12	7,3	9,2	26
Distribution	688	707	3	6	247	258	4	13	7,9	8,3	5
Markets	1 634	1 387	-15	12	35	26	-26	1	55,2	18,8	-66
Oljeraffinering	5 693	6 306	11	54	281	573	104	30	26,2	50,4	92
Detaljhandel med olja	2 203	2 374	8	20	44	48	9	3	13,8	15,9	15
Shipping och övrig oljeverksamhet	308	339	10	3	79	107	35	6	56,7	63,5	12
Övrigt	93	96	3	1	-42	-49	17	-3			
Elimineringar	-2 872	-2 653									
Koncernen	11 392	11 665	2	100	1 420	1 914		100			

1) Avkastning på operativt kapital (RONA), % = Rörelseresultat / genomsnittligt operativt kapital

Kreditbetyg

	S&P	Moody's
Fortum Abp	BBB+ (stabil)/A-2	Baa1 (stabil)/P-2

Koncernens finansiella mål

	Mål	2003	2004
Avkastning på sysselsatt kapital (ROCE)	12 %	11,4 %	15,6 %
Avkastning på eget kapital (ROE)	12 %	12,3 %	17,6 %
Skuldsättningsgrad	< 100 %	85 %	64 %

Känslighetsanalys 2005

Ungefärlig effekt på koncernens rörelseresultat under 2005 baserad på hedning vid utgång av 2004:

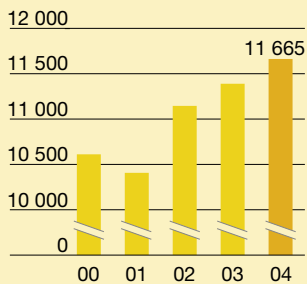
Förändring i	mn euro
Elpris, EUR 1/MWh	+/-20 ¹⁾
Raffineringsmarginal, USD 0,1/fat	+/-10
Råoljepris, USD 1,0/fat	+/-10 ²⁾
Råoljefrakter, 10 Worldscale points	+/-10
US dollar, 10 %	+/-50–70 ³⁾

¹⁾ effekten är inte lineär ²⁾ främst lagervinster och -förluster

³⁾ före hedging

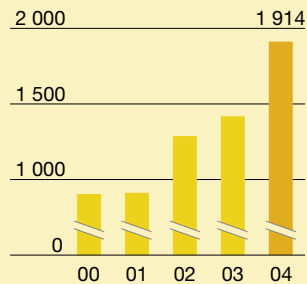
Nettoomsättning

mn euro

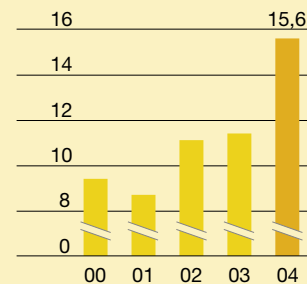
Rörelseresultat

mn euro

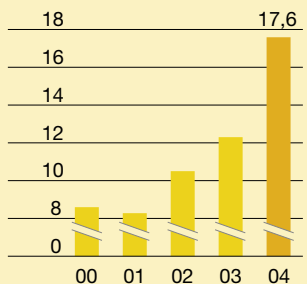
Avkastning på sysselsatt kapital

%

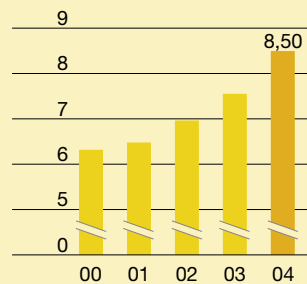
Avkastning på eget kapital

%

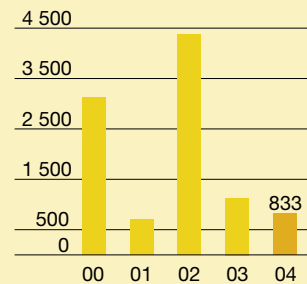
Eget kapital/aktie

euro

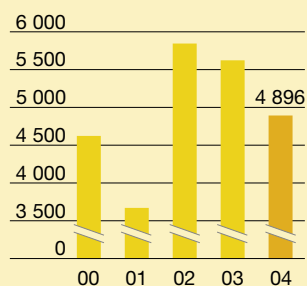
Investeringar

mn euro

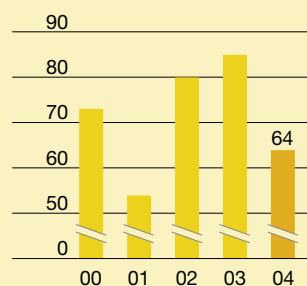
Räntebärande nettoskuld

mn euro

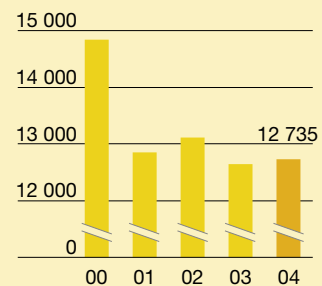
Skuldsättningsgrad

%

Antalet fast anställda

%

Solid plattform för två fristående bolag

2004 var ännu ett gott år för Fortum. Det var dessutom ett år då vi drog full nytta av de förbättringar vi gjort under tidigare år: synergiefekterna av samgåendet med Birka Energi realiserades helt och koncernens samlade resultat påverkades positivt även av andra organisatoriska förbättringar.

Produktionsanläggningarnas goda tillgänglighet och den framgångsrika raffinaderiverksamheten främjade det starka resultatet. Dessutom utvecklades marknadsförhållandena till vår fördel. Oljeraffineringsmarginalerna var mycket starka hela året och trots att elpriserna på den nordiska marknaden var lägre än förra året kunde vi öka vinsten jämfört med 2003 tack vare våra hedgingpositioner.

Framåt enligt den nordiska strategin

Vi fortsatte att driva vår nordiska strategi, som även omfattar Östersjöområdet. I juni meddelades att vi stärkt vår ställning i nordvästra Ryssland genom att öka vår andel i Lenenergo, ett ledande kraftbolag i St. Petersburgområdet, till 30,7 %. Nu har vi ett stadigt fotfäste på en stor marknad som är på väg att avregleras.

Fortum är det enda utländska kraftproduktionsbolaget på

den här marknaden, och det ger oss unika möjligheter att dra fördel av den kommande utvecklingen.

Nordvästra Ryssland är viktigt för Fortum även som försörjningskälla för råolja och andra råvaror till våra raffinaderier. Vi har gynnats av vårt läge längs exportrutten för rysk råolja till den internationella marknaden, av att vi kan utnyttja vår egen tankfartygsflotta och kan producera högkvalitativa drivmedel av konkurrenskraftig råolja. Den pågående investeringen på 500 miljoner euro i raffinaderiet i Borgå syftar till att kombinera den ökande råoljeexporten från Ryssland med ökad efterfrågan på svavelfri diesel i Europa. Investeringen förväntas bli mycket lönsam.

Fast beslutna att driva den nordiska strategin även i väster, lade vi ett bud på det norska eldistributionsföretaget Hafslund i maj. Affären som hade avtalats med Oslo stadsstyrelse fördes dock aldrig till stadsfullmäktige för godkännande. Motgången påverkade dock inte vårt intresse för kraftsektorn i Norge. Vi kommer fortsättningsvis att följa utvecklingen noga och är redo att agera när intressanta möjligheter dyker upp på denna splittrade marknad. Eftersom konkurrensen ökar och ny lagstiftning är på gång tror vi att det kommer nya tillfällen.

Under 2004 stärktes även våra positioner i Polen där ekonomin fortsätter att utvecklas i positiv riktning. Idag levererar vi fjärrvärme till 28 polska städer och har 58 försäljningsställen för drivmedel, vilket är en ökning med 20 jämfört med förra året. Vi kommer att fullfölja tillväxtstrategin när det gäller båda de här verksamheterna.

I januari 2005 meddelade Fortum att man kommer att utnyttja sin köpoption för att köpa de 65,6 % i E.ON i Finland som ägs av E.ON Nordic. Köpoptionen är en del av den ersättning Fortum fick vid Wesertal-affären som gjordes med E.ON 2002. Eftersom E.ON vägrat sälja sina aktier har Fortum inlett domstolsförhandlingar för att säkra sina rättigheter.

Ett köpanbud gjordes även till staden Esbo, som är den största minoritetsägaren i E.ON Finland.

Fokusering på kundservice

Konkurrensen på detaljistmarknaden för el ökade under året, vilket exempelvis kom till uttryck i den ökade kundomsättningen. I genomsnitt har över 20 % av de nordiska detaljhandelskunderna bytt leverantör och andelen kommer troligen att öka ytterligare. Inom Fortum fortsätter vi ansträngningarna för att förbättra kundservicen. En ny enhet för kundservice, med tjänster för både nät- och elkunder, började sitt arbete i januari. Customer Service Technicians utbildades och certifierades för att öka andelen nöjda nätkunder. Fortum lanserade nya produkter och tjänster och var den första elleverantören med fullständiga kundgarantier. Under hösten anställdes även kundombudsmän. Alla initiativen gäller hela Norden.

Konkurrensen hårdnade även på den finska detaljistmarknaden för olja där nya aggressiva aktörer slogs om marknadsandelar. Fortum lyckades behålla sin ledande ställning på marknaden trots mycket tuffa villkor.

Gemensamma regler krävs för att säkra elförsörjningen

Vinterstormarna i både Sverige och Finland visade på sårbarheten i kraftförsörjningssystemet och hur betydelsefulla vårt löpande investeringsprogram på cirka 500 miljoner euro i den svenska nätverksamheten är. Merparten kommer att investeras i jordkabler och isolering av kraftledning. Stormarna visade också tydligt behovet av mer samstämmiga bestämmelser i de nordiska länderna med tydliga incitament för investeringar i näten.

Utbildar morgondagens ledare

Styrkan i ett företag beror på medarbetarna. Med detta i åtanke fortsatte vi att förbättra yrkeskunskaperna inom bolaget, till exempel genom fyrstegsprogrammet i ledarskapsutveckling som genomfördes för tredje året i följd. Innehållet, som är skräddarsytt för olika chefsnivåer, har visat sig motsvara deltagarnas utbildningsbehov mycket väl och därmed också bolagets förväntningar.

Dagordning för hållbar utveckling

De tre dimensionerna av hållbar utveckling, den ekonomiska, den sociala och den miljömässiga, har ingående diskuterats av Fortums ledning som därefter lagt fram en agenda för hållbar utveckling. Agendan tar upp samtliga dimensioner och bestämmer vilka mål som ska stå i centrum de närmaste åren. Ett exempel är hanteringen av koldioxidutsläppen. De senaste fem åren har Fortum utvecklat sin produktionsportfölj med tanke på Kyoto-protokollet och nu är den koldioxidfria produktionsandel av vår totala kapacitet så hög som 80 %. Vi är mycket stolta över vår position som en av de största försäljarna av miljömärkt el i Norden. Vi ökar även andelen förnybara bränslen och har redan erfarenheter av utsläppshandel.

Ett energibolag måste ta väl hand om miljön och värna om säkerheten. Därför är många av målen i agendan för hållbar utveckling relaterade till miljö- och säkerhetsarbetet. Vi fortsatte säkerhetsprogrammet under 2004 och lyckades klara vår målsättning för året med god marginal. Vi kommer att arbeta vidare mot ännu ambitiösare mål, liksom att på alla sätt minska de driftsmässiga riskerna och riskerna för utsläpp.

Vårt arbete på det här området erkändes på flera sätt utanför bolaget: Fortum inkluderades i Dow Jones Sustainability Index för andra året i följd.

Två fristående bolag med goda framtidsutsikter

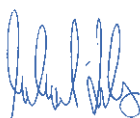
Beslutet under 2003 att avskilja oljeverksamheten till ett fristående bolag har förberetts för att genomföras våren 2005. Fortums utmärkta ekonomiska resultat har gjort det möjligt att göra avskiljningen som en utdelning och försäljning av 15 % av bolagets aktier till marknaden. Skälen till avskiljningen är uppenbara: både olje- och kraftverksamheterna är mycket kapitalintensiva och efter den stora omstruktureringen i koncernen under de senaste åren är tiden nu inne för de båda företagen att driva sin respektive strategi oberoende av varandra.

Neste Oil kommer att fortsätta som ett förstklassigt raffineringföretag för rena drivmedel. Den ökade kapaciteten för svavelfri diesel kommer att förse de växande europeiska marknaderna med en högkvalitativ produkt till mycket fördelaktiga villkor. Med tillväxtpotentialerna på komponentmarknaden och en optimerad tankflotta som stöd är Neste Oil redo för en lovande resa.

Utvecklingen i Europa går mot en gemensam elmarknad via avreglerade regionala marknader. Den här utvecklingen fortsätter att styra strategin för det övriga Fortum. Vi är fast beslutna att ytterligare stärka vår ställning som aktiv aktör på den samgående nordiska marknaden. Vi kommer även att fortsätta våra interna ansträngningar att förbättra prestationerna i hela koncernen.

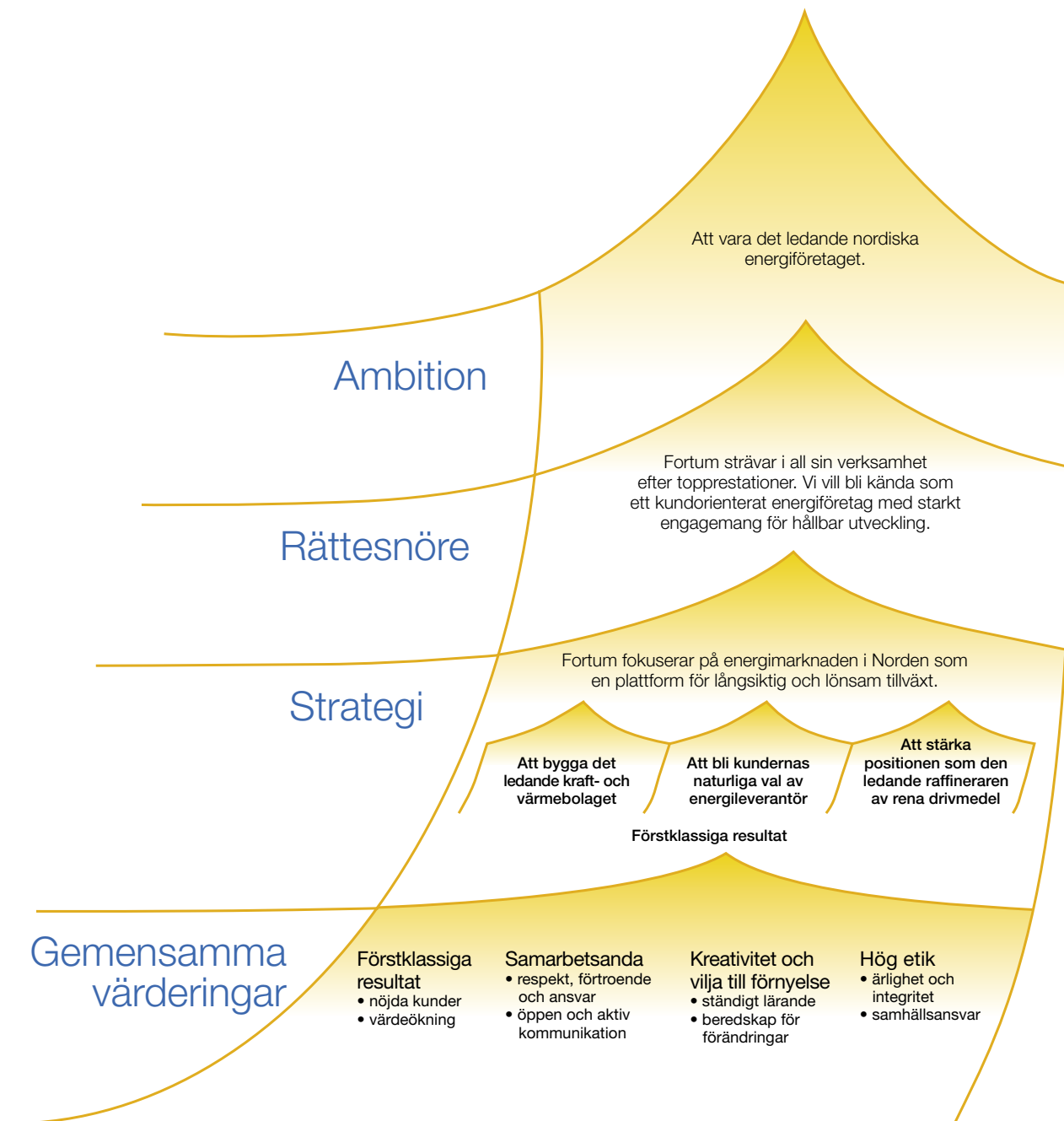
Även om vi är väl medvetna om de ökande kraven från kunderna när det gäller värdet på produkter och tjänster är Fortum fast beslutet att nå målet att bli kundernas naturliga val av energileverantör. 2004 tog vi flera viktiga steg mot målet och arbetet fortsätter.

Sammantaget var 2004 ett utmärkt år. För det vill jag tacka det strålande Fortum-teamet som består av drygt 13 000 medarbetare. Vår företagskultur fortsätter stadigt att förbättras.

Mikael Lilius

Fortums kompass

“De gemensamma värderingarna hjälper oss att genomföra vår strategi. Rättesnöret hjälper oss att uppfylla vår ambition.”

Mot en gemensam europeisk energimarknad

“EU vill skapa en konkurrenskraftig elmarknad för den utvidgade unionen, där kunderna inte bara kan välja leverantör utan där även alla onödiga hinder för handelsutbyte över gränserna tagits bort. Elen bör så långt det är möjligt flöda mellan medlemsländerna lika lätt som den idag flödar inom medlemsländerna.”

I EU:s strategidokument från mars 2004 skissades den fortsatta utvecklingen för den europeiska energimarknaden som en process i två faser där det första steget främst syftar till att omvandla de avreglerade nationella marknaderna till regionala energimarknader.

För att en regional marknad ska kunna utvecklas krävs en mer samstämmig syn på hur stamnät för elöverföring, flaskhalsar och termins- respektive spotmarknader ska regleras. Enligt EU-kommissionens strategi räknar man med att regionala marknader ska ha etablerats 2010.

Ytterligare utveckling på den nordiska energimarknaden

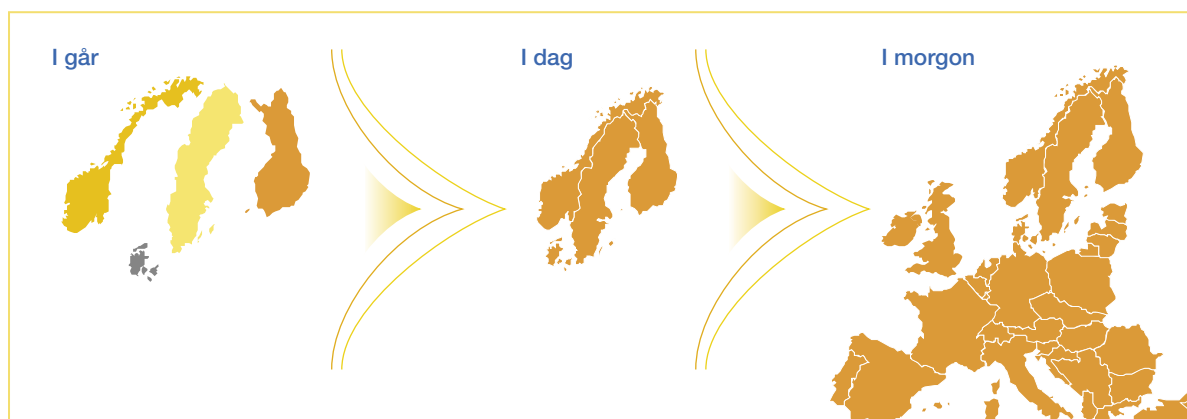
Den nordiska energimarknaden är en föregångare i Europa och utformningen av marknaden är mycket lik den som beskrivs i Kommissionens strategi. Ledningsnätet är tillgängligt för hela marknadsområdet, med en flytande, fysisk kraftmarknad och nära samarbete mellan distributionssystemoperatörerna, marknadsbaserad hantering av flaskhalsar och gemensam balansmekanism som möjliggör en fungerande regional marknad för bulkenergi.

Diskussioner om att vidareutveckla den nordiska marknadens funktionalitet ytterligare fortsatte i en positiv anda under 2004. Nordenergi, de nationella bransch-

organisationernas samarbetsorgan, fortsatte dialogen och arbetet med viktiga frågor för att främja ytterligare integration och harmonisering. De nordiska energiministrarna stödde det gemensamma arbetet för att stärka marknadsinfrastrukturen. Under ett möte i september ombads de nordiska distributionssystemoperatörerna att undersöka hur en ökad koordination av systemansvaret, gemensam organisation och finansiering av investeringar i nät och marknadsbaserad hantering av toppbelastning kan genomföras i praktiken. De första resultaten av arbetet väntas i mars 2005.

I juni publicerade Nordel planer för fem prioriterade nordiska nätprojekt per 2010 med syfte att öka säkerheten i försörjningen och reducera prisskillnaderna i olika områden. I augusti publicerade Nordel en rapport om flaskhalshanteringen i Norden med förslag på ökad handel över disk och andra åtgärder för att främja integrationen. I Danmark har man haft en distributions-systemoperatör sedan den 1 januari 2005.

Även om omstruktureringen av den nordiska marknaden fortsatte är den fortfarande mycket splittrad jämfört med de europeiska marknaderna i allmänhet. Det finns fortfarande över 350 kraftproducenter, mer än 500 distributörer och cirka 450 detaljistföretag. I Danmark kommer restriktionerna för ägande och struktur i kraftbolagen att avskaffas 2005. Under den senare hälften

av 2004 drevs intensiva förhandlingar med syfte att utveckla ett danskt storbolag i energibranschen, samtidigt som det även fanns intresse bland utländska aktörer. I Norge granskades principerna för att äga vattenkraftverk och riksdagen förväntas ta beslut i frågan.

Handel med utsläppsrätter startar

Handeln med utsläppsrätter, ett initiativ med de mest genomgripande konsekvenserna för energibranschen sedan avregleringen av marknaden, inleds i EU 2005. På lång sikt är handel med utsläppsrätter det mest kostnadseffektiva sättet att få till stånd lägre CO₂-utsläpp. Eftersom detta är en marknadsbaserad mekanism kommer den att utjämna CO₂-kostnaderna

inom EU och främja integrationen av en europeisk energimarknad.

Rysslands ratificering av Kyoto-protokollet i oktober säkrade införandet. Förberedelser för utsläppshandel under åren 2008–2012 inleddes. Förhandlingar om perioden därefter kommer officiellt att inledas under hösten 2005.

Reformeringen av den ryska kraftsektorn

Framsteg i reformeringen av den ryska kraftsektorn under år 2004 skapade viss osäkerhet rörande implementeringen av reformplanen. Flera konkreta åtgärder vidtogs dock. RAO UES tog beslut om att grunda sex grossistföretag för produktion av värmekraft (WGC) under hösten. Man räknar allmänt med att staten ska kräva att grossistföretagen för kraftproduktion kan visa att bolagen är helt i drift innan andelarna auktioneras ut. Sammanslagningen av landets stora vattenkraftanläggningar till ett enda bolag med staten som majoritetsägare godkändes. Planerna för omstrukturering av Lenenergo, Kolenergo och Karelenenergo förbereddes av

respektive ägare. Skapandet av det regionala produktionsbolaget nummer 1 (TGC-1) i nordvästra Ryssland fortsatte utifrån en modell, enligt vilken utnyttjandet av de regionala kraftbolagens produktionskapacitet i det första skedet baserar sig på ett leasingavtal. Enligt sektorns reformplan kommer avregleringen av den ryska bulkmarknaden att vara slutförd år 2008.

Utveckling inom kärnkraften

Arbetet på det femte kärnkraftverket i Finland fortsatte och regeringen beviljade licens för bygget under våren 2005. I Sverige lyckades regeringen och kraftbranschen inte enas i ett beslut om den framtida användningen av kärnkraft och förhandlingarna avbröts i oktober. Regeringens beslut om att stänga Barsebäck 2 i slutet av maj 2005 följde.

Rekordhöga oljepriser

Ökad efterfrågan var den faktor som främst drev upp oljepriserna. Framförallt överraskades marknaden av den snabba ökningen i Kina. I oktober nådde oljepriserna rekordhöjd när amerikanska WTI-priset steg över 55 dollar/fat och Nordsjö-Brent över 52 dollar/fat.

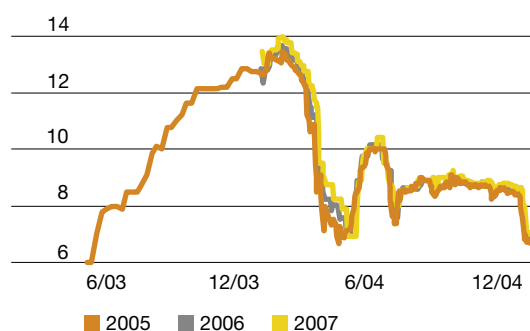
Förutom efterfrågeökningen fanns det flera andra skäl till den enorma uppgången av oljepriserna, t.ex. den fortsatta oron i Irak, osäkerheten kring Yukos i Ryssland, folkomröstningen i Venezuela, etniska oroligheter och strejker i Nigeria och låga lagernivåer.

Priset på råolja drevs även upp av spekulationer. Den politiska "skrämsfaktorn" beräknades till minst 5–10 dollar/fat. Amerikanska spekulationer i framtida oljemarknader ökade prisvolatiliteten och drev på prisrörelserna särskilt under våren när fonderna ökade sina långa positioner i förväntan på högre priser.

Oljeraffinerarnas återkomst

Raffineringsmarginalerna för Fortums raffinaderier var gynnsamma hela året. I början av 2004 varierade marginalerna i nordvästra Europa mellan 2–4 dollar/fat och steg till 8 dollar/fat under våren och sommaren med stöd av höga bensinpriser. Senare under 2004 försvagades

Priset för utsläppsrätter i EU 2005–2007
euro/tCO₂

marginalerna till 5 dollar/fat och lägre men var huvudsakligen avsevärt högre än det långsiktiga genomsnittet.

Efterfrågan på oljeprodukter i västra Europa ökade något, och varierade avsevärt för olika produkter och marknader eftersom specifikationerna för rena drivmedel planeras vara helt genomförda först 2009. Konsumtionen av motorbensin och tjockolja fortsatte att minska medan efterfrågan på diesel och flygfotogen ökade, liksom efterfrågan på nafta, ett råmaterial till den petrokemiska industrin. Ökningen av kommersiella vägtransporter och den fortsatta ökningen av andelen diesel i nybilsförsäljningen gjorde att efterfrågan på diesel fortsatte att öka. EU fick tio nya medlemmar i maj, vilket gjorde att efterfrågan på oljeprodukter ökade med cirka 7 % och raffineringkapaciteten i EU ökade med en tiondedel.

Bensinmarknaden var särskilt stark 2004 eftersom USA fortsatte att importera allt större kvantiteter. Dessutom ökade efterfrågan i Asien, där den snabba ökningen av antalet motorfordon drev upp bensinkonsumtionen.

2004 bekräftades trenden som varat i flera år: företag med avancerade raffinaderier som kan producera högkvalitativa drivmedel har en ökande konkurrensfördel före enkla raffinaderier med stor produktion av tjockolja. Detta blev mycket tydligt under 2004 när pris skillnaderna mellan lätta och tunga oljeprodukter ökade påtagligt på grund av stor efterfrågan, låga lagernivåer, höga råoljepriser och tidvis en osäkerhet om huruvida tillgången skulle vara tillräcklig. Samtidigt har prisrabatten ökat på tung högsvavlig råolja jämfört med lätt och lågsvavlig vilket var mycket gynnsamt för Fortum och andra raffinaderier som kan använda denna sort av olja.

Framtidsutsikterna för raffinaderibranschen uppfattas allmänt som positiva. Ökningarna i den globala raffineringkapaciteten har varit begränsade en tid. Efterfrågeökningen på oljeprodukter fortsätter med balans

mellan tillgång och efterfrågan vilket leder till att prognosen för raffinering marginalen i nordvästra Europa ligger högre än den genomsnittliga nivån på 2 dollar/fat för de senaste åren.

2004 var ett relativt lugnt år när det gällde omstruktureringen av den europeiska oljeindustrin.

FoU stödjer verksamheten

Den teknologiska utvecklingen i energibranschen påverkas av en mängd faktorer från miljö- och klimatförändringar, politiska och tillsynskrav, ökad behov av effektiv drift och kundernas behov av att utnyttja innovationer och ny teknologi man funnit utanför branschen.

I Fortum syftar det tekniska forsknings- och utvecklingsarbetet till att säkra långsiktig konkurrenskraft och en ledande ställning inom kärnverksamheterna. Inom FoU ligger tyngdpunkten på utveckling, dvs. aktiv upp-

följning av teknologier som är relevanta för Fortums verksamhet och på att bygga upp kompetens för att tillämpa den befintliga kunskapen på ett konkurrenskraftigt sätt. Externa forsknings- och utvecklingsprogram och samarbete inom branschen är viktiga sätt att skaffa sig kunskap och senaste know-how om ny teknologi liksom att förbättra den teknologi som används för närvarande.

2004 uppgick Fortums FoU-kostnader till totalt 26 (35) miljoner euro.

Segment- översikter

Fortum stärkte sin ställning som ett ledande nordiskt energiföretag. Ett antal åtgärder vidtogs för att förbättra kundservicen ytterligare. Målet är att bli kundens naturliga val av energileverantör.

Kraft och värme ökade operationella effektiviteten

Fortum är ett ledande kraftbolag i Norden och Östersjöområdet. Verksamheten består av produktion, distribution och försäljning av el och värme, drift och underhåll av kraftverk samt andra energirelaterade tjänster.

Fortum strävar efter att producera kraft och värme på ett effektivt och miljöanpassat sätt. Kraftproduktionsportföljen är flexibel och diversifierad. Hörnstenarna är vatten- och kärnkraft men dessutom ingår naturgas, kol, torv, avfall och vindkraft i produktionsportföljen. Fortum producerar värme även från biobränslen.

Fortums kraft- och värmeverksamhet är uppdelad på fyra rapporteringssegment. Kraft produceras av segmentet Kraftproduktion i kraftverk som Fortum äger helt eller delvis, och av segmentet Värme i kraftvärmeanläggningar. Kraftproduktion säljer elen som segmentet producerar via den nordiska elbörsen Nord Pool. Segmentet Markets köper sin el genom Nord Pool och säljer elen till privat- och företagskunder samt till andra elåterförsäljare. Värme säljer ånga och fjärrvärme främst till industriella kunder och kommuner samt till fastighetsbolag. Kraften som segmentet producerar säljs direkt till slutkunder och till Nord Pool. Fortums elöverföring via lokal- och regionnät rapporteras under segmentet Distribution.

Elkonsumtionen i Norden återhämtade sig

Enligt preliminär statistik konsumerade de nordiska länderna 386 (379) terawattimmar (TWh) el under 2004. Det är 2 % mer än 2003 när konsumtionen var låg på grund av det höga priset på el i början av året. Nettoimporten till de nordiska länderna uppgick totalt till 12 TWh, eller 3 % av den förbrukade elen.

Stabila spotpriser på el

Under 2004 var spotpriset på el på den nordiska elbörsen Nord Pool stabilt och låg på i genomsnitt 28,9 (36,7) euro per megawattimme (MWh), vilket var cirka 21 % lägre än under 2003. Året började med stor brist i de nordiska vattenmagasinen och inflödena fortsatte att vara låga. Under hösten ökade dock vattenmagasinen till normal nivå efter två underskottsår. Detta berodde på kraftigt regn under årets senare del. I slutet av 2004 var de nordiska vattenmagasinen cirka 2 TWh över genomsnittsnivån och 16 TWh över motsvarande nivå 2003.

Priset på kol var med drygt 60 % högre under 2004 jämfört med 2003, vilket ledde till ökade produktionskostnader för kolkondenskraft. Handeln med utsläppsrätter som inleddes i början av 2005 kommer att innebära en ny kostnadskomponent för värmekraften. Under 2004 låg marknadspriset för utsläppsrätter för 2005 på 7–13 euro per ton koldioxid.

Knapp ökning av produktionsvolymen

Fortums sammanlagda kraftproduktion var 55,5 (53,2) TWh, varav 54,4 (51,2) TWh i Norden. I slutet av året var produktionkapaciteten 11 373 (11 329) MW, varav i Norden 11 220 (11 186) MW.

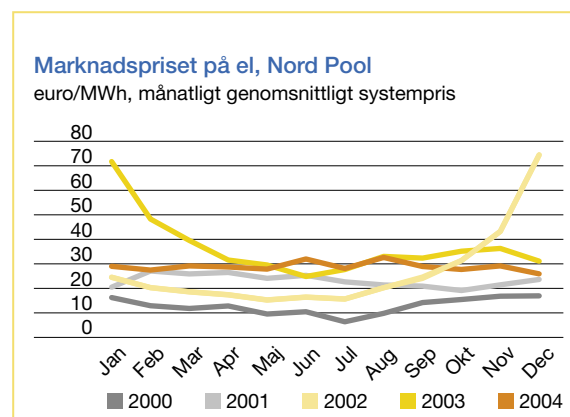
Fortums sammanlagda värmeproduktion var 25,4 (25,9) TWh. I slutet av året var produktionskapaciteten 10 260 (9 688) MW. ●

2004 var 83 (78) % av Fortums kraftproduktion koldioxidfri. Den koldioxidfria kraftproduktionen har ökat från 29 TWh till 46 TWh under de senaste fem åren.

Större försäljningsvolym

Fortums sammanlagda elförsäljning uppgick till 62,3 (61,0) TWh. Försäljningsvolymen i Norden var 60,7 (58,6) TWh, vilket motsvarar cirka 16 (15) % av elkonsumtionen i Norden under året.

Det genomsnittliga priset på den el Fortum sålde i Norden var 4 % lägre än motsvarande siffra för förra året.

Värmeförsäljningen i de nordiska länderna var 20,2 (19,9) TWh och 3,6 (3,8) TWh i de övriga länderna.

Marknadsprognos för 2005

I början av februari 2005 var nivån i de nordiska vattenmagasinen cirka 4 TWh eller 6 % över genomsnittet och 38 % högre än motsvarande siffra 2004.

Sveriges regering beslöt att stänga kärnkraftsanläggningen Barsebäck 2 under 2005. I Sverige finns dock planer på att öka produktionskapaciteten i de befintliga kärnkraftsanläggningarna och Fortum deltar i diskussionerna som delägare i kraftverken i Oskarshamn och Forsmark.

Handeln med utsläppsrätter innebär ytterligare en kostnadskomponent för värmekraft och kommer sannolikt att bli en viktig marknadsfaktor. I början av februari var marknadspriset för utsläppsrätter för 2005 cirka 7 euro per ton koldioxid och marknadspriset på kol för återstoden av 2005 var cirka 50 euro per ton. Under samma period låg elpriset på den nordiska terminsmarknaden för återstoden av 2005 på 22-23 euro per megawattimme.

Sammanlagd kraftproduktion per källa

TWh	2003	2004	Förändring %
Vattenkraft	16,9	19,1	13
Kärnkraft	23,8	25,8	8
Värmekraft	12,5	10,6	-15
Totalt	53,2	55,5	4

Sammanlagd kraftproduktionskapacitet, per den 31 december 2004

MW	Finland	Sverige	Övriga länder	Totalt
Vattenkraft	1 428	3 157		4 585
Kärnkraft	1 423	1 652		3 075
Kraftvärme	664	552	153	1 369
Kondenskraft	1 530	640		2 170
Övriga	21	153		174
Totalt	5 066	6 154	153	11 373

Elförsäljning per område

TWh	2003	2004	Förändring %
Finland	29,1	31,1	7
Sverige	28,3	27,6	-2
Övriga länder	3,6	3,6	0
Totalt	61,0	62,3	2

Värmeförsäljning per område

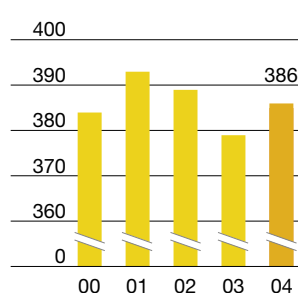
TWh	2003	2004	Förändring %
Finland	10,3	10,5	2
Sverige	9,5	9,6	1
Övriga länder	3,9	3,7	-5
Totalt	23,7	23,8	0

Kraftproduktionen och elkonsumtionen i de nordiska länderna

- De nordiska länderna förbrukade 386 TWh el, vilket var 2 % mer än föregående år.
- I Finland var elförbrukningen 86 TWh, med cirka 1 % ökning.
- I Sverige var elförbrukningen 145 TWh, vilket var ungefär på samma nivå som föregående år.
- I Norge var elförbrukningen 120 TWh, med cirka 5 % ökning.
- I Danmark var elförbrukningen 35 TWh, med cirka 1 % ökning.
- Cirka 181 TWh, eller 47 %, av den el som förbrukades i Norden kom från vattenkraft, cirka 96 TWh, eller 25 %, från kärnkraft, cirka 90 TWh, eller 23 % från värmekraft och cirka 7 TWh, eller 2 % från vindkraft.

- Nettoimporten till de nordiska länderna uppgick totalt till 12 TWh, eller 3 % av den förbrukade elen.

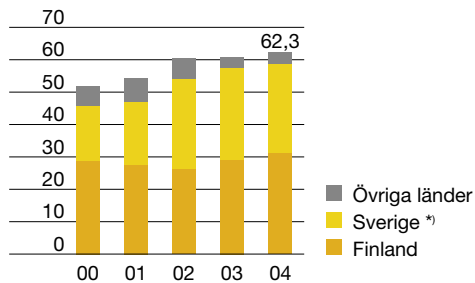
Elkonsumtionen i de nordiska länderna TWh

El- och värmeförsäljning totalt

Elförsäljning per område

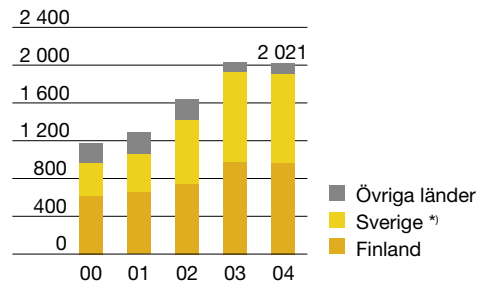
TWh

*) inkluderar 100% av Birka Energi från 1 mars 2002, 50 % dessförinnan

Elförsäljning per område

mn euro

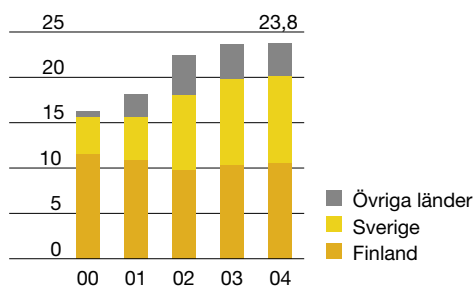

*) inkluderar 100% av Birka Energi från 1 mars 2002, 50 % dessförinnan

Segmenten säljer sin el till Nord Pool eller till externa kunder och köper el från Nord Pool eller andra externa källor. I graferna ovan beräknas Fortums transaktioner på Nord Pool som nettot av koncernens köp och försäljning per timme.

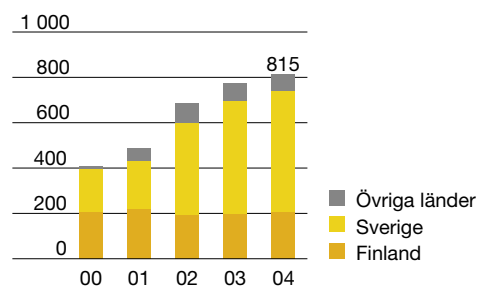
Värmeförsäljning per område

TWh

Värmeförsäljning per område

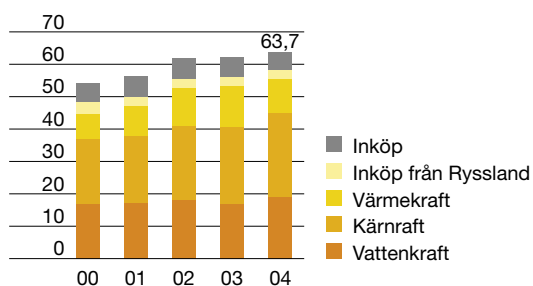
mn euro

Elanskaffning totalt

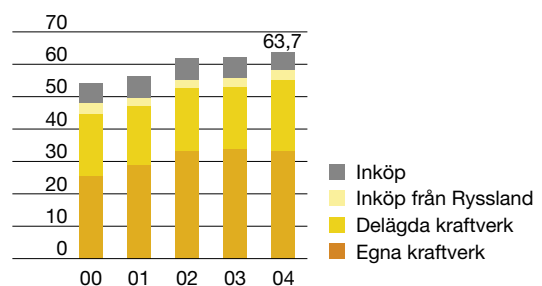
Elkraft per typ

TWh

Elkraft per källa

TWh

Exakta siffror i online årsredovisning www.fortum.se

Effektivt utnyttjande av diversifierad, flexibel kraftproduktion

- Starkare ställning på den ryska kraftmarknaden
- Effektivitetsförbättringar och framgångsrik hedging
- Fortums kraftproduktion utgör 14 % av den nordiska förbrukningen

Kraftproduktion producerar och säljer kraft huvudsakligen på den nordiska elmarknaden. Segmentet ansvarar även för riskhantering inom kraftproduktionen, samt tillhandahåller drift- och underhållsservice i Norden och på vissa utvalda internationella marknader.

Fortum har förberett sig för handeln med utsläppsrätter som inleddes i början av 2005. Bolagets flexibla och miljöanpassade portfölj svarar upp mot koncernens miljövänliga värderingar. Fortums kraftproduktion i Norden blev ISO 14001-certifierad i november 2004.

Förbättrad effektivitet

2004 uppgick segmentets kraftproduktion sammanlagt till 50,9 (48,8) TWh, varav 49,8 (46,8) TWh kom från de nordiska länderna. Av segmentets kraftproduktion i Norden var 19,1 (16,9) TWh eller 38 (36) % vattenkraft, 25,8 (23,8) TWh eller 52 (51) % kärnkraft och 4,9 (6,1) TWh eller 10 (13) % värmekraft.

Vid årsskiftet uppgick segmentets kraftproduktionskapacitet till sammanlagt 10 030 (9 993) MW, varav 9 890 (9 863) MW i Norden och 140 (130) MW i övriga länder.

Segmentets kraftproduktion per källa

TWh	2003	2004	Förändring %
Vattenkraft	16,9	19,1	13
Kärnkraft	23,8	25,8	8
Värmekraft	8,1	6,0	-26
Totalt	48,8	50,9	4

Året karaktäriserades av framgångsrik hedging och interna effektivitetsförbättringar. Kärnkraft- och vattenkraftanläggningarna rustades upp, vilket ledde till större tillgänglighet än förra året. En flexibel användning av värmekraftverk nåddes genom optimering.

Kompetenscentrum för drift och underhåll

Fortum Service är Fortums kompetenscentrum för drift och underhåll. Med hjälp av avancerade drift- och underhållstjänster säkrar Forum en hög tillgänglighet och ett kostnadseffektivt utnyttjande av bolagets produk-

Nyckeltal

mn euro	2003	2004	Förändring %
Omsättning	2 681	2 088	-22
- elförsäljning	1 871	1 699	-9
- övrig försäljning	810	389	-52
Rörelseresultat	603	725	20
- exklusive engångsposter	599	704	18
Operativt kapital	6 391	6 258	-2
Avkastning på operativt kapital, %	9,5	11,6	22
Investeringar	386	210	-46
Antal anställda i genomsnitt	5 338	4 588	-14

tions- och distributionstillgångar. Fortum verkar även på den nordiska marknaden för industriellt underhåll och strävar efter tillväxt på den internationella marknaden.

2004 fokuserade Fortum Service på att ytterligare öka kundorienteringen genom omorganisering och ökad kompetensutveckling och arbetssäkerhet.

Flera nya avtal tecknades under året, bland annat ett sexårsavtal för ett kraftverk och ett tolvårigt D & U-avtal för en avfallsenergianläggning, båda i Storbritannien. Verksamheten inom Fortum Service blev ISO 9001 och ISO 14001-certifierad i Sverige och Finland.

Investeringarna inriktade på strategiska mål

Under 2004 stärkte Fortum sin ställning i ryska OAO Lenenergo genom att öka ägarandelen till 30,7 % av aktiekapitalet och till 29,6 % av rösterna. Fortum har investerat cirka 150 miljoner euro i Lenenergo.

För att säkra framtida kraftproduktionskapacitet deltar Fortum i det nya kärnkraftverket, som Teollisuuden Voima (Industrins Kraft) bygger i Finland. Fortum har en andel på 25 %, vilket ger bolaget rätt till cirka 400 MW av anläggningens kapacitet. Fortums investering i den nya anläggningen uppgår till 180 miljoner euro under perioden 2004–2009. Fortum har även beviljat ett delägarlån på 45 miljoner euro till projektet. Tryckvattensreaktorn på 1 600 MW kommer att tas i drift 2009.

I Sverige finns det planer på att öka produktionskapaciteten i de befintliga kärnkraftsanläggningarna och Fortum deltar i diskussionerna som delägare i kraftverken

Oskarshamn och Forsmark. Fortums andel av den nya kapaciteten beräknas till 200 MW. Uppgraderingarna planeras vara genomförda under nästa decennium och Fortums beräknade andel av de framtida investeringarna, inklusive årliga reparationer, uppgår till cirka 600 miljoner euro.

Fortum letar efter möjligheter att öka kapaciteten i de befintliga kraftverken som ett led i upprustning av kraftverken. Upprustningen av den gamla vattenkraftanläggningen Månsbo i Sverige är planerad för början av 2005. Den nya anläggningen kommer att öka kraftproduktionen med 20 % och kommer att klassas som grön el i Sverige. Totalt investeras över 30 miljoner euro i detta femårsprojekt. I Finland inledde Fortum modernisering av automationssystemet i Lovisa kärnkraftverk i januari 2005. Alla nya automationssystem som projektet omfattar ska vara i bruk före utgången av 2014. Projektets första skede kostar över 50 miljoner euro. Detta är en del av Fortum Generations investeringsplan på lång sikt. Målsättningen med förnyelsen av automationen är att kraftverket ska förbli tekniskt modernt under en lång tid framöver.

Fortum fortsatte att fokusera på kärnverksamheten och sålde Fortum Teknik & Miljö AB i Sverige och ETV-Eröterv Rt. i Ungern.

FoU med fokus på förbättringar i kraftverken

Forsknings- och utvecklingsarbetet fokuserade på förbättrad effektivitet och tillgänglighet i kraftverken och på längre livslängd. Nya forskningsprogram avsåg kärnbränsle och reaktorteknik, materialteknik, kärnavfall, värmehydraulik och säkerhetsanalyser. Teknik för

koldioxidfri produktion har också utvecklats. Totalt investerades 9,9 (11,6) miljoner euro i forskning och utveckling.

Fortsatta förbättringar i verksamheten

Fortums mål är att bli det ledande energibolaget på den nordiska marknaden. Under 2005 kommer bolaget att fokusera på förbättringar i drift och verksamhet, till exempel ökad effektivitet i kraftverken och ökad produktion. Andra prioriterade områden är handel med utsläppsrätter och kontinuerlig förbättring av riskhanteringsåtgärderna.

Tillväxt i värmeverksamheten

- Expansion i Polen
- Resultatförbättring tack vare ökad kvalitet i verksamheten
- Ledande fjärrvärmeleverantör i Norden

Värme fokuserar på fjärrvärme och kyla, produktion av industriånga, avfallsenergi samt tjänster för att ta hand om energifrågor till industrin. Fortum äger och driver 24 kraftvärmeanläggningar och flera hundra värmeverk i Norden, Baltikum och Polen. ●

Fortums andel av värmeförsäljning i Norden var 13 % och andelen av slutkundförsäljning uppgick till 9 %.

Fortums värmeförsäljning uppgick till sammanlagt 21,8 (21,1) TWh. Sverige och Finland svarade för 9,6 (9,5) TWh respektive 10,5 (10,3) TWh. I övriga länder uppgick värmeförsäljningen totalt till 1,7 (1,3) TWh.

I Norden svarade industriånga för 5,7 (5,5) TWh och fjärrvärme för 14,4 (14,4) TWh medan försäljningen av fjärrkyla uppgick till 0,4 (0,4) TWh. Kraftproduktionen i kraftvärmeanläggningarna uppgick till sammanlagt 4,6 (4,4) TWh.

I Nynäshamn, Sverige, driftsattes ett biomassaeldat kraftvärmeverk i januari 2004. Verkets årliga värmeförsäljning är cirka 230 GWh.

I december förvärvade Fortum 85 % av fjärrvärmebolaget PESC S.A. i Czechochowa, Polen. Bolagets värmeförsäljning är cirka 780 GWh per år.

Ökat intresse för avfallsenergi

I Sverige har Fortum sedan länge använt kommunalt avfall och industriavfall i energi-produktionen. Under året arbetade bolaget även med ett antal projekt för avfallsenergi i Finland. Det finns ett växande behov av att hitta nya bärkraftiga lösningar för avfallshandling i Norden främst på grund av allt stramare lagstiftning. I Sverige startade testkörningarna vid den nya sopförbränningspannan i Högdalens kraftvärmeanläggning.

Omstrukturering av gastillgångarna

Fortum är aktieägare i ett antal gasbolag i Finland, Sverige och Estland. Bolaget fortsatte att omstrukturera sina gastillgångar och förvärvade ytterligare 6 % av aktierna i det finska Gasum Oy,

Nyckeltal

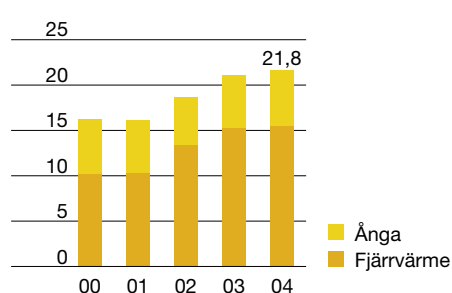
mn euro	2003	2004	Förändring %
Omsättning	964	1 021	6
- värmeförsäljning	728	785	8
- elförsäljning	167	159	-5
- övrig försäljning	69	77	12
Rörelseresultat	173	226	31
- exklusive engångsposter	176	224	27
Operativt kapital	2 466	2 502	1
Avkastning på operativt kapital, %	7,3	9,2	26
Investeringar	158	181	15
Antal anställda i genomsnitt	1 430	1 605	12

och ökade därmed sitt intresse i bolaget till 31 %. Omstrukturering av Nova Naturgas AB mot ett överföringsbolag fortsatte i Sverige. Fortum fortsatte även att delta i olika utvecklingsprojekt i Mellansverige för att försäkra konkurrenskraftig gasenergi i framtiden.

Med sikte på lönsam tillväxt

Fokus för inriktningen 2005 är lönsam tillväxt. Strävandena att bygga upp fjärrvärme och energitjänster till industrin i Östersjöområdet fortsätter. Nya marknader och produkter baserade på kondenserad naturgas kommer att utvecklas och arbetet inom avfallsenergi-projekten i Finland kommer att fortsätta.

Försäljning av fjärrvärme och ånga
TWh

Fokus på säker elförsörjning

- Förbättring av kundservice
- Interna effektivitetsförbättringar
- Delad position som marknadsledare i Norden

Distributions mål är att erbjuda trygg och säker elförsörjning till sina kunder i hela Norden. Fortum äger och driver lokala och regionala nät och distribuerar el till sammanlagt 1,4 (1,4) miljoner privat- och företagskunder. Fortums marknadsandel av eldistributionen, baserad på den volym som distribuerats via regionala nät, uppgick till 14 (14) % i Finland, 14 (14) % i Sverige, 3 (2) % i Norge och 3 (3) % i Estland.

Distributionen via lokal- och regionalnät 2004 uppgick till sammanlagt 22,7 (22,7) TWh respektive 17,8 (20,3) TWh. Eldistributionen via regionnät till kunder utanför koncernen uppgick till 14,6 (15,0) TWh i Sverige och 3,2 (5,3) TWh i Finland. De lokala och regionala näten i Sverige har omklassificerats vilket lett till små förskjutningar i nettoförsäljning och volymer mellan de olika nättyperna. De minskade leveranserna via de regionala näten till externa finska kunder berodde på att vissa kontrakt löpte ut.

Under 2004 fokuserade Distribution på tre huvudområden: kundservice, affärsutveckling och regleringsärenden.

Fortsatt stark inriktning på kundservice

Distribution och Markets byggde upp en gemensam kundservice i början av 2004. Verksamheten presenteras på sidan 23.

I Finland och Sverige finns redan en lokal kundservice, kundserviceteknikerna (Customer Service Technician, CST). I Norge introducerades servicen i början av 2004. Kundenserviceteknikerna (CST) arbetar med ärenden som berör kunden och erfordrar ett kundbesök.

Antal eldistributionskunder per område, per den 31 december

1 000	2003	2004
Sverige	855	860
Finland	400	405
Norge	93	93
Estland	22	22
Totalt	1 370	1 380

Nyckeltal

mn euro	2003	2004	Förändring %
Nettoomsättning	688	707	3
- distribution på lokalnät	574	593	3
- distribution på regionnät	83	83	0
- övrig försäljning	31	31	0
Rörelseresultat	247	258	4
- exklusive engångsposter	227	257	13
Operativt kapital	3 129	3 101	-1
Avkastning på operativt kapital, %	7,9	8,3	5
Investeringar	339	106	-69
Antal anställda i genomsnitt	1 005	995	-1

Redan i verksamhetens inledningskede har CST fått mycket bra feedback vid undersökningar av kundtillfredsställelsen. ●

Ytterligare utveckling av affärsprocesserna

2004 introducerade Fortum ett treårigt affärsutvecklingsprogram som ska utveckla den långsiktiga kapaciteten och kunskapen i Norden. Förutom förbättringarna inom kundservice, hör underhålls- och investeringsplanering till de projekt som märks mest. Projekten syftar till att styra underhålls- och investeringsinsatserna till de delar av ledningsnätet som är mest fördelaktiga för kunderna.

I samband med detta program har Fortum starkt prioriterat arbetet med att förebygga riskerna för strömavbrott. Detta inkluderar isolering av elledningar och dragnings av kablar i marken.

Driftledningen i Sverige, Finland och Norge centraliseras. Centraliseringen kommer att göra det lättare att

Volym av el distribuerad på lokalnät

TWh	2003	2004
Sverige	15,0	14,2
Finland	6,2	6,2
Norge	1,3	2,1
Estland	0,2	0,2
Totalt	22,7	22,7

utveckla nya system, tekniker och kompetenser och ska se till att man har tillräckligt med resurser till förfogande för att undanröja fel. ●

En storm orsakade stora strömavbrott i sydvästra Finland under julen och cirka 40 000 kunder blev utan el. Fortum kommer att ersätta de kunder som drabbades av långa strömavbrott med totalt cirka 1,5 miljoner euro. Den sammanlagda kostnaden för avbrotten uppgick till cirka 3 miljoner euro.

Ändringar i regleringssystemet

Eldistribution är ett monopol och därför regleras tariffrerna av statliga myndigheter. Den reglerande myndigheten bestämmer de skåliga nätpriserna baserat på en viss beräkningsmodell, som kan variera från land till land.

I juni 2004 publicerade Energimarknadsverket i Finland sina riktlinjer för de metoder som ska användas för nätoperatörernas prissättning. De nya reglerna

trädde i kraft i januari 2005. Myndigheten fattar

bolagsvisa beslut om vilka parametrar

som ska användas för att av-

kastningen ska vara skålig

baserad på tekniska

tillgångsvärden. Den

viktigaste förändring-

en i de nya reglerna

är den periodiska

granskningen. Ett år-

ligt effektivitetskrav på 1,3 %

av driftskostnaderna för samtliga

nätbolag fastställdes för den första

treårsperioden.

I Sverige har Energimyndighe-

ten utvecklat en modell, den s.k.

Nätnyttomodellen, för att övervaka

nätbolagens priser. Myndig-

heten har publicerat det

första resultatet base-

rat på 2003 års distri-

butionstariffer och

kommer att föra

fortsatta diskussioner samt ytterligare analysera utfallen tillsammans med utvalda distributionsföretag, inklusive Fortum gällande tre av bolagets nätområden. Målet är att objektivt bedöma effektiviteten hos distributionsbolagen och deras nät genom att med hjälp av en modell jämföra prisnivåer och effektivitet i olika driftsmiljöer.

I Norge reglerar energimyndigheten distributionsbolagens maximala intäkt genom att fastställa så kallade intäktsramer för femåriga perioder ex-ante (tariffen godkänns innan det införs). Nuvarande ramvillkor gäller för perioden 2002–2006. Myndigheten fastställer även minimi- och maximalavkastning på kapital beräknad på nåttillgångarnas bokförda värden.

I Estland är regleringen i linje med EU-direktiven. Priserna måste täcka kostnaderna samtidigt som lönsamheten ska vara rimlig. Enligt den nya lagen måste bolagen skilja åt tarifferna för elförsäljning och distribution.

Kundfokuseringen fortsätter

Under 2005 kommer Distribution att fortsätta fokusera på kundorientering och arbetet med att skapa förutsättningar för ett gemensamt nordiskt faktureringsystem och regleringsmodell.

Arbete för att säkra tillförlitlig elförsörjning på landsbygden kommer att fortsätta 2005.

Fortums eldistributionsverksamhet består av:

- lokala och regionala elnät och förvaltning av nätegendom i Finland, Sverige, Norge och Estland.
- lokalnät: 136 100 km, 0,4–20 kV kabel, luftledning och 50 100 transformatorer
- regionnät: 7 600 km, 20–220 kV kablar och luftledning

Speciellt för den finska elmarknaden gäller att en aktör tillåts en andel på max 25 % av den el som distribueras på 0,4 kV-nätet i landet. I slutet av 2004 uppgick Fortums andel till 15 (15) %.

Stark kundorientering

- Ökade marknadsaktiviteter och lansering av nya erbjudanden
- Satsning på förbättring av kundservice och effektivitet inom portfölj- och riskhantering
- Näst största elförsäljningsföretaget i Norden

Markets är specialiserat på elförsäljning till sammanlagt 1,1 (1,2) miljoner privat- och företagskunder samt till andra elåterförsäljare i Finland, Sverige och Norge.

Elförsäljningen var 43,5 (47,1) TWh, vilket var cirka 8 % lägre än 2003. Minskningen berodde främst på att en del spot- och långtidskontrakt löpte ut.

Under 2004 låg fokus på ökad kundorientering och kvalitet i verksamheten, samt på att utveckla attraktiva erbjudanden till kunderna i Norden.

Ökad konkurrens

Nivåerna på detaljistpriserna var lägre 2004 än under 2003. Prisvolatiliteten under perioden var fortsatt hög, vilket stimulerade kunderna att välja avtal med fast pris eller lösningar som skyddar mot prissvängningar. Konkurrensen mellan leverantörerna intensifierades och samtidigt ökade kundaktiviteten, särskilt i Sverige och Finland. Oberoende studier visar att drygt 10 % av kunderna i Finland har bytt leverantör sedan marknaderna

Nyckeltal

mn euro	2003	2004	Förändring %
Omsättning	1 634	1 387	-15
Rörelseresultat	35	26	-26
- exklusive engångsposter	35	26	-26
Operativt kapital	23	196	752
Avkastning på operativt kapital, %	55,2	28,8	-48
Investeringar	28	6	-79
Antal anställda i genomsnitt	407	682	68

avreglerades medan siffran för Sverige är knappt 30 %. I Norge 25 % av kunderna köper inte sin el från den lokala leverantören.

Nya erbjudanden från Fortum

Fortum lanserade nya erbjudanden relaterade till avtal med fast pris och en serie skräddarsydda lösningar för pris- och riskhantering. I Finland och Sverige omfattar nu samtliga tillsvidarepriser miljömärkt el, certifierad av de nationella naturskyddsöreningarna. Under 2004 var Fortum en av de största försäljare av miljömärkt el i Norden. Fortum fortsatte också att förbättra kundservice, introducerade en kundgaranti och en kundombudsman, samt införde efterdebitering för alla nordiska kunder. I början av 2004 inrättades en ny enhet för kundservice i samarbete med Fortum Distribution i Finland, Sverige och Norge.

Konkurrensen förväntas öka

Konkurrensen på den nordiska marknaden förväntas öka, samtidigt som kunderna förväntas bli mer aktiva.

Fortums mål är att bli kundernas naturliga val av energileverantör. Rättesnöret är att ge kunderna den sammantaget bästa upplevelsen på marknaden. Fokus kommer att ligga på att ytterligare stärka kundorienteringen.

Distribution och Markets samarbetar för att förbättra kundservice

I början av 2004 skapade Distribution och Markets en ny gemensam enhet för kundservice i Finland, Sverige och Norge. Detta ger en kontaktpunkt för kunden, vilket i sin tur främjar bättre kundservice på alla nivåer. I enheten ingår ett call center som tar hand om allt från anslutningar till frågor om fakturor, med snabbare svarstider och bättre teknisk service.

Under 2004 gjordes ytterligare förbättringar för att skapa tydligare fakturor och bättre kundservice. Ett tydligt exempel på detta är den påbörjande satsningen på fjärravlästa mätaravläsningsystem för Fortums samtliga kunder i Norden. Det innebär att elmätarna kan fjärravläsas och kunderna faktureras för sin verkliga förbrukning. Ett antal pilotprojekt inleddes i Sverige och Finland för att testa olika tekniska lösningar för fjärravläsning.

Gynnsam marknad för oljeverksamheten

Fortums mål är att stärka sin position som den ledande producenten av rena drivmedel i Norden. Fortum är ett av de största oljeraffineringsbolagen och en av de två största leverantörerna av oljeprodukter på den nordiska marknaden. Bolaget fokuserar på utveckling, produktion och försäljning av miljöanpassade oljeprodukter.

Fortums oljeverksamhet är uppdelad på tre rapporteringssegment. Oljeraffinering tillverkar och säljer bensin, diesel, lätt eldningsolja, tjockolja, flygbränsle, basoljor, bensinkomponenter och LPG/gasol, samt utvecklar bi-komponenter för drivmedel. Detaljhandel med olja har ett omfattande nät för detaljförsäljning och säljer även direkt till privata kunder och företagskunder. Shipping och övrig oljeverksamhet har en tankfartygsflotta för transport av råolja och oljeprodukter och inkluderar även andel i oljeproduktionsbolaget SeverTEK, som Fortum äger tillsammans med det ryska bolaget Lukoil. Bolaget har egna terminaler i Finland, Estland, Lettland och i St. Petersburg i Ryssland.

Förbättrade raffineringsmarginaler

Marginalerna i den internationella raffineringsverksamheten i nordvästra Europa förbättrades avsevärt under året jämfört med förra året. Referensmarginalen som Fortum

använder var i genomsnitt 4,5 (2,7) dollar per fat. Fortums tilläggsmarginall var klart högre än de senaste årens medeltal på 2 dollar per fat.

Den drastiska prisstegringen på råolja fortsatte fram till oktober, då priset per fat Brent-råolja steg till över 52 dollar. Mot slutet av året låg priset på mellan 36 och 43 dollar. Under 2004 var genomsnittspriset på Brent-råolja 38,2 (28,8) dollar/fat. 2004 ökade den genomsnittliga prisskillnaden mellan Nordsjöolja (med låg svavelhalt) och ryska råoljor klart från mindre än 2 dollar/fat under tidigare år till nästan 4 dollar/fat.

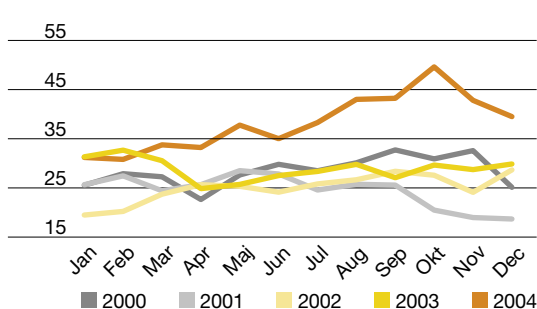
Ökad produktion av svavelfria drivmedel

Fortums oljeraffinaderier producerade 13,6 (13,6) miljoner ton oljeprodukter. Av produktionen var 62 (59) % lågsvavlig eller svavelfri.

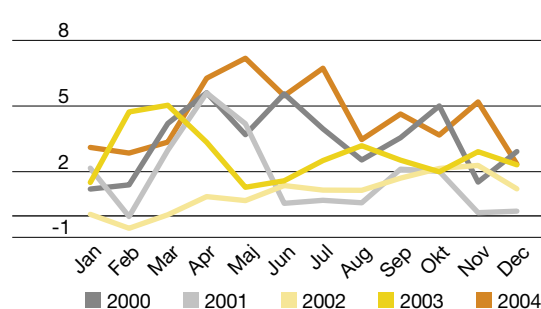
Osäkerheten på marknaden består under 2005

Efterfrågan på olja förväntas att fortsätta att öka som en följd av den ekonomiska återhämtningen. Oljemarknaderna kommer att påverkas av situationen i Mellanöstern. Priset på råolja kommer att fluktueras och volatiliteten kommer att fortsätta. OPEC:s prispolicy förväntas bidra till att hålla uppe priserna på historiskt höga nivåer även om de troligen blir lägre än under 2004.

Priset på Brent råolja 2000–2004
dollar/fat

Referensmarginalen för olja 2000–2004*)
dollar/fat

*) genomsnittligt Brent Complex -raffinaderi i nordvästra Europa

Ökad konkurrenskraft i raffinaderierna

- Investering om 500 miljoner euro i Borgåraffinaderiet för att öka produktionskapaciteten för svavelfri diesel
- Utmärkt resultat tack vare hög raffineringsmarginal
- Ledande raffinerare av rena drivmedel i Norden

Oljeraffinering är en av de största raffinerna i Norden och Östersjöområdet och en av de två största leverantörerna av oljeprodukter på den nordiska partihandelsmarknaden. Fortum har två raffinaderier i Finland som producerar alla typer av viktiga oljeprodukter för transport- och energisektorerna samt industrin.

Borgåraffinaderiets viktigaste produkter är miljöanpassade drivmedel, bensin och dieselolja. Raffinaderiet i Nådendal fokuserar, förutom på drivmedel, alltmer på specialprodukter som bitumen, lösningsmedel, bensin till mindre motorer och högoktanig racingbensin. Andra oljeprodukter som Fortum tillverkar är lätt eldningsolja, tjockolja, flygbränsle, basoljor, smörjoljor, bensinkomponenter och LPG/gasol.

2004 inledde Fortum byggnadsarbetet som kommer att öka produktionskapaciteten för svavelfri diesel i Borgåraffinaderiet med cirka en miljon ton per år, en investering på 500 miljoner euro. På raffinaderiet i Borgå påbörjades även en investering för att öka den årliga produktionen av den syntetiska typen av basoljan EHVI (Enhanced High Viscosity Index) med 30 000 ton. Tillverkningen av flytförbättringsagenten (FIA) såldes i januari 2004.

Ökad efterfrågan på miljöanpassade oljeprodukter

Fortums andel av partihandelsmarknaden för oljeprodukter i Finland var cirka 77 (73) %. Exporten av oljeprodukter som Fortum raffinerat i Finland uppgick totalt till 5,3 (5,5) miljoner ton, varav bensinen stod för 2,7 (2,8) miljoner ton och diesel för 1,8 (2,0) miljoner ton. Försäljningen av lågsvavlig (svavelhalt under 50 milligram per kilo) och svavelfri (svavelhalt under 10 milligram per kilo) bensin och diesel ökade. Norden och Nordamerika var Fortums största exportmarknader.

Som en följd av långsiktiga investeringar i utvecklingen av miljöanpassade produkter har Fortum full kapacitet att tillverka svavelfria drivmedel. Bolaget har under flera år tillverkat och exporterat svavelfria drivmedel till ett antal länder och i maj påbörjades försäljningen av svavelfri bensin och diesel även i Finland.

Nyckeltal

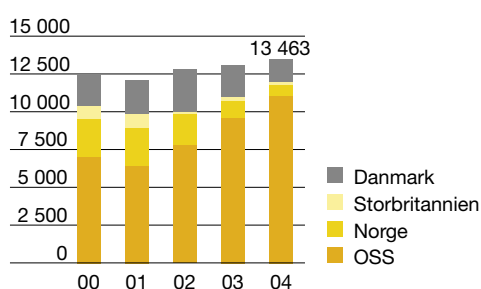
mn euro	2003	2004	Förändring %
Omsättning	5 693	6 306	11
Rörelseresultat	281	573	104
- exklusive engångsposter	267	492	84
Operativt kapital	1 003	1 266	26
Avkastning på operativt kapital, %	26,2	50,4	92
Investeringar	97	200	106
Antal anställda i genomsnitt	2 722	2 608	-4

Hälften av den bensin Fortum producerade exporterades till Europa och den andra hälften till USA och Kanada. 88 (88) % av bensinen som exporterades till Europa var lågsvavlig eller svavelfri. Tyskland fortsatte att vara den viktigaste marknaden för svavelfri bensin. All diesel som exporterades var antingen lågsvavlig eller svavelfri. De viktigaste marknaderna för diesel var fortfarande Sverige, Tyskland och Storbritannien. Efterfrågan på lågsvavlig och svavelfri diesel ökade kraftigt i Europa.

Raffinaderiinvestering ökar produktionen av svavelfri dieselolja

Investeringen på 500 miljoner euro för att öka produktionskapaciteten för svavelfri diesel på raffinaderiet i Borgå fortskred som planerat. Investeringen uppgick till cirka 100 miljoner euro under 2004.

Leveranser av råolja och andra råvaror till raffinaderierna 1 000 t

Investeringen beräknas vara klar i slutet av 2006 och kommer att ytterligare stärka raffinaderiets ställning som ett av norra Europas effektivaste raffinaderier. Den förväntade höga avkastningen på investeringen baseras på att Borgåraffinaderiet ska kunna öka produktionen av högvärdiga, miljöanpassade produkter av billigare råolja. Efterfrågan på den typen av produkter ökar snabbt på Fortums huvudmarknader.

Den nya produktionslinjen för diesel kommer att omvandla råoljan som nu blir tjockolja, till svavelfri diesel och produktionen kommer att öka med en miljon ton per år. Fortum raffinerar för närvarande cirka fyra miljoner ton diesel om året. Investeringen kommer inte att öka raffinaderiets totala raffineringsskapacitet, däremot förväntas raffinaderiets konkurrenskraft och lönsamhet öka ytterligare. ●

Användningen av logistiskt konkurrenskraftig råolja och andra råvaror som importerats från Ryssland och andra delar av det tidigare Sovjetunionen ökade avsevärt i Fortums raffinaderier under 2004. Den totala importen av råolja från dessa länder uppgick till cirka 10,7 (8,5) miljoner ton, eller cirka 80 % av Fortums totala import av råolja. Fortum har avtal även med andra oljeproducenter, främst i Nordsjön.

Förberedelser för biodrivmedel

Fortum utvärderar alternativen för entré på biodrivmedelsmarknaden. Enligt EU:s biobränsledirektiv måste andelen biokomponenter i bensin och diesel ökas successivt från och med 2005.

I feburari 2005 tog Fortum beslutet att bygga en anläggning för tillverkning av diesel av biobaserade oljor och fetter på sitt raffinaderi i Borgå. Det totala värdet av investeringen är cirka 100 miljoner euro, av vilket en knapp tredjedel kommer att hänföra sig till 2005 och största delen till 2006. Anläggningen kommer att producera cirka 170 000 ton biodiesel per år och ska tas i drift sommaren 2007.

Produktionen och försäljningen av etanolbensin i Finland, som inleddes 2002, avslutades hösten 2004.

Komponenter till renare drivmedel

Fortum producerar komponenter till drivmedel i sina raffinaderier i Finland och i anläggningar i Kanada, Portugal och Saudiarabien. Fortum äger en ETBE (etyl tertiär butyleter) -anläggning i Portugal, 50 % av en iso-oktananläggning i Kanada och 10 % av en MTBE (metyl tertiär butyleter) -anläggning i Saudiarabien.

Fortum tillverkar komponenter som används i bolagets egna bensinkvaliteter och även för försäljning till andra oljebolag. MTBE och TAME (tertiär amylmetyleter) är oxygenater som förbättrar förbränningen av bensin och minskar de skadliga utsläppen. Iso-oktan är en högoktanig, kolvätebaserad bensinkomponent som bidrar till att uppfylla de striktaste miljökraven.

Fortum producerar iso-oktan på en anläggning i Edmonton, Kanada. Det mesta av den iso-oktan som tillverkas i Edmonton säljs på den kaliforniska marknaden. Anläggningen, som tidigare producerade MTBE, konverterades till iso-oktananläggning 2002, eftersom MTBE förbjöds i Kalifornien från och med början av 2004. Fortums andel av anläggningens årliga produktion är cirka 250 000 ton. Anläggningen använder teknologin NExOCTANE, som utvecklats av Fortum.

Som ersättning för MTBE började Fortum i maj 2004 producera ETBE, som innehåller bioetanol, på raffinaderiet i Borgå. För närvarande exporteras bensin som innehåller ETBE främst till Tyskland.

Oljeprodukter producerade av Fortum, leveranser per region

1 000 t	2000	2001	2002	2003	2004
Finland	7 423	7 484	7 845	7 889	8 301
Övriga Norden	2 142	1 991	1 982	1 921	2 149
Baltiska länderna och Ryssland	153	45	41	62	100
USA och Kanada	1 029	682	1 276	1 252	1 260
Övriga länder	1 562	1 941	1 896	2 267	1 799
Totalt	12 309	12 143	13 040	13 391	13 609

Oljeteknologi i världsklass

NEXOCTANE-teknologin som utvecklats av Fortum används för produktion av iso-oktan, en förstklassig kolvätebaserad bensinkomponent. Den innovativa teknologin är en fortsättning på eterifieringsteknologierna NEXETHERS och NEXOTAME som också utvecklats av Fortum. Fortums NEXOCTANE-teknologi har utsikter speciellt i USA där MTBE-anläggningar konverteras till iso-oktanproduktion.

Teknologierna som utvecklats av Fortum har ytterligare stärkt sina andelar på den globala teknologimarknaden. Med en marknadsandel på drygt 50 % är både eterifierings- och NEXOCTANE-teknologierna globala marknadsledare inom respektive sektor.

Basoljor för kvalitetsmedvetna kunder

Fortum har en ledande ställning i Europa när det gäller utveckling, produktion och marknadsföring av basoljor av högsta kvalitet. Bolaget producerar polyalfaolefinbasoljor (PAO) i Belgien. PAO är den viktigaste komponenten i syntetiska smörjoljor av hög kvalitet. Produktionskapaciteten är 50 000 ton per år. Fortum har 30 % av polyalfaolefinmarknaden i Europa.

Fortum producerar EHVI, en basolja som liknar syntetisk olja, vid Borgåraffineriet och är ensam tillverkare av denna produkt i Europa.

Fortum kommer att öka den årliga produktionskapaciteten för EHVI-basolja i Borgåraffineriet med 30 000 ton. Den utvidgade enheten kommer att vara klar för produktion hösten 2005, och därefter kommer den årliga produktionen ligga på cirka 250 000 ton.

EHVI säljs till ledande smörjoljetillverkare och används vid tillverkningen av Fortums egna smörjoljor. Efterfrågan på dessa produkter ökar med 15 % årligen i Europa, som är Fortums viktigaste marknad. Efterfrågan ökar även i resten av världen som svar på de ökande kvalitetskraven inom fordonsindustrin.

Fortums tillverkning och försäljning av komponenter till smörjoljor har fyrdubblats på mycket kort tid. Bolaget fortsätter att söka tillväxtpöjligheter när det gäller komponenter till smörjoljor.

Tjänster och kunnande inom engineering

I juni slutförde Fortum och Jacobs Engineering Group Inc., baserat i Kalifornien i USA, en transaktion som gav Jacobs en ägarandel på 34 % i Fortums Neste Engineering. Affären gjordes för att garantera att Fortums oljeverksamhet alltid ska ha tillgång till teknisk kompetens i framtiden. Neste Engineering Oy fortsätter sin verksamhet under namnet Neste Jacobs Oy och ansvarar för implementeringen av dieselinvesteringsprojektet i Borgå, Finland. Neste Jacobs tillhandahåller tjänster inom teknik och engineering till oljeraffinaderier, petrokemiska och kemiska industrier.

Efterfrågan på kvalitetsprodukter kommer att öka

Efterfrågan på rena drivmedel, drivmedelskomponenter och basoljor av högsta kvalitet kommer att fortsätta öka i och med att EU inför allt striktare krav på produkterna i Europa.

På grund av den begränsade reservkapaciteten i produktionen kan osäkerheter på marknaden få råoljepriset att öka kraftigt, inte minst under övergångsperioder. De internationella raffineringsmarginalerna beräknas i dollar, vilket innebär att förändringar i dollarkursen påverkar lönsamheten i segmentet Oljeraffinering.

Fortums position när det gäller raffinering av rena drivmedel kommer att stärkas när den nya produktionslinjen för svavelfri diesel introduceras 2006. Dessutom kommer Fortums geografiska läge utmed den nya transportrutten för rysk råolja att vara fördelaktigt. Fokuseringen på resultatförbättringar kommer att fortsätta.

Oljeprodukter producerade av Fortum, leveranser per produktgrupp

1 000 t	2000	2001	2002	2003	2004
Bensin	3 941	3 823	4 595	4 434	4 368
Diesel	3 246	3 310	3 619	3 886	4 265
Flygfotogen	786	455	586	611	705
Lätt eldningsolja	1 843	1 713	1 503	1 474	1 197
Tjockolja	1 133	1 201	1 233	1 314	1 280
Övriga	1 360	1 641	1 504	1 672	1 794
Totalt	12 309	12 143	13 040	13 391	13 609

Ledande producent av svavelfria drivmedel

- Fortum först med svavelfri bensin och diesel på den finländska marknaden
- Lönsam tillväxt i länderna runt Östersjön
- Bibehållen ställning som ledande försäljare av rena drivmedel i Finland

Detaljhandel med olja säljer oljeprodukter och relaterade tjänster till transport-, industri- och hushållssektorn i Finland och Östersjöområdet. I utbudet ingår drivmedel, eldningsoljor och motoroljor, smörjmedel för transporter och industri, bilkemikalier och LPG /gasol. Försäljningen av drivmedel sker genom Neste bensinstationer, automatiska Neste D-stationer och A24-stationer. Övriga produkter säljs via Fortums egen försäljningsorganisation.

Under 2004 uppgick detaljförsäljningen av de viktigaste oljeprodukterna sammanlagt till 4 008 (3 908) tusen kubikmeter, varav drivmedel stod för 2 641 (2 483) tusen kubikmeter. Försäljningen av bensin uppgick totalt till 1 312 (1 269) tusen kubikmeter och diesel till 1 330 (1 214) tusen kubikmeter.

I slutet av året fanns det 873 (874) försäljningsställen för detaljhandel med olja i Finland och 178 (156) i de övriga länderna i Östersjöområdet. ●

Bibehållen stark marknadsställning

Fortums nät med servicestationer i Finland behöll sin ställning som det största servicenätet i landet. Fortum var först i Finland med att sälja svavelfri (svavelhalten under 10 mg/kg) bensin och diesel. Sedan juni 2004 är all bensin och diesel som Fortum säljer via sin nät av servicestationer i Finland svavelfri. ●

Nyckeltal

mn euro	2003	2004	Förändring %
Nettoomsättning	2 203	2 374	8
Rörelseresultat	44	48	9
- exklusive engångsposter	53	42	-21
Operativt kapital	329	296	-10
Avkastning på operativt kapital, %	13,8	15,9	15
Investeringar	36	36	0
Antal anställda i genomsnitt	1 014	1 041	3

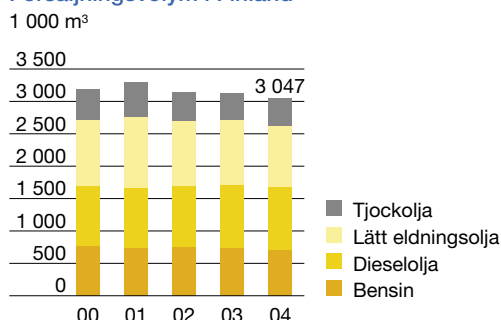
Fortum är en av de största detaljisterna för drivmedel även i de Baltiska länderna, Polen och St. Petersburgs-området.

I Finland bildade Fortum och Kesko, Finlands största grossist, 2003 ett konsortium, Pikoil, för att bygga upp en landsomfattande detaljhandelskedja för försäljning av drivmedel och dagligvaror. I slutet av 2004 fanns det 28 (7) K-Pikkolo-butiker i anslutning till Nestes stationer. Planerna är att bygga sammanlagt 200 K-Pikkolo-butiker före 2008.

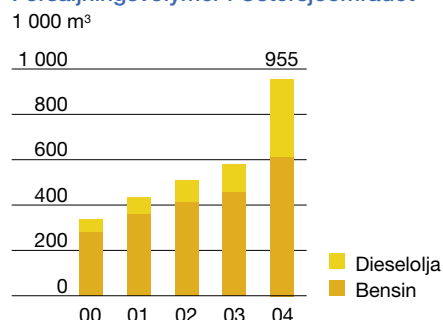
Aktivt sökande av nya affärslägen

Prognosen för ökad försäljning av drivmedel är god, särskilt i Polen och St. Petersburgsområdet. I Finland kommer Fortum att koncentrera sig på att bibehålla sin marknadsandel, framförallt för rena drivmedel, genom förvärv av affärslägen.

Försäljningsvolym i Finland

Försäljningsvolym i Östersjöområdet

Fortsatt stark efterfrågan på säkra sjötransporter

- Nya fartyg i drift
- Resultatet stärktes av höga frakter och hög utnyttjandegrad
- Första hela året med oljeproduktion i Ryssland

Shipping har en tankfartygsflotta för transport av råolja och andra produkter i Östersjön, Nordsjön och Nordatlanten. Olja transporteras enbart i fartyg med dubbla eller delvis dubbla skrov. De flesta av Fortums fartyg är isförstärkta för att klara vintern i Östersjön.

Höga fraktrater

2004 uppgick Fortums sjötransporter till totalt 41 (40) miljoner ton. Cirka 50 (51) % av volymerna fraktades för tredje part.

Frakterna för raffinerade produkter ökade och även fraktraterna för råolja var något högre än under 2003. Tillgängligheten och utnyttjandegraden för flottan förblev hög hela året. Ökningen av den ryska råoljeexporten ökade efterfrågan på isförstärkt tonnage och drev även upp fraktnivåerna under vintersäsongen.

Nya fartyg

2004 förvärvade Fortum tre nya produkttankers och sålde ett fartyg. Dessutom förvaltades fartygsportföljen genom olika åtgärder baserade på befaktningsavtal. En ny produkttanker blev färdig i början av 2005, och en produkttanker är under konstruktion. Två fartyg med delvis dubbla skrov byggdes om och försågs med helt dubbla skrov.

Fortum kommer att tidsbefrakta två Panamax-tankers från ett konsortium som bildats med Svenska Concordia Maritime. Det första tankfartyget kommer att vara färdigt 2006 och det andra 2007. De nya tankfartygen kommer att ge ökad transportkapacitet för att klara den ökande exporten av bensin till den nordamerikanska marknaden.

Flottan i januari 2005

31 fartyg, varav
19 produktfartyg
10 råolfefartyg
2 kombinationer pråm/bogserbåt
3 bogserbåtar

11 av fartygen ägdes helt av Fortum. De återstående 20 fartygen var chartrade på olika sätt. Flottans totala kapacitet är cirka 1,3 miljon dödvikton.

Nyckeltal

mn euro	2003	2004	Förändring %
Omsättning	308	339	10
Rörelseresultat	79	107	35
- exclusive engångsposter	69	97	41
Operativt kapital	133	206	55
Avkastning på operativt kapital, %	56,7	63,5	12
Investeringar	71	77	8
Antal anställda i genomsnitt	606	609	0

Fortsatt oljeproduktion i Ryssland

SeverTEK, ett konsortium som ägs gemensamt av Fortum och det ryska företaget Lukoil, började producera olja på oljefältet i södra Sjakpino i nordvästra Ryssland i juli 2003.

2004 uppgick SeverTEKs genomsnittliga produktion till 27 500 fat per dag eller 1,37 miljoner ton per år varav Fortums andel var 50 %.

Ökad efterfrågan på isförstärkt tonnage

Fortum fortsätter förnyelsen av flottan under 2005. Ökande ryska oljetransporter förväntas leda till ökad efterfrågan på isförstärkt tonnage i framtiden.

Ytterligare ökning av oljeproduktionen beror på Transneft-pipelinens transportkapacitet. Återstående dokumenterade reserver vid utgången av 2004 var cirka 110 miljoner fat, varav Fortums andel var 50 %. SeverTEK har ytterligare reservoljefält som är under utvärdering.

SeverTEKs produktion, Fortums andel

fat/dag, genomsnitt	2003 *)	2004
	9 809	13 678

*) produktionen inleddes i juli

Samhälls- ansvar

Fortum vill bli känt som ett kundorienterat företag med ett starkt engagemang för hållbar utveckling. Säkra och miljöanpassade produkter och tjänster hjälper kunderna att leva upp till sina egna miljömål.

På väg mot hållbar utveckling

- Fortum presenterade sin agenda för hållbar utveckling
- Märkbar förbättring i säkerhetsprestanda
- Väl förberedd för handel med utsläppsrätter

2004 presenterade Fortum en koncernagenda för hållbar utveckling för att ytterligare integrera hållbar utveckling i affärsplaneringsprocesserna.

Agendan innehåller följande mål:

- föregångare i hanteringen av säkerhetsfrågor
- föregångare i hanteringen av växthusgaser
- främja förnybar energi
- effektivt resursutnyttjande
- mildra lokal miljöpåverkan
- 100 % miljöcertifiering
- bättre utvecklingsmöjligheter för engagerade medarbetare
- kundernas naturliga val av energileverantör
- ansvarsfull hantering av leverantörskedjan
- god samhällsmedborgare

Fortums finansiella mål finns på sidan 6.

De krav på miljö, hälsa och säkerhet som hållbar utveckling medför är centrala för alla energiföretag. 2004 gjorde Fortum goda framsteg, särskilt när det gäller säkerhet och hantering av växthusgaser.

Säkerhet framför allt

Fortum fokuserade på säkerhetsutveckling. Detta resulterade i att antalet olycksfall som ledde till mer än en dags frånvaro minskade med över 30 %. Fortums olycksfallsfrekvens beräknat per en miljon arbetstimmar var 5,1 (8,5) vilket är en bra bit under målvärdet, som var 6,0 för 2004. Den positiva utvecklingen överskuggades av två dödsolyckor bland entreprenörernas anställda.

Ett omfattande säkerhetsutbildningsprogram genomfördes i oljesektorn. En liknande satsning har inletts även i kraft- och värmesektorn. Utbildningen fokuserar på att främja säkra arbetsmetoder och engagera samtliga anställda i säkerhetsutvecklingen.

Föregångare inom hanteringen av växthusgaser

I hela EU inleddes handeln med utsläppsrätter den 1 januari 2005. Sammanlagt ansökte 139 av Fortums

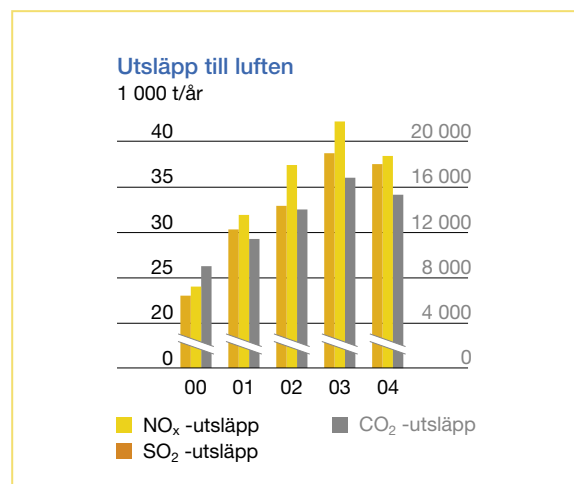
anläggningar om tillstånd och tilldelning i Finland, Sverige, Estland, Polen och Storbritannien.

Fortum är väl förberedd för handeln med utsläppsrätter. Noggranna studier har genomförts för att ta reda på vilka möjligheter företaget har för att minska utsläppen. Strategierna för handeln fastställdes. En tradingenhet öppnades i Fortums Green Market Center, där man redan handlar med gröna certifikat. Dessutom har Fortum en andel på 6 miljoner dollar i Världsbankens Prototype Carbon Fund (PCF), vars totala kapital är 180 miljoner dollar.

Koldioxidutsläppen från Fortums egen verksamhet uppgick totalt till 15,3 (16,8) miljoner ton 2004. SO₂ och NO_x-utsläppen uppgick till 36 000 (39 000) respektive 38 000 (42 000) ton. Kolhalten i den kraft Fortum producerar i Norden var 112 (139) g/kWh. Genomsnittet i de gamla EU-länderna har legat på cirka 350 g/kWh de senaste åren.

Mera förnybar energi

Förnybara energikällor spelar en viktig roll i Fortums kraft- och värmeproduktion. 2004 genererades 37 (35) % av Fortums kraftproduktion från förnybara energikällor, främst vattenkraft. Biomassa och jordvärme stod för 38 (38) % av värmeproduktionen.

Ett nytt kraftvärmeverk som eldas med biomassa togs i drift i Nynäshamn. Koncepten för köp av biomassa utvecklades ytterligare. Totalkonsumtionen av bio-bränsle ökade med 10 % jämfört med förra året.

Lagar om ursprungsgaranti för el trädde i kraft i Finland och Sverige. 2004 exporterades de första garantierna för el från förnybara energikällor till Nederländerna. Certifikat för förnybar energi såldes till de holländska och österrikiska marknaderna inom ramen för europeiska certifikatsystem för förnybar energi (RECS-systemet).

Effektivt utnyttjande av naturresurser

Kraftvärmeproduktion (CHP) spelar en central roll i Fortums produktionsportfölj. 2004 producerade Fortums kraftvärmeanläggningar 6,7 (6,7) TWh el. 60 % av Fortums totala konsumtion av fossila bränslen och cirka 100 % av förnybara bränslen

under 2004 användes i kraftvärmeanläggningar och värmeverk med hög energieffektivitet.

Uppgraderingen av vattenkraftverken fortsatte. Flera projekt slutfördes 2004 vilket ledde till effektivitetsförbättringar.

Implementeringen av projektet för avfallsenergi i Högdalens kraftverk i Stockholm

fortsatte. Försöksdrift med den nya pannan inleddes i början av 2005. I Finland fortsatte Fortum att stödja avfallsenergiprojekt i Lojo, Tavastehus och Gamlakarleby.

Lokala effekter begränsas

Fortum använder den bästa tillgängliga tekniken som finns för att kontrollera och mildra de effekter företagets produktion och logistik har på miljön. 2004 satsade man främst på att förbättra de förebyggande åtgärderna för oljespill på raffinaderierna och på att förnya övervakningssystemen på kraftverken. Shipping fortsatte att förnya sin tankerflotta och 90 % av Fortums tankfartyg har nu dubbla skrov.

2004 investerade Fortum 50 (45) miljoner euro på att förbättra miljö, hälsa och säkerhet. Motsvarande driftskostnader uppgick totalt till 63 (57) miljoner euro. Något större behov av miljöinvesteringar förutses inte under den närmaste framtiden.

Miljöcertifierad verksamhet

Fortum strävar efter att införa avancerade miljösystem i hela verksamheten. Vid utgången av 2004 hade Fortum totalt 23 miljöcertifieringar som täckte all produktion i Finland och Sverige.

Miljöansvaret under kontroll

Fortum har utvärderat miljöansvaret med hänsyn till tidigare verksamhet och gjort nödvändiga avsättningar för framtida kostnader för miljöskador i enlighet med bokföringsprinciperna. Företagsledningen känner inte till något fall som skulle ha någon avgörande effekt på Fortums ekonomiska ställning.

I enlighet med den finska kärnenergilagen har Fortum gjort avsättningar för framtida kostnader för hanteringen av kärnkraftsavfall. Fortums andel i statens kärnavfallshanteringsfond täcker kostnaderna fullt ut.

Verksamheten vid Fortums produktionsanläggningar uppfyller i stort sett gällande miljötillstånd och andra miljöbestämmelser. Mindre överträdelser mot tillstånden som inträffat på två platser hade inte någon konstaterad effekt på miljön eller på den mänskliga hälsan.

Fortum Oil Oy och fyra anställda vid raffinaderiet i Nådendal kommer att åtalas för miljöförstöring vid tingsrätten i Åbo. Åtalet baseras på ett oljeutsläpp som inträffade vid raffinaderiet i december 2001. På grund av ett mänskligt fel läckte olja från avloppsreningsverket ut på gårdsplanen och en del av oljan trängde ner i marken och ut i havet.

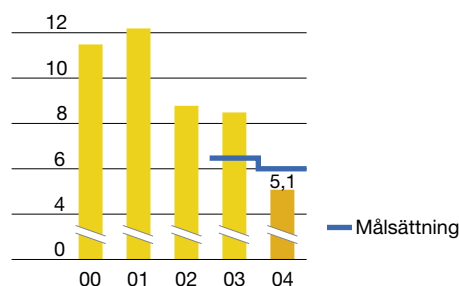
Den nersmutsade strandkanten rengjordes omsorgsfullt under våren 2002. Enligt flera studier som gjorts av externa experter har miljön inte lidit några oåterkalleliga skador. De lokala invånarna har inga krav på Fortum.

Målet är ständig förbättring

Fortums agenda för hållbar utveckling kommer att revideras årligen och nya målsättningar kommer att definieras på koncernnivå när så krävs. För närvarande strävar Fortum efter att genom intensiv säkerhetsutbildning och förbättrade säkerhetsmetoder sänka antalet olycksfall som leder till frånvaro per en miljon arbetstimmar till 4,0 per utgången av 2006. Målet för 2005 är 5,0. Utvecklingen av miljösystem med syfte att vara redo för certifiering av kraft- och värmedriften utanför Norden i slutet av 2006 fortsätter.

Arbetsolycksfall

arbetsolycksfall/mn arbetstimmar

Engagerade medarbetare bakom affärsframgången

- Bättre ledarskap ger bättre prestationer
- Utvecklingsprogram för inspiration och förnyelse
- Pass som välkomnar nyanställda

Bakom Fortums framgångar är kompetenta och entusiastiska medarbetare, som strävar efter att göra bra resultat baserat på gemensamma värderingar. Under de senaste åren har Fortums mål varit att införa processer för ledarskap och personaladministration (HR) som stöder verksamheten på ett effektivt sätt. Denna utveckling fortsatte och intensifierade under 2004. Kvalitets- och effektivitetsförbättringar i ledarskap spelade en nyckelroll i det här arbetet.

Utvecklingsprogram

Det viktigaste målet för alla ledningens aktiviteter var en kontinuerlig förbättring av medarbetarnas prestationer. Fortum Leader Profile, ett utvecklingsverktyg för att förbättra kvaliteten inom ledarskap infördes 2003. Processen kommer successivt att utvidgas till att omfatta alla ledarnivåer.

Utvecklingsprogrammet för mellanchefer, Fortum Challenger, fortsatte under 2004. Programmet Fortum Manager för nya chefer genomfördes för första gången på engelska. Detta program, som syftar till att utveckla baskunskaper inom ledarskap genomförs även på svenska 2005.

Programmen syftar till att öka kunskaper och färdigheter, och uppmuntrar till arbetsrotation, karriärutveckling och nätverksbyggande över nations- och affärsgränser. 2004 deltog totalt 215 av Fortums medarbetare i de här programmen.

Med undantag för utvecklingsprogrammen på koncernnivå ligger fokuseringen på personalutveckling i affärsenheterna. Den baseras på individuella eller teamspecifika utvecklingsplaner som man enats om vid de årliga utvecklingssamtalen. Utbildningen var 2004 särskilt inriktad på att öka den individuella yrkeskunskapen och hanteringen av kundrelationerna samt på att förbättra prestations- och utvecklingssamtalsfärdigheter. Investeringarna i personalutveckling uppgick 2004 till 9,4 (10,0) miljoner euro. Medarbetarna hos Fortum ägnade i genomsnitt 3,0 (3,1) dagar åt utbildning.

Antalet anställda per segment 31 december

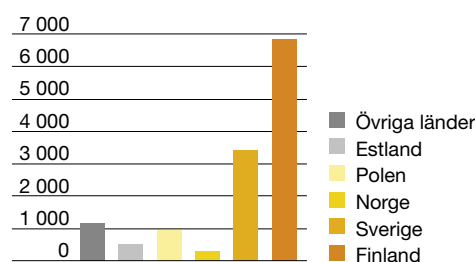
	2003	2004	Förändring %
Kraftproduktion	5 115	4 377	-14
Värme	1 593	2 146	35
Distribution	1 006	1 076	7
Markets	414	709	71
Oljeraffinering	2 593	2 554	-2
Detaljhandel med olja	965	1 084	12
Shipping och övrig oljeverksamhet	591	633	7
Övriga	769	596	-22
Total	13 046	13 175	1

Välkommen till Fortum!

Cheferna ansvarar för introduktionen av nyanställda. 'Fortum Passport', ett interaktivt inlärningsprogram, skapades för att introduktionen skulle få en enhetlig grund. Målet är att alla nyanställda ska genomgå introduktionsprogrammet så snart som möjligt efter att de börjat på företaget. Programmet presenterar koncernens värderingar och mål, och ger en övergripande introduktion av affärsmiljö, kunder och andra intressentgrupper samt även en presentation av produkter, tjänster och viktiga arbetsprinciper.

En process för att utveckla arbetsgemenskapen tagits fram. Den baseras på de slutsatser man dragit av en arbetstillfredsställelseundersökning som genom-

Antalet anställda per land 31.12.2004

förs varje höst. Undersökningen har blivit ett verktyg för att förbättra arbetstillfredsställelsen och skapa ett bra arbetsklimat. Den förbättrar på det sättet även effektiviteten. Undersökningen 2003 gav impulser till hundratals olika projekt för att utveckla arbetsgemenskapen. Resultaten från hösten 2004 visar att omtanken om hälsa och säkerhet, kunskap om Fortums mål och värderingar och införandet av värderingarna i praktiken klart har förbättrats jämfört med förra året.

Effektiva ledarskapsprocesser i ett multinationellt företag kräver effektiva informationssystem. Hösten 2004 påbörjades införandet av ett nytt personalinformationssystem som ska vara implementerat under 2006. Systemet förenklar och harmoniserar personalprocesser och ger en effektiv rapportering. Det tillåter också en hög grad av självservice i personalfrågor.

Fokus på säkerhet

Fokus för 2004 var arbetshälsa och säkerhet inom Fortum. Säkerheten förbättrades avsevärt, men å andra sidan måste ribban ständig höjas. Ökade påverkningsmöjligheter genom ett förbättrat informationsflöde och växelverkan var av central betydelse i många enheter. Samarbetet mellan ledning och personalens representanter förbättrades i den nya affärsenhetsorienterade samarbetsmodellen.

Det resultat- och prestationsbaserade lönesystem som infördes 2003 var helt genomfört 2004. Bonusen för 2003 uppgick till i genomsnitt 8,4 % av årslönen hos Fortum-medarbetare (exklusive högsta ledningen).

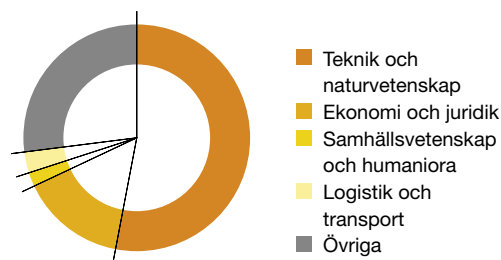

Våren 2004 fick personalfonden totalt 8,4 miljoner euro baserat på resultatet för 2003. Fonden har 7 281 medlemmar.

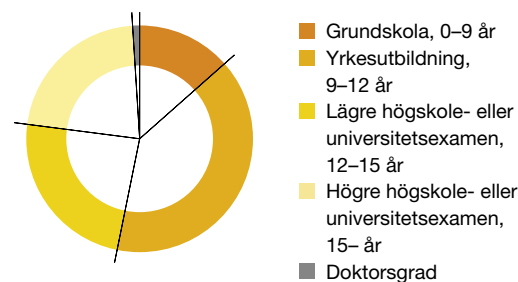
Under 2004 hade internrekryteringen 305 (295) lediga platser och cirka 260 (180) transfereringar gjordes mellan enheterna. Totalt fick Fortum cirka 9 000 ansökningar genom rekryteringssidorna på Internet. Cirka 6 000 ansökningar gällde sommarjobb.

2004 sysselsatte Fortum i medeltal 12,859 (13 343) personer. Vid årsskiftet var antalet anställda 13 175 (13 046), varav 12 735 (12 649) fast anställda. Medelåldern hos Fortums medarbetare var 45 (45) år.

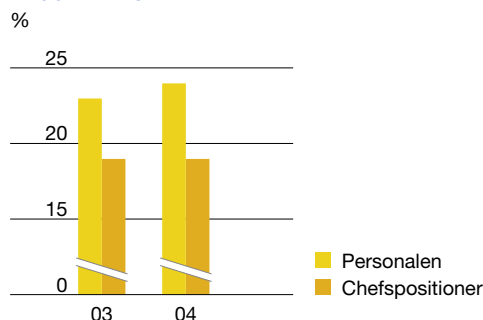
Utbildningsområden 31.12.2004

Utbildningsnivå 31.12.2004

Andel kvinnor

En aktiv samhällsmedborgare

- Miljömärkt el för kunder i Sverige och Finland
- Etiska riktlinjer för samarbete med leverantörer
- Fortum med på Dow Jones index för hållbar utveckling

En aktiv dialog och samarbete med intressenterna är avgörande för att kunna arbeta enligt Fortums agenda för en hållbar utveckling.

Kundens naturliga val av energileverantör

Fortums mål är att bli kundens naturliga val av energileverantör på den nordiska energimarknaden. Undersökningar rörande kundtillfredsställelse genomförs återkommande för att bättre kunna tillgodose kundernas behov och förväntningar. Dessutom får företaget feedback via kundcenter och webbplatser.

Under 2004 startade Fortum flera satsningar som byggde på feedback, i syfte att behålla befintliga kunder och vinna nya. Från och med nu kommer Fortum exempelvis att leverera miljömärkt el till finska och svenska kunder med tillsvidarepris utan extra kostnader. Under 2004 var Fortum en av de största försäljare av miljömärkt el i Norden.

För att sätta kunden i fokus ännu mer inrättades en ombudsmannafunktion och ombudsmän tillsattes i Sverige och Finland. I Finland är Fortum det första energiföretaget som har utsett en kundombudsman.

Ansvarsfull hantering av leverantörskedjan

Fortums syfte är att utveckla enhetliga, effektiva inköpsrutiner. Idén är att minska det totala antalet leverantörer och förbättra kostnadseffektivitet och kvalitet i inköpen. Under 2005 kommer metoder för granskning av leverantörer att införas som del av utvecklingsarbetet.

Vid inköp iakttar Fortum EU:s konkurrenslaggar gällande öppen och rättvis behandling av potentiella leverantörer och entreprenörer. Under 2004 införde Fortum etiska riktlinjer för samarbete med leverantörer.

En aktiv samhällsmedborgare

För att lära av andras erfarenheter och förespråka de egna satsningarna deltar Fortum i ett antal arbetsgrupper i nationella och internationella branschorganisationer. Fortum är medlem i World Business Council for Sustainable Development och RECS International (Renewable Energy Certificate System) samt andelsägare

i Världsbankens kolfond (PCF). I Sverige deltar Fortum Värme i Business Leaders' Initiative on Climate Change (BLICC).

Den aktiva dialogen med Fortums närliggande grannar fortlöper, exempelvis genom att företaget har öppet husdagar. Dessutom genomförs enkäter bland grannarna.

Stöd till forskning, utbildning och konst

Fortum Foundation delade ut 396 000 euro i stöd till forsknings- och utvecklingsarbete med koppling till verksamheten. Fortum fortsatte under året samarbetet med olika skolor och utbildningsorganisationer.

I Finland delade Fortum ut bidrag för sammanlagt 300 000 euro (300 000) till olika välgörande ändamål. Dessa omfattade barn- och ungdomsprojekt, konst- och kulturprojekt, idrott och antidrogkampanjer. Vid årsskiftet skänkte Fortum 175 000 euro till Röda Korset och Rädda Barnen som stöd för offren för tsunamin i Sydostasien. Fortum är huvudsponsor av Operation Sjöjungfru, som är Världsnaturfonden i Finlands kampanj för att skydda Östersjön. De tre största enskilda sponsorprojekten var World Cup of Hockey, Neste Rally Finland och Folkoperan i Stockholm.

Fortum med på hållbarhetsindex

Fortum informerar öppet och aktivt om framstegen när det gäller hållbar utveckling. Mer information finns i rapporten "Fortum i samhället 2004" och på vår webbplats www.fortum.se/miljo. Fortums framsteg inom området hållbar utveckling har bekräftats i och med att företaget för andra året i rad finns med på Dow Jones världsomfattande index för hållbar utveckling för 2005.

Förbättrad riskhantering

Fortum fortsatte att förbättra sin riskhantering inom samtliga riskkategorier, som omfattar finansiella, strategiska, operativa och händelse-relaterade risker.

Under 2004 fästes fortsatt stor uppmärksamhet vid riskhanteringsfrågor. Några händelser den senaste tiden understryker behovet av ett robust ramverk för riskhantering:

- Ökat fokus på förvaltnings- och styrningsfrågor
- Fortsatt konsolidering av den nordiska kraftmarknaden.
- EU-direktiv gällande utsläpp av växthusgaser
- Oroligheter i Irak och en svag USA-ekonomi som påverkat oljepriser och valutakurser.

Fortums ramverk för riskhantering omfattar följande delar:

Syfte

Syftet med Fortums riskhantering är att bidra till att fastställda mål uppnås samt att undvika oönskade operativa eller finansiella händelser.

Policy

Fortums styrelse godkänner koncernens finansiella riskpolicy, där syfte, principer, processer och ansvar för koncernens finansiella riskhantering fastställs. Policyn anger riktlinjerna för hur de finansiella riskerna ska definieras, kvantifieras, kontrolleras och rapporteras. För varje affärsenhet fastställs en specifik finansiell riskpolicy som harmoniserar med koncernens övergripande finansiella riskpolicy och som godkänns av verkställande direktören.

Hanteringen av strategiska och operativa risker samt händelserisker styrs av separata policies, rutiner och instruktioner.

Organisation

Generellt hanteras risker inom den affärsenhet där risken uppstår. Ett undantag är koncernens finansavdelning, som ansvarar för hanteringen av koncernens valuta-, ränte- och refinansieringsrisker samt för att upprätta ett koncerngemensamt försäkringsprogram för operativa risker.

Corporate risk management organiseras inom koncernens finansenhet, som leds av finansdirektören. Funktionerna för riskkontroll på affärsenhetsnivå ansvarar för rapporteringen av sina risker till corporate risk management där konsolidering och analys av koncernens samlade positioner sker. Finansdirektören rapporterar koncernens konsoliderade riskexponering till verkställande direktören och styrelsen.

Process

Fortum styr koncernen via affärsenheter som har egna mål definierade av koncernledningen. De riskhanteringsstrategier som skall användas för att uppnå dessa mål beslutas inom respektive affärsenhet. För att garantera en effektiv och harmoniserad finansiell riskhanteringsprocess inom koncernen krävs samarbete mellan affärsenheter och koncernfunktioner. Denna process stöds av en riskkommitté som under ledning av finansdirektören träffas regelbundet för att diskutera riskrelaterade frågor ur ett koncernperspektiv.

Finansiella risker

Den finansiella riskhanteringen har stor betydelse för Fortum och har fortsatt att utvecklas under de senaste åren. Fokuseringen har legat på att skapa gemensamma riskkvantifieringsmodeller för alla produkter och affärsenheter. Huvudprincipen är att risker ska kvantifieras som påverkan på kassaflöde eller resultat, och kontrolleras mot godkända limiter. Ett antal olika modeller, till exempel Value-at-Risk och Profit-at-Risk, används inom koncernen för att stödja denna princip. Dessutom genomförs analyser kontinuerligt för att bedöma hur extrema prisrörelser påverkar Fortums resultat.

De finansiella risker som främst påverkar Fortum är:

- Elpris- och volymrisker
- Oljepriser och raffinering marginaler
- Fraktpriser
- Likviditets- och refinansieringsrisker
- Valutakurser och räntenivåer
- Motpartsrisker

Elpris- och volymrisker

Den viktigaste faktorn som kortsiktigt påverkar elpriset och volymerna är vädret och dess inverkan på den hydrologiska balansen i Norden.

Fortum hanterar risker inom elproduktion och risker inom kundförsäljning var för sig. För att hantera pris- och volymriskerna i samband med elproduktionen tecknas elderivat och försäljningskontrakt för att säkra kassaflödet. Syftet med säkringar är att reducera resultatvängningar som beror på elprisörelser så att man uppnår de fastställda målen. Strategier för att uppnå målen definieras för flera år och utvärderas kontinuerligt när marknadspriserna eller den hydrologiska och andra situationer ändras.

Den effekt potentiella ändringar i elpriser och volymer har på Fortums intäkter kontrolleras kontinuerligt. Säkringsgraden per den 31 december 2004 var cirka 65 % för 2005. Givet oförändrade produktionsvolym och kostnadsstruktur skulle en förändring av marknadspriset på el med 1 euro/MWh påverka Fortums resultat före skatt 2005 med cirka 20 miljoner euro.

Fortum Markets hanterar både pris- och temperaturrelaterade volymrisker i sin försäljningsverksamhet genom olika prissättningsverktyg kombinerat med en aktiv portföljförvaltning. Intäkterna från kundförsäljningsavtal kan vara osäkra eftersom konsumtion och prisnivåer inte alltid är kända. Målet är att säkra avtalen för att minimera osäkerheten i vinstmarginalerna.

Risker med oljepriser och raffineringsmarginaler

Det som främst påverkar oljepriserna är balansen mellan tillgång och efterfrågan, lagernivåerna och den ekonomiska tillväxten. OPEC:s förmåga att kontrollera leveranser av råolja är den viktigaste faktorn när det gäller att bibehålla balansen mellan tillgång och efterfrågan på oljemarknaden. Vädret påverkar också oljepriserna eftersom efterfrågan på eldningsolja ofta i hög grad påverkas av vädret. Politiska spänningar, framförallt i Mellanöstern där de flesta oljereserverna finns, kan påverka oljepriserna. Under 2004 var oljemarknaden extremt instabil och de rekordhöga oljepriserna påverkades av till exempel den osäkra situationen i Irak.

Lagret av råolja och oljeprodukter består av obligatoriska och operativa lagervolymer. När marknadspriset för olja ändras påverkas lagervärdet. Obligatoriska lagervolymer utgör 70–80 % av det totala lagret. Enbart operativa lagervolymer som påverkar kassaflödet säkras. Om priset på råolja ändras med 1 dollar/fat skulle det påverka Fortums resultat före skatt 2005 med cirka 10 miljoner euro.

Oljeraffineringsverksamheten är exponerad för förändringar i raffineringsmarginalerna, vilket påverkar kassaflödet. I slutet av 2004 var oljeraffineringspositionen i stort sett osäkrad och en förändring på 0,1 dollar/fat för bolagets totala raffineringsmarginal skulle påverka Fortums resultat före skatt 2005 med cirka 10 miljoner euro.

Fraktpriserisker

Förändringar i fraktpriserna påverkar Fortums shipping- och oljeraffineringsverksamhet. Fraktpriserna kan vara instabila. Höga priser, särskilt för frakter av rysk råolja, är till fördel för Fortum. Fraktprismarknaden i Östersjöområdet är relativt outvecklad och det är svårt att finansiellt säkra fraktpriserna. Om fraktpriserna förändras med 10 Worldscale points skulle det påverka Fortums resultat före skatt 2005 med cirka 10 miljoner euro.

Likviditets- och refinansieringsrisker

Finansiering och likviditetshantering inom koncernen hanteras centralt på moderbolagsnivå av koncernens finansavdelning. Dotterbolagen finansieras främst genom interna lån från moderbolaget och koncernens likviditet centraliseras till moderbolaget antingen genom interna kassapoolsarrangemang eller via intern inlåning.

Fortums strategi är att enbart arbeta

med mindre kassalikviditet och att använda kassaflödet som genereras i koncernen för att minska låneskulden.

För att se till att ha tillgång till likviditet och finansiering har Fortum tecknat ett antal avtal om garanterade kreditlöften med sina huvudbanker. Det totala beloppet av garanterade kreditlöften täcker det framtida finansieringsbehovet och säkrar att koncernen har tillräckligt med reserver för att klara oväntade ökning. Per den 31 december 2004 uppgick banktillgodohavanden och säljbara värdepapper till 146 miljoner euro och garanterade kreditlöften uppgick till 1 414 miljoner euro, varav 1 362 miljoner euro var utnyttjade.

För att ytterligare reducera refinansieringsrisken strävar Fortum efter att ha en diversifierad finansieringsstruktur när det gäller lånens förfalloprofil, finansieringsinstrument och geografiska marknader. Skuldportföljens genomsnittliga löptid var 1,3 år den 31 december 2004. (För mer detaljerad information om skuldens förfalloprofil och finansieringsinstrument se not 25.) Fortums kreditrating hos Standard och Poor's var BBB+ (stabil prognos) och Moody's Baa1 (stabil prognos).

Valuta- och ränterisker

Fortum har kassaflöden och investeringar även i andra valutor än euro. Därför påverkas Fortums intäkter när växelkurserna ändras. De största exponeringarna är i USD, NOK och SEK. Exponeringarna i USD härrör huvudsakligen från oljeraffinerings- och shipping eftersom

priserna på råolja, oljeprodukter och frakter bestäms i USD. NOK-exponeringarna härrör från handeln med el eftersom kontrakten på Nord Pool (den nordiska elbörsen) noteras i NOK. SEK-exponeringarna härrör främst från tillgångarna i Sverige. Fortums mål med hanteringen av valutarisken är att minimera de variationer i intäkter och kassaflöde som beror på valutakurssvägningar.

Fortums skuld per den 31 december 2004 var 5 042 miljoner euro. Fortums skuldportfölj består av lån och obligationer med olika förfalloprofiler. Fortum kan påverka ränterisken och löptiden genom att ingå olika typer av räntederivat. Strategier för att få en optimal struktur i skuldportföljen utvärderas kontinuerligt för att koncernens mål ska uppnås. Med den skuldportfölj som fanns i slutet av 2004 skulle en räntehöjning på 1 % påverka Fortums resultat före skatt 2005 med 18 miljoner euro.

Motpartsrisiker

Motpartsrisiker uppstår när externa avtal träffas och förekommer i den normala affärsverksamheten. Fortums mål är att minimera motpartsrisiker, och hanteringen består av att använda netting, clearing och där det är möjligt garantier och säkerheter. Särskilt viktiga är motpartsrisiker som uppstår i samband med att marknadsriskerna säkras genom derivatkontrakt. Exponeringarna förändras i takt med att marknadspriserna rör sig. Majoriteten av råvaruderivatet omsätts genom börser som till exempel Nord Pool för elderivat, men det finns ett antal kontrakt som tecknas direkt med andra motparter. Därför är det viktigt för Fortum att alltid ha kontroll på aktuella exponeringar och att känna de motparter man gör affärer med.

Motpartsrisiker kvantifieras som den förlust Fortum förväntas göra om en motpart inte fullföljer sina åtaganden gentemot Fortum. Med hjälp av koncernpolicies bestämmer man en limit för hela koncernen beträffande den maximala exponering som är tillåten med en och samma motpart, och limiterna delegeras sedan till affärsenheterna. Dessa policies garanterar att all försäljning endast sker till kunder med tillfredställande kreditvärdighet. Finansiella och derivattransaktioner begränsas till motparter på finansiella eller energimarknader med hög kreditvärdighet. Koncernens kreditkontroll övervakar och rapporterar kontinuerligt motpartsrisiker i förhållande till godkända limiter.

Strategiska, operativa och händelserisiker

Storskalig energiverksamhet medför många typer av strategiska, operativa och händelserisiker. Under 2004 initierades ett program för att systematiskt identifiera och utvärdera de viktigaste strategiska, operativa och händelserisikerna som Fortum exponeras för. Ett antal workshops baserade på självutvärdering har genomförts av alla affärsenheter.

Operativa och strategiska risker är svåra att kvantifiera, och de uppstår ofta på grund av ofullständiga processer eller rutiner, inkorrekt användning av system eller modeller, eller otydligt ansvar. Fortums mål är att

minimera dessa risker genom att tydligt dokumentera och automatisera processerna och se till att funktionerna för beslutsfattande och kontroll är strikt åtskilda. Kvalitets- och miljösystem är ett hjälpmedel för att uppnå detta mål och Fortum har ett antal certifieringar, bland annat ISO 9001 och ISO 14001.

För att minska operativa risker har Fortum skapat ett världsomspännande försäkringsprogram för risker som rör saksador och affärsavbrott, ansvarsrisker, lasttransport och affärsresor. Fortum Insurance Ltd, ett captive-företag som bildades 1988, medverkar i Fortums program för saksador och affärsavbrott, där alla industrianläggningar skyddas till återanskaffningskostnad. Försäkringskostnadernas konkurrenskraft säkras genom stordriftsfördelar och tillgång till den internationella försäkringsmarknaden.

Händelserisiker, som plötsliga och oväntade skador på miljön världen över, täcks av koncernens ansvarsförsäkring. Fortum deltar även i IOPC, International Oil Pollution Compensation Fund för oljeutsläpp.

Några av de strategiska, operativa och händelserisiker som Fortum är exponerade för är:

- kärnkraftsrisiker
- risker vid produktionsanläggningar
- risker för miljö, hälsa och säkerhet
- IT och informationssäkerhetsrisiker
- politiska och legala risker

Kärnkraftsrisiker

Fortum äger kärnkraftverket i Lovisa och har minoritetsintresse i ett finskt och två svenska bolag med kärnkraftsanläggningar. I Finland och Sverige har anläggningsoperatören strikt ansvar gentemot tredje man i samband med kärnkraftsolyckor och måste skyddas av försäkring. Som operatör för kraftverket i Lovisa har Fortum en lagstadgad ansvarsförsäkring uppgående till cirka 205 miljoner euro per kärnkraftsincident. Detta är den övre ansvarsgränsen för Fortum enligt finländsk lag. Liknande försäkringar finns för de operatörer där Fortum har ett minoritetsintresse.

Analys och förbättring av kärnkraftssäkerheten i kärnkraftverket i Lovisa är en kontinuerlig process som utförs under överseende från Strålsäkerhetscentralen i Finland (STUK).

Risker vid produktionsanläggningar

Fortum har infört ett koncept för drift och underhåll i kraftverksanläggningarna vilket har gett en god tillgänglighet. Konceptet omfattar övervakning och minimering av riskerna.

När det gäller vattenkrafttillgångarna fortsattes det långsiktiga programmet för förbättring av dammövervakningen och för att säkra vattenföringskapaciteten vid extrema flöden.

När det gäller distributionsverksamheten kan stormar och andra oförutsedda händelser leda till strömavbrott som ger kostnader i form av reparationer och

ersättning till kunderna. Strömavbrotten är oftast korta men det är inte möjligt att helt förebygga långa strömavbrott och det finns rutiner för att minimera strömavbrottens längd och konsekvenser under extrema omständigheter.

Raffinaderierna genomför riskbaserade inspektioner för att planera den driftsmässiga säkerheten och genomför omfattande riskanalyser av investeringsprojekt. Fortum har omfattande rutiner och larmsystem för säkerhet och miljöskador. Egna brandkårer finns omedelbart tillgängliga på raffinaderierna om en nödsituation skulle uppstå.

För att minimera riskerna inom shippingverksamheten och garantera säkra transporter av råolja och oljeprodukter använder Fortum enbart tankfartyg med dubbla eller delvis dubbla skrov. De flesta av tankfartygen är dessutom isklassade för åretruntrafik i Östersjön. Fortums policy att testa och inspektera tankfartygen främjar säker sjöfart. Förnyelseprogrammet för flottan kommer dessutom att sänka flottans genomsnittsalder.

Servicestationerna inom detaljhandeln med olja är utrustade med den bästa teknik som finns för att skydda marken och grundvattnet. Omfattade riktlinjer, utbildning och larmsystem har införts för att förhindra driftsmässiga risker och säkerhetsrisker som till exempel felaktig utrustning, drivmedelsblandningar, bränder eller uppsåtligt skada på tillgångarna.

Risker för miljö, hälsa och säkerhet

Risker för miljö och hälsa utvärderas regelbundet genom interna och externa granskningar och riskbedömningar. Korrigerande och förebyggande åtgärder införs då det är nödvändigt. Alla viktiga produktions- och logistikaktiviteter omfattas av certifierade miljösystem (ISO 14001).

Fortum har lagt stor vikt vid att utveckla säkerhetskulturen inom bolaget under 2004. Utbildningsprogram har genomförts och resultatet kan ses i form av förbättrad säkerhet.

Miljö-, hälso- och säkerhetsrisker som uppstår vid investeringar utvärderas systematiskt. Ansvar och skyldigheter inom detta område definieras i avtalshandlingar för förvärv och avyttringar.

Klimatförändringar förväntas bli den största miljöutmaningen för energibolagen i framtiden. De klimatstrategier som utvecklas för EU och nationellt medför en striktare övervakning av utsläppen av växthusgaser såsom koldioxid. Utsläppshandeln är det viktigaste kontrollinstrumentet i EU. Den första fasen för utsläppshandeln inom EU inleddes i början av 2005. I Fortum täcks de här aktiviteterna av godkända riskpolicies. Sett ur klimatriskhanterings synvinkel är Fortums styrka att ungefär 80 % av bolagets kraftproduktion baseras på koldioxidfria energikällor. För att höja

kunskapsnivån och gardera sig mot klimatrisker har Fortum investerat i Världsbankens Prototype Carbon Fund (PCF).

IT och informations-säkerhetsrisker

Koncernens gemensamma IT- och informationssäkerhetsrisker hanteras centralt inom koncernens enhet för IT-service. Koncernpolicies anger riktlinjer och rutiner för att minimera risken för förluster eller kostnader som orsakas av störningar i IT-relaterade rutiner eller intrång mot IT-säkerheten. Den främsta målsättningen är att minimera IT-relaterade risker och att öka tillförlitligheten och säkerheten genom att konsolidera IT-infrastrukturen och de koncerngemensamma applikationerna.

Politiska och legala risker

Förändringar i politiska beslut eller i regelverket kan ha stor betydelse för energibranschen och för verksamhetens villkor. För att hantera dessa risker och delta proaktivt i utvecklingen har Fortum en aktiv och kontinuerlig kommunikation med de organ som är engagerade i utveckling och tillämpning av lagar och bestämmelser. Här ingår särskilt ett nära samarbete med viktiga nordiska och europeiska branschorganisationer såsom Finsk Energiindustri i Finland, Svensk Energi i Sverige och Eurelectric på EU-nivå. På oljesidan samarbetar Fortum med Olje- och Gasbranschens Centralförbund i Finland och på EU-nivå med EUROPIA, organisationen för oljeraffinerare samt med den europeiska drivmedelskomponentföreningen EFOA (European Fuel Oxygenate Association).

Fortums affärsverksamhet i Ryssland är begränsad men den pågående omstruktureringen av energibranschen i Ryssland och den politiska energidialogen mellan EU och Ryssland kan komma att påverka den nordiska energimarknaden och Fortum. För att kunna hantera riskerna övervakar och utvärderar Fortum utvecklingen kontinuerligt. Under 2004 utsåg Fortum två representanter i Ryssland för att utveckla Fortums kraft- och värmeverksamhet och en områdeschef för oljetillförsel.

Förvaltning och styrning

Fortum följer principer för god förvaltning för att nå transparens genom hela organisationen. I enlighet med bolagsordningens nya paragrafer utsågs styrelsen för första gången av bolagsstämman.

Transparent styrning på alla nivåer i organisationen

Fortum leds från huvudkontoret i Finland och är noterat på Helsingforsbörsen.

Fortum upprättar bokslut och delårsrapporter i enlighet med finländsk lag. De publiceras på finska, svenska och engelska. Från och med 2005 kommer Fortum att använda den internationella redovisningsstandarden, IFRS.

Styrande organ

De beslutsfattande organ som sköter koncernens förvaltning och verksamhet är bolagsstämman, förvaltningsrådet, styrelsen med dess två utskott samt verkställande direktören biträdd av koncernens ledningsgrupp. Styrelsen övervakar för aktieägarnas räkning bolagets resultat, ledning och organisation. Förvaltningsrådet, styrelsen och koncernens ledningsgrupp är separata organ, och ingen är ledamot i mer än ett av dem.

Det dagliga ansvaret för verksamheten på koncernnivå vilar på verkställande direktören biträdd av koncernens ledningsgrupp. På affärsenhetsnivå vilar det på enhetschefen biträdd av en ledningsgrupp. (Se organisationsstruktur på sidan 4.)

Fortums organisation karaktäriseras av utpräglad decentralisering där mycket befogenheter och ansvar delegeras till affärsenheterna. Varje affärsenhet har egen personal och egna övriga resurser.

Bolagsstämma

Aktieägarnas rätt att fatta beslut i bolagsfrågor utövas på i laga ordning sammankallad bolagsstämma av de aktieägare som är närvarande där, eller av deras befullmäktigade ombud.

Enligt bolagsordningen ska styrelsen utfärda kallelse till ordinarie bolagsstämma. Kallelsen utfärdas högst två månader och minst sju dagar före den ordinarie bolagsstämman genom notis i två dagstidningar valda av styrelsen. Ordinarie bolagsstämma hålls en gång om året, senast i juni. Extraordinarie bolagsstämma hålls närhelst styrelsen finner anledning till detta eller när lagen föreskriver att ett sådant möte måste hållas.

Aktieägare som är registrerade i bolagets förteckning över aktieägare hos Finlands Värdepapperscentral Ab, har rätt att delta i bolagsstämman. Aktieägare som innehar förvaltarregistrerade aktier kan temporärt registreras i bolagets aktieägarregister för att få delta i bolagsstämman.

För att ha rätt att delta i bolagsstämman ska aktieägaren anmäla sig till bolaget senast den dag som anges i kallelse till bolagsstämma vilket får vara tidigast tio dagar före stämman.

Om en aktieägare vill ta upp ett ärende på bolagsstämman ska han/hon lägga fram ärendet skriftligen till styrelsen i så god till att ärendet kan ingå i kallelsen till bolagsstämma.

Den ordinarie bolagsstämmans uppgift är, bland annat, att årligen godkänna moderbolagets och koncernens resultat- och balansräkning, besluta om storleken på utdelning, besluta om antalet medlemmar i förvaltningsrådet och styrelsen samt om antalet revisorer, utse ledamöterna i förvaltningsrådet och styrelsen, utse revisorerna och besluta om ersättning till ledamöterna

Styrande organ	Utnämmande organ	Biträdande och stödjande organ	Utnämmande organ
Bolagsstämman		Aktieägarnas nomineringskommitté	Bolagsstämman
Förvaltningsrådet	Bolagsstämman		
Styrelsen	Bolagsstämman	Revisionsutskottet	Styrelsen
		Utnämnings- och kompensationsutskottet	Styrelsen
Verkställande direktören	Styrelsen	Koncernens ledningsgrupp	Styrelsen
Revisorer	Bolagsstämman		

i förvaltningsrådet och styrelsen samt till revisorerna.

Utdelning ska betalas ut till aktieägare som på avstämningsdagen är registrerade i bolagets aktieägarregister hos Finlands Värdepapperscentral Ab.

Ett nytt organ för att bistå den ordinarie bolagsstämman

Vid den ordinarie bolagsstämman den 25 mars 2004 utsågs en nomineringskommitté bland aktieägarna. Nomineringskommittén ska inför nästa ordinarie bolagsstämma förbereda förslag på styrelsemedlemmar och deras arvode. Aktieägarnas nomineringskommitté består av representanter för de tre största aktieägarna med styrelseordföranden som särskilda medlem. De tre aktieägare vars andel av totala antalet röstberättigade aktier i bolaget är störst den 1 december före ordinarie bolagsstämma har rätt att utse de medlemmar som ska representera aktieägarna.

Aktieägarnas nomineringskommitté sammankallas av styrelsens ordförande och utser en ordförande ur den egna gruppen. Aktieägarnas nomineringskommitté lämnar sitt förslag till styrelsen senast den 1 februari före ordinarie bolagsstämma.

Förvaltningsrådet

Förvaltningsrådet ansvarar för att aktieägarnas intressen tillvaratas. Förvaltningsrådet huvuduppgift är att övervaka bolagets förvaltning, att ge sitt utlåtande om bokslutet och revisionsberättelsen till bolagsstämman, att diskutera förslag rörande ärenden som innebär avsevärd nedskärning eller expansion av verksamheten eller en påtaglig modifiering av organisationen.

Ledamöterna i förvaltningsrådet, dess ordförande och vice ordförande väljs av ordinarie bolagsstämma för ett år i taget. Den som uppnått 65 års ålder kan inte väljas till medlem av förvaltningsrådet. Förvaltningsrådet består av minst tio och högst 20 ledamöter; i februari 2005 var antalet 12. På förvaltningsrådets möten deltog även fyra personalrepresentanter som inte är ledamöter i förvaltningsrådet. Mer än hälften av ledamöterna måste vara närvarande för att mötet ska vara beslutsmässigt. 2004 sammanträdde förvaltningsrådet sju gånger. Genomsnittlig närvaro vid mötena var 87 %.

Vid bolagsstämman 2004 valdes följande personer in i förvaltningsrådet för ett förordnande på ett år: Riks-

dagsledamöterna Timo Kalli (f. 1951), ordförande i förvaltningsrådet, Klaus Hellberg (f. 1945), vice ordförande i förvaltningsrådet, Satu Hassi (f. 1951), Lasse Hautala (f. 1963), Raket Hiltunen (f. 1940), Mikko Immonen (f. 1950), Kimmo Kiljunen (f. 1951), Jari Koskinen (f. 1960), Ben Zyskowitz (f. 1954); generaldirektören Jorma Huuhtanen (f. 1945); industrirådet Kimmo Kalela (f. 1941) och ordföranden i stadsstyrelsen Juha Mikkilä (f. 1959). Personalrepresentanter var Tapio Lamminen, Matti Neiglick, Timo Nyman och Edvard Trebs.

Styrelsen

Styrelsen ansvarar för koncernens förvaltning och för att verksamheten följer gällande lagar och förordningar, Fortums bolagsordning och de anvisningar som givits av bolagsstämman och förvaltningsrådet.

Styrelsen ansvarar för bolagets strategiska utveckling och för övervakning och styrning av verksamheten. Den beslutar även om koncernens centrala verksamhetsprinciper; fastställer verksamhetsplan, bokslutet och delårsrapporter; beslutar om större investeringar; fastställer bolagets etiska värderingar och verksamhetsprinciper och följer upp hur dessa omsätts i praktiken; utser verkställande direktör, utser verkställande direktörens ställföreträdare och närmaste medarbetare samt beslutar om ersättning till dessa; godkänner koncernens ledningsgrupp och organisations- och verksamhetsstrukturen på högsta ledningsnivå i koncernen samt formulerar bolagets utdelningspolicy.

Styrelsen består av fem till sju medlemmar som väljs av aktieägarna vid ordinarie bolagsstämma, i februari 2005 var de sju till antalet. För att styrelsen ska vara beslutsmässig måste mer än hälften av ledamöterna vara närvarande. En person som är 65 år eller äldre kan inte väljas in i styrelsen.

På den ordinarie bolagsstämman 2004 valdes följande personer till styrelsen: Peter Fagernäs (f. 1952), ordförande, Heikki Pentti (f. 1946), vice ordförande, Birgitta Johansson-Hedberg (f. 1947), Birgitta Kantola (f. 1948), Lasse Kurkilahti (f. 1948), Antti Lagerroos (f. 1945), och Erkki Virtanen (f. 1950). Mer information om styrelsens medlemmar finns på sidan 47.

2004 sammanträdde styrelsen 11 gånger. Tre av mötena var telefonsammanträder. Det genomsnittliga deltagandet i alla styrelsemöten var 96 %. Huvudfrågan under året var avskiljningen av oljeverksamheten. 2004 ägnades ett av styrelsens möte även åt successorplanering och andra nyckelfrågor rörande personalen.

Samtliga styrelseledamöter är icke-anställda och fristående med undantag för Erkki Virtanen som representerar finska staten, den största aktieägaren. "Fristående" betyder att styrelseledamöterna inte har några materiella bindningar till Fortum bortsett från medlemskapet i styrelsen och att ledamöterna är fristående från bolagets större aktieägare (se sidan 47).

Verkställande direktören, finansdirektören och juridiska direktören deltar regelbundet i styrelsemötena.

Andra medlemmar i ledningen deltar när så krävs för att förse styrelsen med information eller på inbjudan från styrelsen.

Styrelseordföranden förbereder ärenden för styrelsemötena tillsammans med verkställande direktören.

Styrelsens utskott

Styrelsen utser revisionsutskottet och utnämningsoch kompensationsutskottet, med vardera tre ledamöter. Utskotten är beslutsfärdiga om två ledamöter är närvarande. Inga av dessa ledamöter är operativt verksamma i koncernen. Ledamöterna utses för ett år, förordnandet löper ut i slutet av första ordinarie bolagsstämma som följer på valet.

Revisionsutskottet hjälper styrelsen att fullgöra sina tillsynsskyldigheter. Utskottet övervakar den finansiella rapporteringsprocessen, redovisningssystem, ekonomiska kontrollsystem och riskhantering samt övervakar de externa revisorernas oberoende och arbete.

2004 var Birgitta Kantola ordförande i revisionsutskottet och Birgitta Johansson-Hedberg och Antti Lagerroos var ledamöter. Revisionsutskottet sammanträdde tre gånger 2004. Till årets huvudfrågor hörde uppföljningen av förberedelserna inför övergången till IFRS, bolagets riskhantering, urvalsprocessen för externa revisorer och de externa och interna revisorernas rapportering.

Utnämningsoch kompensationsutskottet diskuterar, bedömer och lämnar förslag rörande koncernens och koncernledningens lönestruktur, bonus- och incitamentssystem och medverkar i samband med utnämningfrågor.

2004 var Peter Fagnäs ordförande för utnämningsoch kompensationsutskottet och ledamöter var Lasse Kurkilahti och Heikki Pentti. Utnämningsoch kompensationsutskottet sammanträdde två gånger. Till huvudfrågorna hörde koncernens lönepolicy, ersättning och förmåner till koncernens ledningsgrupp och långsiktiga incitamentssystem.

Utvärdering av styrelsen

En rutin för årlig självutvärdering har införts för att vidareutveckla styrelsens arbete. Processen analyserar effektiviteten i arbetet, styrelsens storlek och sammansättning, förberedelserna för dagordningen och öppenheten i diskussionerna samt medlemmarnas förmåga att bidra med oberoende ställningstaganden. Under 2004 den första rapporten från en extern expert sammanställdes under hösten.

Verkställande direktören

Verkställande direktören har till uppgift att leda koncernens verksamhet och förvaltning i enlighet med den finländska aktiebolagslagen och relaterad lagstiftning samt enligt styrelsens anvisningar. Verkställande direktören biträds av koncernens ledningsgrupp.

Utvärderingen av verkställande direktörens arbete baseras på objektiva kriterier bland annat bolagets resultat och i vilken mån verkställande direktören lyckats uppnå de mål som utnämningsoch kompensationsutskottet tidigare godkänt. Utnämningsoch kompensationsutskottet använder utvärderingen för att bestämma vilken lön man ska föreslå styrelsen att tillstyrka för verkställande direktören.

I händelse att Fortum beslutar sig att säga upp verkställande direktören har denne rätt till en ersättning som motsvarar 24 månadslöner.

Koncernens ledningsgrupp

Koncernens ledningsgrupp består av åtta medlemmar, inklusive verkställande direktören, till vilken ledningsgruppens medlemmar rapporterar till. Juridiska direktören fungerar som sekreterare i koncernens ledningsgrupp. Ledningsgruppen träffas regelbundet en gång i månaden. Dessutom hålls möten rörande planeringen av strategi och verksamhet, samt resultatgranskningar. Medlemmarna i ledningsgruppen och deras enskilda ansvarsområden presenteras på sidan 48–49.

Till ledningsgruppens uppgifter och ansvarsområden hör att förbereda de strategiska riktlinjerna, granska den årliga affärsplanen, resultatuppföljning, investeringsplanering och uppföljning, planering och kontroll av samsamslagningar, förvärv och avyttringar, granskning av viktig daglig verksamhet och av de operativa besluten.

Lönepolicy

Koncernens lönepolicy är utformad så att koncernledningen och övrig ledning ska få en konkurrenskraftig ersättning med hänsyn till bolagets resultat, marknaden där koncernen verkar och med hänsyn till externa marknadsuppgifter från oberoende källor, framförallt lönenivåer för liknande poster i jämförbara bolag.

Lönen består av grundlön, inklusive anställningsförmåner och en årlig individuell resultatbonus. Dessutom kan långsiktiga förmåner som aktieoptioner eller aktier enligt ett nytt resultatandelssystem beviljas. Lönepaketet beslutas av styrelsen.

Årligt bonussystem

Ett årligt bonussystem, som utformats för att bidra till att Fortums kortsiktiga mål uppfylls, används i hela koncernen. Alla Fortums anställda omfattas av någon typ av bonussystem. Kriterierna som används för att bestämma storleken på den högsta ledningens bonus fastställs årligen av styrelsen på förslag från utnämningsoch kompensationsutskottet. Kriterierna för hur man ska avgöra om de anställda lyckats nå sina personliga mål beslutas gemensamt av den anställde och hans/hennes överordnade vid ett årligt utvecklingssamtal.

Verkställande direktören och koncernens ledningsgrupp får utöver lön och anställningsförmåner en resultatbonus. Bonusens storlek beror på koncernens ekonomiska resultat och på hur väl man lyckats uppnå de individuellt uppsatta målsättningarna. Målbonus är 25 % och den maximala bonusen är 50 % av personens årslön. För direktörer med ansvar för affärsenheter är bonusprogrammet utformat så att det ska återspegla både affärsenhetens och koncernens resultat.

Ledningsgruppens resultatbonus uppgick till 0,18 % av den sammanlagda lön och ersättning som betalades i koncernen.

Långsiktiga incentivprogram

Ledningens optionsprogram (1999), ett optionsslån till personalen (1999), optionsprogrammen för nyckelmedarbetare (2001 och 2002) samt ett aktiebaserat incentivprogram för koncernens nyckelmedarbetare bidrar alla till att Fortums långsiktiga mål uppnås. Incentivprogrammet som lanserades 2003 ersätter övriga långsiktiga incentivprogram för högsta ledningen.

Mer uppgifter finns i bokslutet (se sidan 92–94).

Pensioner

Fortums chefer omfattas av det finländska pensionssystemet APL, som betalar ut pension baserad på tjänsteår och inkomster enligt ett obligatoriskt lagstadgat system. Enligt det finländska pensionssystemet APL räknas grundlön, incitament och andra beskattningsbara förmåner som inkomst, däremot inte vinster som realiserats på optionsrätter.

Fram till utgången av 2004 betalade pensionssystemet APL ut förtidspension vid 60 års ålder och full pension vid 65 års ålder. Den finländska pensionslagstiftningen genomgick en genomgripande förändring den 1 januari 2005. Nu erbjuder den till exempel flexibel pensionsålder mellan 63 och 68 år utan inskränkningar i pensionen.

För verkställande direktören och medlemmarna i koncernens ledningsgrupp är pensionsåldern 60 år och pensionen som betalas är 66 % eller 60 % av ersättningen.

Pensionsstiftelser

Fortum har två pensionsstiftelser i Finland: Fortums pensionsstiftelse och Imatran Voimas pensionsstiftelse. När det gäller tilläggspensioner stängdes stiftelserna 1994 respektive 1991. ●

Fortums personalfond

Fortums personalfond (endast för finländska medarbetare) har funnits sedan 2000. Personer som omfattas av koncernens incentivprogram är inte berättigade att bli medlemmar i den här fonden. Styrelsen bestämmer kriterierna för fondens årliga vinstdelningsbonus.

De vinstandelar som delas till fonden fördelas mellan medlemmarna i lika stora andelar i euro. ●

Riskhantering

Riskhanteringen inom Fortum är avsedd att bidra till att de överenskomna målen uppnås, samtidigt som man undviker oönskade operativa och finansiella händelser.

Styrelsen godkänner bolagets finansiella riskhanteringspolicy. Policyn täcker finansiellt relaterade risker inklusive marknadsrisker, motpartsrisker och likviditetsrisker. Marknadsriskerna hänför sig till exponeringen för råvarupriser, räntor och valutor, motpartsrisker inklusive kredit-, återanskaffnings- och betalningsrisker och likviditetsriskerna hänför sig till koncernens exponering för finansierings- och konsolideringsrisker. Dessutom täcker policyn operativa och legala risker som är förknippade med hanteringen av de finansiella riskerna.

Verkställande direktören godkänner affärsenheternas riskpolicy och riskpolicyn för koncernens finansavdelning. Dessa policies är i linje med och styrs av koncernens finansiella riskpolicy. De omfattar bland annat limiter och mandat för alla definierade risker, samt vem som ansvarar för riskerna inom affärsenheten. Chefen för affärsenheten har ansvar för att affärsenhetens riskpolicy följs och för rapporteringen av riskexponeringen för verkställande direktören och finansdirektören.

Finansdirektören ansvarar för den finansiella riskhanteringsprocessen inom Fortum. Till ansvarsområdet hör bland annat att godkänna alla modeller som används för riskrapportering, att godkänna koncernens limiter för motpartsrisker och konsolidering och att rapportera koncernens exponering för finansiellt relaterade risker till verkställande direktören och styrelsen.

Mer uppgifter på sidan 36.

Insiderriktlinjer

Fortum följer även insiderriktlinjerna som utfärdats av Helsingforsbörsen. Fortums egna interna insiderriktlinjer uppdateras regelbundet och är tillgängliga för alla permanenta insiders. Bolaget arrangerar utbildning i insiderregler för nya permanenta insiders.

Permanent insiders är ledamöterna i förvaltningsrådet, ledamöterna i bolagsstyrelsen, verkställande direktören, revisorer och revisorssuppleanter, samt anställda på revisionsbyrå som har huvudansvaret för revisionen av företaget, medlemmar i koncernens ledningsgrupp, vissa chefer, sekreterare till ovannämnda personer, samt andra som i tjänsten regelbundet får information om bolaget, som sannolikt avsevärt påverkar värdet på aktierna och andra värdepapper i bolaget.

Fortum har en insiderlista som ingår i ett insiderregister hos Finlands Värdepapperscentral Ab. Listan över insiders är offentlig och uppdateras regelbundet på Fortums hemsida. ●

Permanent insiders ska tidsmässigt anpassa handeln med aktier och andra värdepapper som ges ut av bolaget så att förtroendet på värdepappersmarknaden inte undergrävs. Permanent insiders rekommenderas att förvärva aktier och andra värdepapper som företaget ger ut som långsiktiga investeringar. 21 dagar före

publiceringen av bolagets interimrapport och bokslut får permanenta insiders inte handla med aktier och andra värdepapper som ges ut av bolaget.

Bolaget övervakar efterlevnaden av insiderreglerna genom att be permanenta insiders kontrollera riktigheten i den information som de lämnar varje år. Dessutom kontrollerar bolaget minst en gång om året permanenta insiders handel baserat på aktieägarinformationen hos Finlands Värdepapperscentral Ab.

Bolaget kan, då så krävs, övervaka permanenta insiders handel med aktier och andra värdepapper mer noggrant, till exempel om en permanent insider handlar med stora volymer aktier och andra värdepapper eller om handeln med aktier och andra värdepapper är kontinuerlig.

Samordningen och kontrollen av insideraffärerna ingår i den juridiska direktörens ansvarsområde. Chefen för varje funktion eller enhet bevakar insideraffärerna i den egna organisationen.

Intern och extern revision

Koncernens internrevision utvärderar effektiviteten i verksamheter och processer och huruvida riskhanteringen är tillräcklig, noggrannheten och riktigheten i den finansiella och operativa rapporteringen samt efterlevnaden av lagar, bestämmelser och interna instruktioner. Revisionsverksamheten är baserad på de internationella yrkesstandarderna för internrevision samt The Institute of Internal Auditors etiska regler.

Bolagets internrevision är fristående från verksamheten och från övriga enheter i Fortum och rapporterar till styrelsens revisionsutskottet samt till finansdirektören.

Syftet, behörigheten och ansvarsområdet för bolagets internrevision definieras formellt i ett verksamhetsdirektiv. Revisionsutskottet godkänner verksamhetsdirektivet och årsplanen.

Bolaget har minst en och högst tre ordinarie revisorer och högst en revisorssuppleant, vilka alla skall vara revisorer eller revisions samfund godkända av Centralhandelskammaren i Finland.

Revisorernas förordnande löper ut i slutet av första ordinarie bolagsstämma som följer på valet. En person som uppnått 65 års ålder kan inte utses till revisor.

PricewaterhouseCoopers Oy har varit Fortums fristående revisorer sedan den 25 mars 2004 med Juha Tuomala, auktoriserad revisor (CGR) som huvudansvarig.

Arvoden som de fristående revisorererna fakturerat eller förväntas fakturera för sina tjänster i samband med granskningen av Fortums bokslut 2004 och andra tjänster fram till den 31 december 2004 var följande:

1 000 euro

Revisionsarvoden	1 346
IFRS-uppdrag	713
Skatterådgivning	426
Övrigt	546
Summa	3 031

Ersättning för förvaltningsrådets arbete

Alla medlemmar i förvaltningsrådet får ett fast årligt arvode och ett mötesarvode. Personalrepresentanterna får enbart mötesarvode. Alla medlemmar har rätt till ersättning för resekostnader mot kvitto i enlighet med företagets resepolicy.

Den 25 mars 2004 godkände bolagsstämman följande ersättning för förvaltningsrådets medlemmar:

Ordförande	1 000 euro/månad
Vice ordförande	600 euro/månad
Ledamöter, exklusive personalrepresentanter	500 euro/månad
Mötesarvode	200 euro/möte

Ersättning för styrelsens arbete

Alla styrelseledamöter har ett fast årligt arvode. Den 25 mars 2004 godkände den årliga bolagsstämman följande ersättning för styrelsens arbete:

Ordförande	49 500 euro/år
Vice ordförande	38 500 euro/år
Ledamöter	27 500 euro/år
Mötesarvode	500 euro/möte

Dessutom betalas ett mötesarvode på 500 euro för styrelseutskottsmöten. Alla ledamöter har rätt till ersättning för resekostnader mot kvitto i enlighet med företagets resepolicy.

Ikke anställda styrelseledamöter erbjuds inte aktieoptioner, warranter eller deltagande i andra incentivprogram. Det finns ingen pensionsplan för icke-anställda styrelseledamöter.

Total ersättning som Fortum betalat till förvaltningsrådet och styrelsen

euro	Summa ersättning 2004	Summa ersättning 2003
Ordföranden i förvaltningsrådet	10 200	4 400 *)
Vice ordförande i förvaltningsrådet	8 600	8 200
Ledamöter i förvaltningsrådet	66 900	67 300
Styrelsens ordförande	56 100	**)
Styrelsens vice ordförande	44 200	36 004
Övriga styrelseledamöter	156 525	129 417

*) 4 månader

**) Styrelsens arbetande ordförande

Aktier som innehades av ledamöter i förvaltningsrådet och styrelsen per den 31 december 2004

	Aktier 1999
Förvaltningsrådets ledamöter	
Kalela, Kimmo	3 200
Mikkilä, Juha	831
Styrelseledamöter	
Fagernäs, Peter	591
Pentti, Heikki	546

Ersättning som Fortum betalat till verkställande direktören och till koncernens ledningsgrupp

euro	Löner och anställningsförmåner 2004	Löner och anställningsförmåner 2003	Resultat-baserad bonus 2004	Resultat-baserad bonus 2003	Summa 2004	Summa 2003
Verkställande direktören	732 312	673 728	336 864	179 130	1 069 176	852 858
Övriga medlemmar i koncernens ledningsgrupp	1 521 137	1 514 773	561 031	303 660	2 082 169	1 818 433

Aktieinnehav och optionsrätter, koncernens ledningsgrupp

	Aktie-innehav 31 dec 2004	1999 Erhållna	1999 Återstående 31 dec 2004	2001 A+B Erhållna och återstående	2002A Erhållna	2002A Återstående 31 dec 2004	2002B Erhållna och återstående
Mikael Lilius	150 050	350	-	400 000	340 000	-	340 000
Mikael Frisk	-	175	-	200 000	150 000	37 500	150 000
Timo Karttinen	18 870	75	-	125 000	90 000	-	120 000
Tapio Kuula	20 050	250	-	200 000	200 000	-	200 000
Juha Laaksonen	20 000	125	-	200 000	250 000	-	175 000
Christian Lundberg	20 000	-	-	-	150 000	-	175 000
Risto Rinne	550	175	-	125 000	90 000	-	90 000
Carola Teir-Lehtinen	16 970	175	-	200 000	150 000	-	150 000

Styrelsen

per den 31 december 2004

Peter Fagnäs

Juris kandidat, född 1952, styrelseordförande. Peter Fagnäs är styrelseordförande för Oy Hermitage Ab och aktiv delägare i Hermitage & Co. Ltd, samt tidigare ordförande för Pohjola Group plc (2001-2003). Han är ledamot i styrelsen för Finnlines Oyj. Han har varit ledamot i styrelsen sedan 2004. Fristående ledamot.

Birgitta Johansson-Hedberg

Filosofie kandidat, psykolog, född 1947. Verkställande direktör och koncernchef för Lantmännen. Tidigare vd och koncernchef för Föreningsparbanken och skandinavisk chef för det börsnoterade holländska bolaget Wolters Kluwer. Hon är ledamot i styrelserna för Skandia, Sveaskog och Oriflame och styrelseordförande för Umeå Universitet. Hon är även ledamot i Aktiemarknadsnämnden. Hon har varit ledamot i Fortums styrelse sedan 2004. Fristående ledamot.

Antti Lagerroos

Juris licentiat, född 1945. Antti Lagerroos är verkställande direktör för Finnlines Oyj, samt styrelseledamot i samma bolag. Han är ordförande för Wärtsilä Abp och ledamot i förvaltningsrådet för ömsesidiga pensionsförsäkringsbolaget Ilmarinen. Han har varit ledamot i styrelsen sedan 2002. Fristående ledamot.

Erkki Virtanen

Polittices magister, född 1950. Erkki Virtanen är kanslichef vid handels- och industriministeriet och vice ordförande för Sitra, den finska nationalfonden för forskning och utveckling. Han har varit ledamot i styrelsen sedan 1999. Icke-fristående ledamot.

Heikki Pentti

Diplomekonom, MBA, född 1946, styrelsens vice ordförande. Heikki Pentti är styrelseordförande för Lemminkäinen Oyj. Han är även ledamot i styrelsen för Myllykoski Oy. Han har varit ledamot i styrelsen sedan 1998. Fristående ledamot.

Lasse Kurkilahti

Diplomekonom, född 1948. Verkställande direktör för Kemira Oyj. Tidigare verkställande direktör för Elcoteq Network Oyj (2002-2004), verkställande direktör för Raisio-koncernen (2000-2001) och verkställande direktör för Nokian Tyres plc (1988-2000). Han är ledamot i styrelserna för Fintra och Lassila & Tikanoja Oyj. Han har varit ledamot i styrelsen sedan 2002. Fristående ledamot.

Birgitta Kantola

Vicehäradsövding, född 1948. Tidigare direktör i Nordiska Investeringsbanken (1991-1995) och ekonomidirektör för International Finance Corporation, Washington D.C. (1995-2000). Hon är ledamot i styrelserna för Vasakronan AB, Akademiska Hus AB, Nordea Bank AB och Ömsesidiga arbetspensionsförsäkringsbolaget Varma. Hon har varit ledamot i styrelsen sedan 2001. Fristående ledamot.

Koncernens ledning

Koncernens ledningsgrupp per den 31 december 2004

Juha Laaksonen

Ekonom, född 1952, finansdirektör.
Anställd hos Fortum sedan 1979.
Externa styrelseuppdrag:
Teollisuuden Voima Oy

Mikael Lilius

Diplomekonom, född 1949, verkställande direktör.
Anställd hos Fortum sedan 2000.
Externa styrelseuppdrag: Ahlstrom Corporation, Häfslund ASA, OAO Lenenergo, OMX AB, Sirona Dental Systems Beteiligungs - und verwaltungs GmbH

Christian Lundberg

Född 1956, direktör, Fortum Markets.
Anställd hos Fortum sedan 2003.
Externa styrelseuppdrag: –

Mikael Frisk

Ekonomie magister, född 1961, personaldirektör.
Anställd hos Fortum sedan 2001.
Externa styrelseuppdrag: –

Risto Rinne

Diplomingenjör, född 1949, sektordirektör, Olja.
Anställd hos Fortum sedan 1975.
Externa styrelseuppdrag: –

Timo Karttinen

Diplomingenjör, född 1965, utvecklingsdirektör.
Anställd hos Fortum sedan 1991.
Externa styrelseuppdrag: Fingrid Oyj

Tapio Kuula

Diplomingenjör, ekonomie magister, född 1957, sektordirektör, Kraft och värme. Anställd hos Fortum sedan 1996. Externa styrelseuppdrag: Fingrid Oyj, Kemijoki Oy, OAO Lenenergo, Teollisuuden Voima Oy

Carola Teir-Lehtinen

Filosofie magister, född 1952, kommunikationsdirektör. Anställd hos Fortum sedan 1986. Externa styrelseuppdrag: Aktia Sparbank Abp, Stockmann Oyj Abp

Sekreterare i styrelsen och koncernens ledningsgrupp

Harri Pynnä

Vicehäradshövding, född 1956, juridisk direktör.

Övrig ledning den 31 December 2004

Kraft- och värmesektorn

Tapio Kuula	Sektordirektör
Håkan Grefberg	Distribution
Pekka Päätiläinen	Generation
Risto Riekkö	Heat
Per Langer	Portfolio Management and Trading
Kim Kronstedt	Service
Åke Pettersson	Värme

Oljesektorn

Risto Rinne	Sektordirektör
Kimmo Rahkamo	Components
Jarmo Honkamaa	Oil Refining
Matti Peitso	Oil Retail
Risto Näsi	Shipping

Övriga

Christian Lundberg	Direktör, Markets
---------------------------	-------------------

Koncernstab

Juha Laaksonen	Ekonomi
Harri Pynnä	Juridik
Carola Teir-Lehtinen	Kommunikation
Arja Koski	Miljö, hälsa och säkerhet
Mikael Frisk	Personal
Timo Karttinen	Utveckling

För ytterligare information om organisation se [www.fortum.se/Om Fortum/Koncernen](http://www.fortum.se/Om_Fortum/Koncernen).

Bokslut

Styrelsens verksamhetsberättelse	51
IFRS	58
Koncernens resultaträkning	62
Koncernens balansräkning	63
Koncernens kassaflödesanalys	64
Noter till koncernens bokslut	65
Koncernens aktier och andelar	80
Koncernens ekonomiska nyckeltal 2000–2004	84
Formler för uträkning av nyckeltal	86
Moderbolagets resultaträkning, balansräkning och kassaflödesanalys	87
Aktier och aktieägare	91
Förslag till vinstdisposition	95
Revisionsberättelse	95
Förvaltningsrådets utlåtande	96

Styrelsens verksamhetsberättelse

2004 var ett mycket bra år för Fortum. Bolagets ekonomiska resultat fortsatte att förbättras: både rörelseresultat och kassaflödet från rörelsen stärktes avsevärt. De viktigaste finansiella målen, avkastning på sysselsatt kapital 12 % och avkastning på eget kapital 12 %, överträffades rejält. Balansräkningen stärktes ytterligare. Under 2004 minskade nettoskulden med 730 miljoner euro jämfört med bokslutet 2003 och Fortums skuldsättningsgrad låg vid årsskiftet på 64 %.

Rörelseresultaten i alla segmenten utom Markets och Detaljhandel med olja – exklusive engångsposter – var högre än under 2003. Den bästa relativa förbättringen förekom i segmentet Oljeraffinering, tack vare höga raffineringsmarginaler och raffinaderiernas goda tillgänglighet.

Även Kraftproduktion och Värme visade avsevärt bättre rörelseresultat. De goda resultaten berodde på effektiv verksamhet: den flexibla kraftproduktionsportföljen, framgångsrik prissäkring, produktionsenheternas goda tillgänglighet, samt en förbättrad kostnadsstruktur.

Marknadens nyckelfaktorer utvecklades i olika riktningar. Det genomsnittliga spotpriset på el på Nord Pool var 21 % lägre än för ett år sedan, och låg på 28,9 euro/MWh.

Den internationella oljeraffineringsmarginalen (Brent Complex) var fortsatt bred, hela 67 % större än för ett år sedan, vilket kraftigt förbättrade resultatet inom Oljeraffinering. Medelmarginalen för 2004 var 4,5 (2,7) dollar per fat. Under 2004 var Fortums tilläggs marginal över den internationella referensmarginalen klart högre än snittnivån på 2 dollar per fat under de senaste åren.

2004 var det genomsnittliga priset på Brent-råolja 38,2 (28,8) dollar/fat. Det stigande priset på råolja ledde till lagervinster på 74 (13) miljoner euro för året, trots lagerförluster på 16 miljoner euro under fjärde kvartalet.

Kassaflödet från den löpande verksamheten uppgick till 1 748 (1 577) miljoner euro. Ökningen i kassaflödet motsvarade inte helt det förbättrade rörelseresultatet. Detta berodde främst på ökat rörelsekapital samt ökade finansiella kostnader och skatter. Rörelsekapitalökningen berodde främst på högre oljepriser.

En plan offentliggjordes om att avskilja oljeverksamheten genom aktieutdelning och aktieförsäljning i april 2005. Fortum stärkte sin ställning i det ryska elbolaget OAO Lenenergo.

Nettoomsättning och resultat

Koncernens nettoomsättning uppgick till 11 665 (11 392) miljoner euro. Högre priser på oljeprodukter hade en positiv påverkan, medan koncernens exit från tradingverksamheten med gas, något lägre elpriser, samt en försvagad US dollar minskade nettoomsättningen.

Nettoomsättning per segment

mn euro	2004	2003
Kraftproduktion	2 088	2 681
Värme	1 021	964
Distribution	707	688
Markets	1 387	1 634
Oljeraffinering	6 306	5 693
Detaljhandel med olja	2 374	2 203
Shipping och övrig oljeverksamhet	339	308
Övrig verksamhet	96	93
Intern fakturering	-2 653	-2 872
Summa	11 665	11 392

Koncernens rörelseresultat uppgick totalt till 1 914 (1 420) miljoner euro. Rörelseresultat exklusive engångsposter uppgick till 1 790 (1 360) miljoner euro, en ökning med 430 miljoner euro jämfört med siffrorna för 2003. Engångsposterna uppgick till 124 (60) miljoner euro, och bestod främst av lagervinster som härrörde från prisökningen på råolja och en engångskompensation på 29 miljoner euro från andra delägare i det nya finska kärnkraftverket avseende den befintliga kärnkraftsinfrastrukturen.

De totala elförsäljningsvolymerna låg något över förra årets nivå. Resultatet för kraftproduktion förbättrades klart trots lägre marknadspriser på el. Detta berodde främst på Fortums flexibla produktionsportfölj, på framgångsrik prissäkring och interna effektivitetsförbättringar.

Totalvolymen för värmeförsäljningen låg på samma nivå som förra året. Resultatet för segmentet Värme förbättrades på grund av det förbättrade resultatet för Fortum Värme, vilket främst berodde på interna effektivitetsförbättringar, en bättre bränslemix och kraftverkens goda tillgänglighet.

Resultatet för Distribution var något bättre än förra året tack vare interna effektivitetsförbättringar. Stormarna i december i Finland ledde till kostnader på runt 3 miljoner euro, jämnt fördelat mellan ersättning till kunder och reparationsarbeten.

Resultatet för Markets försämrades jämfört med förra året. Det främsta skälet var intensifierad konkurrens på den nordiska elmarknaden och kostnader för förbättringar av kundservice. Vidare var resultatet för Markets i Norge inte tillfredsstillande.

Oljeraffineringsmarginalerna, både Brent Complex internationella raffineringsmarginal och Fortums tilläggs marginal, var avsevärt högre än 2003, vilket i hög grad stärkte Oljeraffinering. Andra faktorer som var positiva för segmentets resultat var den höga utnyttjandegraden för raffineringskapaciteten och de stigande råoljepriserna, vilka ledde till avsevärda lagervinster på 74 (13) miljoner euro under 2004.

Resultatet för segmentet Detaljhandel med olja var bättre än 2003 men rörelseresultatet för den fortsatta verksamheten var 11 miljoner lägre än 2003. Försäljningsvolymerna för drivmedel ökade något, medan motsvarande marginaler minskade något.

Segmentet Shipping och övrig oljeverksamhet kunde glädja sig åt högre fraktpriser, både för råolja och oljeprodukter. En svagare US-dollar påverkade dock resultaten negativt. SeverTEK bidrog positivt till segmentets resultat.

Rörelseresultat per segment

mn euro	2004	2003
Kraftproduktion	725	603
Värme	226	173
Distribution	258	247
Markets	26	35
Oljeraffinering	573	281
Detaljhandel med olja	48	44
Shipping och övrig oljeverksamhet	107	79
Övrig verksamhet	-49	-42
Summa	1 914	1 420

Resultat före skatt uppgick till 1 655 (1 184) miljoner euro.

Koncernens finansiella kostnader uppgick till 259 (236) miljoner euro. I beloppet ingår tilläggsräntekostnader som hänför sig till lånet som togs för att lösa in de preferensaktier som Fortum Capital Ltd emitterat, samt effekten av förtidsinlösta private-placement-obligationer som emitterades i USA 1992.

Minoritetsintressen stod för 31 (90) miljoner euro av periodens resultat. Minskningen beror huvudsakligen på inlösen av Fortum Capitals preferensaktier, som bokfördes som minoritetsintresse före inlösen. Minoritetsintresset för 2004 hänför sig huvudsakligen till Fortum Värme Holding, där Stockholms stad har ett ekonomiskt intresse på 50 %. Periodens skatter uppgick totalt till 397 (325) miljoner euro. Skattesatsen uppgick enligt resultaträkningen till 24,0 (27,4) %. I skatten för perioden ingår en minskning av uppskjutna skatteskulder på 41 miljoner euro som beror på att den finländska skattesatsen ändrades från 29 % till 26 % från och med början av 2005. Skattesatsen skulle ha varit 26,5 % exklusive minskningen i den uppskjutna skatteskulden.

Periodens resultat uppgick till 1 227 (769) miljoner euro. Resultatet per aktie uppgick till 1,44 (0,91) euro. Avkastningen på sysselsatt kapital uppgick till 15,6 (11,4) % och avkastningen på eget kapital uppgick till 17,6 (12,3) %.

Rapporteringsstruktur

För att öka transparensen i den finansiella rapporteringen införde Fortum en ny rapporteringsstruktur 2004. Antalet rapporterande segment ökades från fyra till sju. De nya segmenten omfattar följande affärsenheter (affärsenheternas namn inom parentes efter segmentens namn): Kraftproduktion (Generation, Portfolio Management and Trading, Service); Värme (Heat, Värme); Distribution (Distribution); Markets (Markets); Oljeraffinering (Oil Refining, Components); Detaljhandel med olja (Oil Retail); Shipping och övrig oljeverksamhet (Shipping, övrig oljeverksamhet, inkl. SeverTEK).

I segmentet Övrigt ingår till exempel koncernadministration och gemensamma servicefunktioner.

Segmenten Kraft och värme

Fortums kraft och värmeverksamhet är uppdelad på fyra rapporteringssegment. Kraften produceras av segmentet **Kraftproduktion** i kraftverk som Fortum äger helt eller delvis, och av segmentet **Värme** i kraftvärmeanläggningar (CHP). Kraftproduktion säljer elen som segmentet producerar och köper el via den nordiska elbörsen Nord Pool. Segmentet **Markets** köper sin el genom Nord Pool och säljer elen till privata kunder och företagskunder samt till andra elåterförsäljare. Värme säljer ånga och fjärrvärme främst till industriella kunder och kommuner samt till fastighetsbolag, och kraften som segmentet producerar direkt till slutkunder och till Nord Pool. Fortums överföring via lokal- och regionnät rapporteras under segmentet **Distribution**.

Marknadsvillkor

Enligt preliminär statistik konsumerade de nordiska länderna 386 (379) terawatt-timmar (TWh) el under 2004. Det är 2 % mer än 2003 när konsumtionen var låg på grund av det högre elpriset i början av året.

Spotpriset på el på den nordiska elbörsen Nord Pool var stabilt under 2004 och låg på i genomsnitt 28,9 (36,7) euro/MWh, vilket var cirka 21 % lägre än under 2003. Motsvarande prisminskning för el som Fortum sålde var 4 %.

Året började med stora underskott i de nordiska vattenmagasinen och inflödena fortsatte att vara låga. Efter kraftiga regn under hösten normaliserades nivån i de nordiska vattenmagasinen efter två år med underskott. I slutet av 2004 var nivån i de nordiska vattenmagasinen strax över genomsnittet och 16 TWh över motsvarande nivå 2003.

Sammanlagd kraft- och värmeproduktion

Fortums totala kraftproduktion uppgick till 55,5 (53,2) TWh varav 54,4 (51,2) TWh i Norden. Det motsvarade ungefär 14 (14) % av regionens totala konsumtion.

Vid årsskiftet uppgick Fortums kraftproduktionskapacitet i Norden till 11 220 (11 186) MW och den totala kapaciteten var 11 373 (11 329) MW.

Sammanlagd försäljning av el och värme

Fortums sammanlagda elförsäljning uppgick till 62,3 (61,0) TWh. Försäljningsvolymen i Norden var 60,7 (58,6) TWh, vilket motsvarar cirka 16 (15) % av elkonsumtionen i Norden under året.

Värmeförsäljningen i de nordiska länderna var 20,2 (19,9) TWh och 3,6 (3,8) TWh i de övriga länderna.

Kraftproduktion

Segmentets kraftproduktion uppgick till 50,9 (48,8) TWh. Vid årsskiftet uppgick segmentets kraftproduktionskapacitet totalt till 10 030 (9 993) MW varav 9 890 (9 863) MW i Norden och 140 (130) MW i övriga länder.

Hela segmentets kraftproduktion i Sverige och Finland blev ISO 14001-certifierad i november.

Efter förvärvet av ytterligare aktier i det ryska bolaget OAO Lenenergo äger Fortum 30,7 % av bolagets aktiekapital och 29,6 % av röstandelen.

Fortum Service tecknade flera nya avtal under året, bland annat ett 12-årigt D & U-avtal för en avfallsenergianläggning i Storbritannien. Fortum Service blev ISO 9001- och ISO 14001-certifierat för verksamheten i Sverige och Finland.

Värme

Segmentets värmeförsäljning uppgick till 21,8 (21,1) TWh. Kraftproduktionen på kraftvärmeanläggningar (CHP) uppgick till 4,6 (4,4) TWh under 2004.

Fortums kraftvärmeanläggning i Nynäshamn invigdes i september. Anläggningen producerar ånga, fjärrvärme och el med hjälp av biobränsle.

I Sverige startade testkörningarna vid den nya sopförbränningspannan i Högdalens kraftvärmeanläggning.

I december förvärvade Fortum 85 % av aktierna det polska fjärrvärmebolaget PESC S.A. i Cześćochowa, Polen, med en årlig värmeförsäljning på ungefär 780 GWh.

Fortum slutförde förvärvet av ytterligare 6 % av aktierna i det finska naturgasbolaget Gasum Oy, och ökade därmed sin andel i bolaget till 31 %.

Distribution

Volymerna som distribuerades på lokal- och regionnät uppgick till totalt 22,7 (22,7) TWh respektive 17,8 (20,3) TWh. Eldistributionen via regionnät till kunder utanför koncernen uppgick till 14,6 (15,0) TWh i Sverige och 3,2 (5,3) TWh i Finland. De lokala och regionala näten i Sverige har omklassificerats vilket lett till små förskjutningar i nettoförsäljning och volymer mellan de olika nättyperna. De minskade leveranserna via de regionala näten till externa finska kunder berodde på att vissa kontrakt löpte ut.

Ytterligare förbättringar påbörjades för att förtydliga fakturorna och förbättra kundservice. Ett exempel är det automatiska avläsningssystemet för elmätarna, som gör det möjligt att fjärravläsa mätarna så att kunderna kan faktureras för den faktiska elkonsumtionen. I Sverige och Finland inleddes ett antal pilotprojekt för att testa systemet.

Investeringsprogrammet för att reducera riskerna för strömavbrott i västra Sverige fortsatte. Femårsprogrammet inkluderar isolering av elledningar och dragning av kablar i marken.

En ny enhet för kundservice inrättades i början av 2004 i Finland, Sverige och i Norge i samarbete med Fortum Markets.

En lokal kundservice som redan finns i Finland och Sverige, Customer Service Technician (CST) service, introducerades i Norge i början av 2004. Customer Service Technicians sköter ett antal aktiviteter som avser ledningsnätet, så som mindre reparationer och mätarinstallationer.

I juni 2004 publicerade Energimarknadsverket i Finland sina riktlinjer för de metoder som ska användas för nätoperatorens prissättning. De nya reglerna trädde i kraft i januari 2005. Myndigheten kommer att fatta bolagsvisa beslut om vilka parametrar som ska användas för att avkastningen ska vara skälig baserat på tekniska tillgångsvärden.

I Sverige har Energimyndigheten utvecklat en nätnyttomodell för att övervaka nätbolagens priser. Myndigheten har publicerat det första resultatet baserat på 2003 års distributionstariffer och kommer att ha fortsatta diskussioner och analyser tillsammans med utvalda distributionsföretag, inklusive tre av Fortum nätområden. Mer uppgifter om detta förväntas publiceras senare i år.

En storm orsakade stora strömavbrott i sydvästra Finland under julen och cirka 40 000 kunder blev utan el. Fortum kommer att ersätta cirka 1,5 miljoner euro till kunder som drabbades av långa strömavbrott. Den sammanlagda kostnaden för avbrotten som uppgick till cirka 3 miljoner euro belastade resultatet för det fjärde kvartalet i 2004.

Markets

Det genomsnittliga detaljstpriset på el på den nordiska marknaden var något lägre än under 2003.

Segmentets elförsäljning totalt var 43,5 (47,1) TWh. Minskningen berodde främst på att vissa spot- och långtidsavtal löpte ut.

Under våren 2004 sänkte Fortum sina detaljstpriser för avtal med tillsvidarepris och varslade om en prissänkning för våren 2005 på grund av den sjunkande marknadspristrenden. Priserna för nya fastprisavtal följde prisutvecklingen på Nord Pools finansiella marknad.

Fortum fortsatte att lansera nya produkter till olika kundsegment på den nordiska marknaden. 60 % av Fortums nordiska konsumenter får nu miljömärkt el som certifierats av lokala naturskyddsforeningar. Fortum tog i bruk efterdebitering för alla sina nordiska kunder och möjligheten att använda självavläsning av mätarna utvidgades under hösten. Fortum introducerade även en kundgaranti för att trygga kundservicenivån och en kundombudsman. I början av 2004 inrättades en ny enhet för kundservice i samarbete med Fortum Distribution i Sverige, Norge och Finland.

Oljesegmenten

Fortums oljeverksamhet är uppdelad på tre rapporteringssegment. Segmentet **Oljeraffinering** tillverkar och säljer bensen, diesel, lätt eldningsolja, tjockolja, flygbränsle, basoljor, bensinkomponenter och LPG, och utvecklar även biokomponenter för drivmedel. Segmentet **Detaljhandel med olja** har ett omfattande nät för detaljstförsäljning till privata kunder och företagskunder. Segmentet **Shipping och övrig oljeverksamhet** har en tankerflotta för transport av råolja och oljeprodukter och omfattar även SeverTEK, ett företag som producerar råolja och som Fortum äger tillsammans med det ryska bolaget Lukoil.

Marknadsvillkor

Raffineringsmarginalerna i nordvästra Europa ökade under året jämfört med förra året. Brent Complex referensmarginal som Fortum använder var i genomsnitt 4,5 (2,7) dollar per fat under 2004. Fortums tilläggs marginal var klart högre än de senaste årens 2 dollar per fat.

Den drastiska prisstegringen på råolja fortsatte fram till oktober. Priset per fat Brent-råolja steg till över 52 dollar. Mot slutet av året låg priset på Brent-råolja på mellan 36 och 43

dollar. Under 2004 var genomsnittspriset på Brent-råolja 38,2 (28,8) dollar/fat.

2004 ökade den genomsnittliga prisskillnaden mellan Nordsjöolja (med låg svavelhalt) och ryska råoljor (med högre svavelhalt) klart från mindre än 2 dollar/fat under tidigare år till nästan 4 dollar/fat.

Oljeraffinering

Fortum raffinerade totalt 14,1 (14,2) miljoner ton råolja och andra råvaror. Försäljningen av oljeprodukter i Finland uppgick till cirka 8,3 (7,9) miljoner ton. Exporten av oljeprodukter raffinerade av Fortum i Finland uppgick till 5,3 (5,5) miljoner ton. Bensin stod för 2,7 (2,8) miljoner ton och diesel för 1,8 (2,0) miljoner ton. Norden och Nordamerika var Fortum Oils största exportmarknader.

Fortums oljeraffinerier producerade 13,6 (13,6) miljoner ton oljeprodukter. Av produktionen var 62 (59) % låg-svavlig eller svavelfri.

Arbetet med att öka den svavelfria produktionen på raffinaderiet i Borgå fortsatte som planerat. Kapitalkostnaderna uppgick till drygt 100 miljoner euro under 2004. Produktionslinjen kommer att tas i bruk i slutet av 2006.

Fortum konverterade även MTBE-produktionen i Borgå till ETBE (etyl tertär butyleter), som innehåller bioetanol.

Fortum beslöt att öka produktionen av en syntetisk typ av EHVI basolja, med 30 000 ton på raffinaderiet i Borgå. EHVI används som komponent i smörjoljor. Den utökade produktionen kommer att starta under hösten 2005, varefter årsproduktionen kommer att uppgå till cirka 250 000 ton.

Tillverkningen av flytförbättringsagenten (FIA) såldes i januari 2004. Produktion och försäljning av etanolbensin i Finland, som inleddes hösten 2002, upphörde hösten 2004.

Detaljhandel med olja

2004 uppgick detaljstförsäljningen av de viktigaste oljeprodukterna till totalt 4 008 (3 908) tusen kubikmeter. 2 641 (2 483) tusen kubikmeter utgjordes av drivmedel.

Antalet försäljningsställen för detaljhandel med olja uppgick i slutet av året till 873 (874) i Finland och till 179 (156) i de övriga länderna i Östersjöområdet.

I maj började Fortum som första bolag i Finland marknadsföra svavelfri bensin och diesel (under 10 mg/kg).

Shipping och övrig oljeverksamhet

Shippings transporter uppgick till 41 (40) miljoner ton för hela året. Cirka 50 (51) % av volymerna fraktades för tredje part. Frakterna för raffinerade produkter steg och även frakterna för råolja var något högre än under 2003. Tillgängligheten och utnyttjandegraden för flottan förblev hög hela året. Den växande exporten av rysk råolja ökade efterfrågan på isförstärkt tonnage och drev även upp fraktnivåerna under vintersäsongen.

2004 förvärvade Fortum tre nya produkttankers och sålde ett fartyg. Fartygsflottan har sysselsatts på olika befraktningskontrakt. En ny produkttanker var färdig i början av 2005 och en är under konstruktion.

Vid årsskiftet ägde Fortum 11 tankfartyg och 21 var tidsbefraktade. 10 tankfartyg fraktade råolja och 22 fraktade olika typer av oljeprodukter.

SeverTEK, ett konsortium som ägs till lika delar av Fortum och Lukoil, började producera olja på oljefältet i södra Sjapkin i nordvästra Ryssland i juli 2003. 2004 uppgick SeverTEKs genomsnittliga oljeproduktion till totalt cirka 27 500 fat per dag (Fortums andel var 50 %).

Forskning och utveckling

I Fortum syftar det tekniska forsknings- och utvecklingsarbetet till att säkra långsiktig konkurrenskraft och en ledande ställning inom kärnverksamheterna. 2004 uppgick Fortums FoU-kostnader till totalt 26 (35) miljoner euro. Inom kraft och värme-verksamheten låg fokus på att förbättra effektiviteten i de befintliga tillgångarna. Till övriga nyckelområden hörde t.ex. ytterligare utveckling av miljökoncepten, där Hammarby Sjöstad i Stockholm och avfallsenergilösningarna inom värmeverksamheten är några exempel. Inom oljeverksamheten fokuserade FoU på att stödja Fortums strategi inriktad på rena drivmedel och smörjmedel.

Miljöfrågor

Handeln med CO₂-utsläpp inleddes som planerat i hela EU den 1 januari 2005. Sammanlagt ansökte 139 av Fortums anläggningar om tillstånd och tilldelning i Finland, Sverige, Estland, Polen och Storbritannien. Fortums tilldelning av CO₂-utsläpp uppgår till cirka 12 miljoner ton per år för den första handelsperioden 2005–2007. 2004 uppgick Fortums CO₂-utsläpp som omfattas av utsläppshandeln till 14,3 (15,8) miljoner ton.

Fortum är väl förberett för handeln med utsläpp. Möjligheterna att minska utsläppen i bolagets egna anläggningar har undersökts systematiskt. Varje affärsenhet definierar sina utsläppshandelsstrategier och riskpolicies. En tradingenhet öppnades i Fortums Green Market Center, där man redan handlar med gröna certifikat. Fortum har en andel på 6 miljoner dollar i Världsbankens Prototype Carbon Fund på 180 miljoner dollar. Fonden investerar i att reducera utsläppen i utvecklingsländerna och i Östeuropa.

De utsläppsreduktionskrediter som skapas i fondens projekt får tillgodoräknas i EU:s utsläppshandelsprogram.

Fortum fortsatte att minska andelen kol genom att öka produktionskapaciteten baserad på förnybara energikällor. Ett nytt CHP-kraftverk som drivs med biobränsle togs i drift i Nynäshamn i Sverige. Upprustningen av vattenkraftverken fortsatte i enlighet med det långsiktiga programmet och sju projekt slutfördes under 2004. Detta ledde till förbättrad output och effektivitet på anläggningarna. Ett nytt projekt inleddes på raffinaderiet i Borgå för att studera möjligheterna att starta en produktionsprocess för biodieselkomponenter. Resultaten är lovande och förberedelserna för ett investeringsbeslut pågår.

Säkerhetsnivån förbättrades avsevärt. Fortums förlorade arbetsdagar på grund av skada (LWIF) som beräknas per miljoner arbetstimmar sjönk från 8,5 till 5,1, vilket var rejält under målvärdet, som var 6,0 för 2004. Den positiva utvecklingen överskuggades av två dödsolyckor bland entreprenörer

rernas anställda. Ett intensivt utbildningsprogram lanserades för att nå LWIF-målen 5,0 för 2005 och 4,0 för 2006.

I november erhöll Fortums kraftproduktion i Sverige och Finland ISO 14001 miljöcertifiering. Också Fortum Service erhöll motsvarande certifiering för sin verksamhet i Sverige och Finland.

60 % av Fortums nordiska konsumenter får nu miljö-märkt el som certifierats av lokala naturskyddsföreningar.

Fortum noterades på Dow Jones Sustainability World Index för andra året i följd. Fortums miljö- och samhällsarbete beskrivs mer utförligt i rapporten "Fortum i samhället 2004". Rapporten verifieras av en oberoende part.

Investeringar och avyttringar

Investeringar i anläggningstillgångar uppgick under året till totalt 833 (1 136) miljoner euro. Investeringar exklusive företagsförvärv uppgick till 651 (550) miljoner euro.

Arbetet med att öka den svavelfria produktionen på raffinaderiet i Borgå, en investering på ungefär 500 miljoner euro, fortsatte som planerat. Investeringarna uppgick till drygt 100 miljoner euro under 2004.

Fortum kommer att delta med en andel på cirka 25 % i den femte kärnkraftverksanläggningen i Finland. Fortums andel i investeringen kommer att uppgå till 180 miljoner euro under 2004–2009, vilket berättigar till cirka 400 MW av kraftverkets kapacitet. Under första kvartalet beviljade Fortum även ett delägarlån på 45 miljoner euro.

2004 ökade Fortums innehav i det ryska kraftbolaget OAO Lenenergo till 30,7 % och röstandelen ökade till 29,6 %. Sammanlagt har Fortum investerat cirka 150 miljoner euro i Lenenergoaktier.

I december förvärvade Fortum 85 % av aktierna i det polska fjärrvärmebolaget PESC S.A. i Cześćochowa, Polen, med en årlig värmeförsäljning på cirka 780 GWh.

Fortum förvärvade ytterligare 6 % av aktierna i det finska Gasum Oy, och ökade därmed sin andel i bolaget till 31 %.

Programmet för avyttring av fastigheter fortsatte. Sedan programmet inleddes i mitten av 2002 har Fortum sålt över 500 fastigheter och den totala försäljningen uppgår till nästan 190 miljoner euro fram till slutet av 2004, varav 50 miljoner euro under 2004.

Finansiering

Fortums finansiella ställning fortsatte att förbättras under 2004 och nettoskulden minskade med 730 miljoner euro. Vid årets slut uppgick den räntebärande nettoskulden till 4 896 (5 626) miljoner euro och förhållandet mellan räntebärande nettolåneskuld och eget kapital (gearing) var 64 % (85 % vid utgången av 2003). Koncernens finansnetto för 2004 uppgick till 259 (236) miljoner euro. 2003 betalade Fortum ut 80 miljoner som utdelning enligt finansieringsavtalet med Fortum Capital om 1 200 miljoner euro. Utdelningen redovisades som minoritetsintresse. Finansieringsavtalet avslutades i december 2003. För att kunna göra en riktig jämförelse mellan de två årens utveckling av finansnettot bör utdelningen enligt finansieringsavtalet med Fortum Capital adderas till finansnettot för 2003.

Vid årets slut var den genomsnittliga räntan för Fortums räntebärande lån 4,1 %.

I december tecknade Fortum en femårig syndikerad revolverande kredit om 1 200 miljoner euro. Detta lån kommer att användas för allmänna ändamål i företaget samt att för att refinansiera det befintliga lånet om 1 200 miljoner euro som undertecknades i april 2003.

Koncernens likviditet var fortsatt god. Vid årets slut uppgick likvida medel och säljbara värdepapper till 146 miljoner euro. Dessutom hade koncernen tillgång till sammanlagt 1 362 miljoner euro av ej utnyttjade garanterade lånefaciliteter, såsom en syndikerad revolverande kredit om 1 200 miljoner euro och bilaterala checkräkningskrediter. Vid årets slut uppgick de sammanlagda garanterade lånefaciliteterna till 1 414 miljoner euro.

I februari uppgraderades Fortum Abps långfristiga kreditbetyg hos Moody's från Baa2 (positiv) till Baa1 (stabil). Fortum Abps långfristiga kreditbetyg hos Standard & Poor's låg kvar på BBB+ (stabil) under 2004.

Aktier och aktiekapital

2004 omsattes totalt 478,8 (270,3) miljoner aktier för sammanlagt 4 927 miljoner euro. Fortums börsvärde, beräknat med hjälp av slutnoteringen årets sista börsdag var 11 810 miljoner euro. Den högst noteringen för Fortum Abps aktier på Helsingforsbörsen 2004 var 13,99 euro, den lägsta var 7,45 euro och den genomsnittliga noteringen var 10,29 (6,94) euro. Slutnoteringen årets sista börsdag var 13,62 (8,18) euro.

Baserat på obligationslånet med optionsrätter till de anställda 1999 omsattes sammanlagt 5,1 miljoner optioner för totalt 31,2 miljoner euro under 2004. Baserat på ledningens aktieoptionsprogram 1999 omsattes totalt 6 767 optioner för sammanlagt 33,9 miljoner euro under 2004. Baserat på aktieoptionsprogrammet för nyckelpersonal 2002A omsattes totalt 8,6 miljoner optioner för totalt 61,9 miljoner under 2004.

Totalt tecknades 18 251 430 (3 072 520) aktier baserat på de ovannämnda optionsprogrammen och infördes i handelsregistret 2004. Efter tecknandet uppgår Fortum Abps aktiekapital till 2 948 085 277 euro och totala antalet registrerade aktier är 867 083 905 (848 832 475). Fortum Abp:s aktiekapital ökade med totalt 62 054 862 (10 446 568) euro. Aktierna som kan tecknas enligt optionsprogrammen från 1999 och 2002 utgör maximalt 0,8 % av Fortums aktiekapital och rösträtter vid årsskiftet.

Förutom de ovannämnda programmen från 1999 och 2002 har Fortum för närvarande ytterligare optionsprogram för nyckelpersonal, 2001A+B och 2002B, där teckning kan ske vid en senare tidpunkt. I slutet av 2004 täckte de två programmen cirka 320 personer. Aktierna som tecknats enligt de här optionsprogrammen utgör max 3,0 % av Fortums aktiekapital och rösträtter vid årets slut.

Vid årsskiftet var finska statens innehav i Fortum 59,3 (60,5) %. Andelen internationella aktieägare var 25,2 (22,2) %.

För närvarande har styrelsen inte någon outnyttjad fullmakt från bolagsstämman att emittera konvertibla lån eller optionslån, att emittera nya aktier eller att förvärva bolagets egna aktier.

Koncernens personal

Under 2004 sysselsatte Fortum-koncernen i genomsnitt 12 859 (13 343) personer. Vid årsskiftet uppgick antalet anställda till sammanlagt 13 175 (13 046) varav 12 735 (12 649) var fast anställda. Antalet anställda i moderbolaget Fortum Abp var vid årsskiftet totalt 619 (589) personer.

Förvaltning och styrning

Fortum använder sig av principer för god förvaltning och styrning och strävar efter en transparent förvaltning i hela organisationen. Fortum följer den finländska aktiebolagslagen och de riktlinjer för börsnoterade företag som utfärdats av Helsingforsbörsen, finländska centralhandelskammaren och Finlands näringsliv (EK).

Vid bolagsstämman 2004 valdes följande personer in i förvaltningsrådet för ett förordnande på ett år: Timo Kalli, ordförande i förvaltningsrådet, Klaus Hellberg, vice ordförande i förvaltningsrådet, Satu Hassi, Lasse Hautala, Rakel Hiltunen, Jorma Huuhtanen, Mikko Immonen, Kimmo Kalela, Kimmo Kiljunen, Jari Koskinen, Juha Mikkilä och Ben Zyskowitz.

Följande personer valdes in i styrelsen för perioden den 1 januari 2004 till den 25 mars 2004: Peter Fagernäs (ordförande), Heikki Pentti (vice ordförande), Birgitta Kantola, Lasse Kurkilahti, Antti Lagerroos och Erkki Virtanen. På den ordinarie bolagsstämman den 25 mars 2004 omvaldes följande personer till styrelsen: Peter Fagernäs (ordförande), Heikki Pentti (vice ordförande), Birgitta Kantola, Lasse Kurkilahti, Antti Lagerroos och Erkki Virtanen. Birgitta Johansson-Hedberg valdes in som ny medlem.

Den 16 december 2004 utnämndes följande personer till aktieägarnas nomineringskommitté: Markku Tapio (ordförande), Kari Puro och Jorma Huuhtanen. Ordföranden för Fortums styrelse, Peter Fagernäs, är kommitténs särskild medlem.

Koncernens ledning

Risto Rinne utnämndes till direktör för oljesektorn och medlem av koncernens ledningsgrupp från och med den 15 januari 2004. Timo Karttinen utnämndes till utvecklingsdirektör och medlem av koncernens ledningsgrupp från och med den 1 juli 2004.

Affärsutveckling och omstrukturering

Avskiljande av oljeverksamheten

I september 2004 meddelade Fortum att man har planer på att avskilja Fortum Oil Oy i april 2005 genom att dela ut Fortum Oil-aktier som utdelning till aktieägarna i Fortum Abp och erbjuda resterande aktier till investerare. Detta kommer att göra det möjligt för Fortum Oil att samtidigt anhänga om börsnotering. Beslut om utdelningen ska godkännas av Fortums bolagsstämman våren 2005.

Planen att dela ut Fortum Oil-aktier som en utdelning möjliggjorts av Fortums mycket starka resultat inom såväl olje- som kraft- och värmeverksamheten de senaste 12 månaderna. Både Fortum Abp och Fortum Oil har nu tillräcklig

finansiell styrka utan att behöva skaffa nytt kapital från marknaden i någon större utsträckning.

Efter aktieutdelningen och den planerade försäljningen av aktierna har Fortum Abp inte för avsikt att förbli aktieägare i Fortum Oil. Fortum Oil kommer att kapitaliseras med ungefär 1 miljard euro i främmande kapital, varav cirka 130 miljoner är leasingavtal gällande fartyg.

Styrelsen föreslår till bolagsstämman att 85 % av Fortum Oils aktier ska överföras som utdelning till aktieägarna i Fortum Abp. De återstående 15 % av aktierna kommer Fortum Abp att sälja till institutionella och individuella investerare.

De detaljerade villkoren för utdelningen av Fortum Oil Oy aktier kommer att beslutas och offentliggöras i samband med kallelsen till ordinarie bolagsstämma i mitten av mars.

Fortum Oil Oy kommer att byta namn till Neste Oil Oyj.

Händelser efter den analyserade perioden

Fortums styrelse beslöt den 17 januari 2005 att utnyttja sin köpoption för att köpa alla aktierna i E.ON Finland som ägs av tyska E.ON-koncernen. Köprätten är en del av den ersättning Fortum fått i samband med Wesertal-affären med E.ON år 2002. Aktierna som ska förvärvas från E.ON utgör ungefär 65,6 % av aktiekapitalet och rösterna i E.ON Finland. Köpets totala värde uppgår till cirka 390 miljoner euro. Det exakta inköpspriset beror på nettoresultatet och E.ON Finlands utdelning för 2004. Då E.ON har vägrat sälja har Fortum vidtagit rättsliga åtgärder för att säkra sina rättigheter.

Fortums styrelse beslöt även att lämna ett köpanbud till Esbo stad, som är den största minoritetsägaren i E.ON Finland, med en andel på cirka 34,2 %. Om Fortums bud accepteras kommer Fortum att betala cirka 257 miljoner i kontanter till Esbo stad. Om Fortums andel av aktiekapitalet och rösterna i E.ON Finland överstiger 90 %, kommer Fortum att erbjuda sig att lösa in de övriga aktieägarnas aktier till samma pris som man erbjudit Esbo stad.

Prognos

Kraft och värme

Den marknadsfaktor som främst påverkar resultatet i segmenten Kraft och värme är marknadspriset på el. Handeln med utsläppsrätter, som börjar 2005, kommer troligen att bli en ny viktig marknadsfaktor.

Den allmänna bedömningen på marknaden är att elkonsumenterna i Norden kommer att öka med cirka 1 % om året under de närmaste åren. Under 2004 var det genomsnittliga spotpriset på el 28,9 (36,7) euro per megawatt-timme på den nordiska elmarknaden, eller 21 % lägre än motsvarande siffra 2003.

I början av februari var nivån i de nordiska vattenmagasinen cirka 4,1 TWh eller 6,0 % över genomsnittet, och 37,9 % högre än motsvarande nivå 2004. I januari låg spotpriset på 23,0 euro per megawatt-timme. Terminsaffärerna med el för februari-maj 2005 varierade mellan 21,6 och 22,2 euro per MWh, och för återstoden av 2005 mellan 22,4 och 23,1 euro per MWh.

Årets första och sista kvartal är vanligtvis de bästa kvartalen för den löpande verksamheten i kraft- och värmeanläggningarna. Elpriserna på terminsmarknaden för 2005 är klart lägre än motsvarande terminspriser för 2004 för ett år sedan. I början av januari 2005 hade Fortum säkrat cirka 65 % av sin elförsäljning för de närmaste 12 månaderna, på ungefär samma prisnivå som uppnåddes 2004.

De senaste fem åren har Fortums CO₂-fria kraftproduktion ökat från 29 TWh till 46 TWh. 2004 utgjorde den 83 (78) % av Fortums kraftproduktion. Fortums produktportfölj ger företaget en bra position med tanke på de möjliga effekterna av utsläppshandeln.

I segmentet Distribution beräknas kostnaderna för stormarna i Sverige i januari 2005 till cirka 8 miljoner euro i resultatet för det första kvartalet 2005.

2004 låg växelkursen för euro mot svenska kronor på i genomsnitt 9,1203 (9,1430). I slutet av december var växelkursen 9,0206 (9,0800).

Det ekonomiska resultatet för segmenten i Kraft och värme var mycket starkt under 2004. Förutsättningarna för goda framtida prestationer finns.

Olja

De faktorer som främst påverkar resultatet i Oljesegmenten är Brent Complex oljeraffineringsmarginalen, växelkursen för dollar och priset på råolja, som ger upphov till lagervinster eller -förluster. Utöver dessa marknadsfaktorer påverkas Fortum Oils totalmarginal av prisskillnaden mellan Nordsjöråolja (med låg svavelhalt) och rysk råolja (med högre svavelhalt).

Referensmarginalen för oljeraffinering i nordvästra Europa (Brent Complex) var avsevärt högre än under 2003 och låg i genomsnitt på 4,5 (2,7) dollar/fat. Under fjärde kvartalet låg den i genomsnitt på 3,8 (2,3) dollar/fat. I januari 2005 låg raffineringsmarginalen på i genomsnitt 1,5 dollar/fat. Den internationella raffineringsmarginalen har i flera år legat på i medeltal 1,5–2,0 dollar/fat.

Raffineringsmarginalerna och shippingfrakterna är exponerade för svängningar i dollarkursen och en svagare dollar får därför en negativ effekt på lönsamheten i oljeverksamheten. Effekten mildras dock av säkringspolicyn för beräknade dollarbaserade försäljningsmarginaler. Växelkursen dollar/euro har säkrats på mindre attraktiva nivåer än under 2004.

2004 låg växelkursen för euro mot dollar på i genomsnitt 1,2474 (1,1346). I slutet av december var växelkursen 1,3621 (1,2630).

Genomsnittspriset för Brent råolja var 38,2 (28,8) dollar/fat under 2004. I januari 2005 låg priset på i genomsnitt 45 dollar/fat medan den internationella oljebörsen Brents terminsaffärer för återstoden av 2004 låg på 44 dollar/fat i slutet av januari. Priset på råolja påverkar resultatet för segmentet Oljeraffinering genom lagervinster och lagerförluster. Det höjda priset på råolja ledde till avsevärda lagervinster på 74 (13) miljoner euro för 2004.

Under 2004 översteg premien i Fortums oljeraffineringsmarginal relativt den internationella referensmarginalen Brent Complex klart genomsnittet på 2 dollar/fat under de senaste åren. Fortums tilläggs marginal förväntas ligga kvar på de

föregående årens nivåer. Den genomsnittliga prisskillnaden mellan Nordsjölja (med låg svavelhalt) och ryska råolja (med högre svavelhalt) ökade under 2004 från mindre än 2 dollar/fat förra året till nästan 4 dollar/fat.

Nästa större underhållstopp i Borgå raffineriet planeras till hösten 2005 och beräknas pågå i fem veckor.

Under 2005 förväntas investeringarna bli över 500 miljoner euro, inklusive ungefär 300 miljoner euro för utökningen av produktionen av svavelfri diesel i Borgå raffineriet.

Tillgängliga tankfraktkontrakt, så kallade freight futures, indikerar att fraktpriserna kommer att sjunka jämfört med prisnivån för fjärde kvartalet 2004 men fortfarande kommer att vara bättre än de långsiktiga genomsnittsnivåerna. På grund av efterfrågan på isklassat tonnage är vintersäsongen vanligtvis den mest lönsamma för Shipping.

Oljeverksamhetens ekonomiska resultat för 2004 var exceptionellt tack vare starka raffineringsmarginaler och god tillgänglighet vid Fortum Oils raffinerier. Resultatet förbättrades också till följd av lagervinster förorsakade av stigande pristrend för råolja under 2004.

Utdelningspolicy

Efter avskiljningen av oljeverksamheten – vilket kräver beslut från bolagsstämman - kommer Fortum att vara ett rent kraft- och värmebolag. Mot den bakgrunden har styrelsen sett över bolagets utdelningspolicy.

Fortum Abps utdelningspolicy efter avskiljningen av oljeverksamheten har som mål att bolagets utdelning ska motsvara en utbetalningsgrad på i genomsnitt 50 % till 60 %.

Övergång till International Financial Reporting Standards (IFRS) 2005

Inledning

Fortum kommer att tillämpa International Financial Reporting Standards (IFRS) från och med det år som börjar 1 januari 2005. Tidpunkten för övergången från Finnish GAAP (FAS) till IFRS är 1 januari 2004. Den första delårsrapporten enligt IFRS kommer att publiceras den 3 maj 2005.

Syftet med följande IFRS sammanställning är att ge en översikt över omfattningen av övergången samt beskriva effekterna av de IFRS redovisningsprinciper och regler som kommer att ha väsentlig påverkan på koncernens resultaträkning och vissa nyckeltal. Den finansiella information enligt IFRS som beskrivs i den här sammanställningen kan komma att kräva justeringar innan den inkluderas som jämförelseinformation i Fortums årsredovisning avseende 2005 beroende på pågående förändringar i IFRS som kan få effekter på redovisningen i de bolag som tillämpar IFRS från och med 2005.

Fortum kommer att i mars 2005 att tillhandahålla en separat detaljerad presentation av övergången till IFRS, inklusive justerade resultaträkningar per kvartal för 2004, balansräkning, kassaflöde, nyckeltal och segmentsredovisning liksom avstämning mellan FAS och IFRS av eget kapital och årets resultat.

Fortums IFRS projekt

För att kunna utvärdera effekterna av övergången till IFRS, startade Fortum ett projekt hösten 2002.

Projektorganisationen för IFRS inkluderade deltagare från såväl koncernstaber som samtliga affärsområden. IFRS projektet arbetade under ledning av en styrgrupp, med finansdirektören som ordförande. Fortums revisorer har assisterat de olika delprojekten samt deltagit i arbetet i styrgruppen. Projektets resultat har löpande kommunicerats till koncernledningen och revisionskommittén.

De huvudsakliga förändringarna kommer från redovisnings- och värderingsprinciper för finansiella instrument, beräkningsmetod för tillgångar och skulder avseende kostnader för avveckling av kärnkraftverk och hantering av använt kärnbränsle, skillnader i klassificering av leasingavtal jämfört med FAS, samt från förändring av redovisning avseende pensionsåtaganden.

Vid övergången till IFRS har Fortum valt att tillämpa undantagsregler som är tillåtna enligt First-Time Adoption standard (IFRS 1). Det viktigaste undantaget som valts avser företagsförvärv som har ägt rum före tidpunkten för övergången till IFRS. Fortum kommer att behålla samma klassificering och värdering av tillgångar och skulder som i sina finansiella rapporter upprättade enligt FAS. Detta innebär att förvärv gjorda före den 1 januari 2004 inte är omräknade. Prövning av nedskrivningsbehov genomförs löpande och det har inte gjorts någon nedskrivning avseende ingående balansen enligt IFRS.

Fortum har valt att tillämpa IAS 32 och 39 avseende finansiella instrument även för jämförelseåret 2004.

Fortum Abp 2004

Preliminär påverkan av IFRS på Fortumkoncernens resultaträkning och nyckeltal

Koncernens resultaträkning

	31 Dec 2004	Kärnkrafts- relaterade tillgångar och avsättningar	Finansiella instrument	Leasing	Ersätt- ningar till anställda	Övrig IFRS påverkan	Total IFRS påverkan	IFRS 2004 *)
mn euro								
Nettoomsättning	11 665			-6			-6	11 659
Övriga rörelseintäkter	121		29	6	1		36	157
Material och tjänster	-7 861						-	-7 861
Ersättningar till anställda	-684				23	-12	11	-673
Avskrivningar och nedskrivningar	-511	2		-3		-15	-16	-527
Övriga rörelsekostnader	-886	5		9		33	47	-839
Rörelseresultat	1 844	7	29	6	24	6	72	1 916
Resultat från andelar i intresseföretag och joint ventures **)	70	-2				-20	-22	48
Finansnetto	-259	-8	-10	7	4	2	-5	-264
Resultat före skatt	1 655	-3	19	13	28	-12	45	1 700
Skatt	-397						-11	-408
Årets resultat	1 258						34	1 292
Relaterad till:								
Bolagets aktieägare	1 227						32	1 259
Minoritetsintressen	31						2	33
	1 258						34	1 292

*) Resultat från andelar i intressebolag och joint ventures ingår i rörelseresultatet enligt Finnish GAAP (FAS)

**) siffrorna är reviderade

Resultat per aktie relaterad till bolagets aktieägare under året (i euro per aktie)

	31 Dec 2004	IFRS 2004
Före utspädning	1,44	1,48
Efter utspädning	1,42	1,46
Genomsnittligt antal aktier, 1 000 aktier	852 625	
Genomsnittligt antal aktier - efter utspädning, 1 000 aktier	861 772	

Nyckeltal

	31 Dec 2003	Kärnkraftsrelaterade tillgångar och avsättningar	Finansiella instrument	Leasing	Ersättningar till anställda	Övrig IFRS påverkan	Total IFRS påverkan	IFRS 2003
mn euro								
Sysselsatt kapital	12 704	39	-55	155	7	-35	111	12 815
Räntebärande nettoskuld	5 626		98	149		-1	246	5 872
Totalt eget kapital inklusive minoritetsintressen	6 638	39	-153	6	7	-28	-129	6 509
därav minoritetsintressen	232	1	-101			-12	-112	120

Nyckeltal

	31 Dec 2004	Kärnkraftsrelaterade tillgångar och avsättningar	Finansiella instrument	Leasing	Ersättningar till anställda	Övrig IFRS påverkan	Total IFRS påverkan	IFRS 2004
mn euro								
Sysselsatt kapital	12 697	38	35	118	28	-26	193	12 890
Räntebärande nettoskuld	4 896		96	102		1	199	5 095
Totalt eget kapital inklusive minoritetsintressen	7 655	38	-61	16	28	-26	-5	7 650
därav minoritetsintressen	261	1	-100			-12	-111	150
Avkastning på sysselsatt kapital, %	15,6							15,8
Avkastning på eget kapital, %	17,6							18,2
Skuldsättningsgrad, %	64							67

Tillgångar och skulder relaterade till avveckling av kärnkraftsverk och hantering av kärnbränsle

Fortum äger kärnkraftverket i Lovisa i Finland. Skulder relaterade till kärnkraftsproduktion och Fortums andel i kärnavfallsfonden avseende kraftverket i Lovisa redovisas under FAS som en ansvarsförbindelse i årsredovisningen. Skulderna relaterade till kärnkraft beräknas utifrån den finska lagen om kärnkraftsansvar. Beräkningen beaktar inte effekten av diskontering av det framtida ansvaret. Den årliga avgift som betalas till Kärnavfallshanteringsfonden (beroende på förändringen i kärnkraftsansvaret, andelen av överskottet i Kärnavfallshanteringsfonden och kostnader för vidtagna åtgärder) redovisas i resultaträkningen. Skulder relaterade till kärnkraftverket i Lovisa är helt täckta av Kärnavfallshanteringsfonden.

Under IFRS kommer Fortums innehav i Kärnavfallshanteringsfonden och skulder relaterade till kärnkraftsproduktion att redovisas brutto som en långfristig räntebärande tillgång och avsättning. Fortums fondinnehav i Kärnavfallshanteringsfonden redovisas enligt IFRIC Draft Interpretation D4 som anger att fondtillgångar ska beräknas till det lägsta av verkligt värde eller värdet av avsättningen kopplat till åtagandet eftersom Fortum varken har kontroll eller delad kontroll över Kärnavfallshanteringsfonden. Både tillgången och avsättningen uppgår till EUR 354 miljoner i ingående balansen

per 1 januari 2004 och till EUR 401 miljoner i den utgående balansen per 31 december 2004. Tillgången och avsättningen ingår båda i sysselsatt kapital och nettobeloppet uppgår därmed till noll (se sid 61, "Påverkan på vissa nyckeltal").

Det verkliga värdet av avsättningarna i IFRS beräknas genom att diskontera det framtida kassaflödet, vilket baseras på uppskattade framtida kostnader och vidtagna åtgärder. Det ursprungliga nuvärdet av avsättningen för avvecklingen (vid tidpunkten för kärnkraftverkets start) inkluderas i investeringskostnaden och skrivs av över kärnkraftverkets förväntade livslängd. Avsättningen för kärnavfall avser den framtida hanteringen av det hittills använda kärnbränslet under redovisningsperioden. Kostnader för hantering av använt kärnbränsle redovisas över drifttiden baserat på bränsleförbrukning.

Tidsfaktorn beaktas genom att redovisning sker av räntekostnader relaterade till diskonteringen av avsättningarna för kärnkraft. Ränta på tillgångarna i Kärnavfallshanteringsfonden redovisas som finansiella intäkter.

Fortum har även minoritetsinnehav av aktier i de kärnkraftsproducerande intressebolagen Teollisuuden Voima Oy (TVO) i Finland och direkt och indirekt OKG AB och Forsmarks Kraftgrupp AB i Sverige. Liknande justeringar har gjorts genom redovisningen av intressebolagen.

Finansiella instrument

Allmänna principer

Derivatinstrument redovisas initialt till verkligt värde vid den tidpunkt derivatavtalet ingås, för att därefter löpande omräknas till nytt verkligt värde vid slutet av respektive redovisningsperiod. Metoden för hur den uppkomna vinsten eller förlusten ska redovisas beror på om derivatet är att anse som ett säkringsinstrument samt, om så är fallet, på karaktären av det som säkras. Koncernen klassificerar vissa derivat som antingen (1) säkring av prognosticerade transaktioner med hög sannolikhet (säkringar av kassaflöde); (2) säkring av verkligt värde hos tillgångar eller skulder eller bindande åtaganden (säkring av verkligt värde); eller (3) säkringar av investeringar i utländska nettotillgångar.

Den effektiva delen av förändringen i derivatens verkliga värde som uppfyller kraven för och klassificeras som säkringar av kassaflöde avräknas mot eget kapital. Den vinst eller förlust som är hänförlig till den ineffektiva delen avräknas direkt mot resultaträkningen. De belopp som ackumulerats i eget kapital överförs till resultaträkningen under de perioder då det som säkrats påverkar resultaträkningen, till exempel när den prognostiserade försäljningen som säkrats äger rum.

Förändringar i verkligt värde hos derivat som uppfyller kraven för och klassificeras som säkringar av verkligt värde avräknas mot resultaträkningen, tillsammans med den förändring i det verkliga värdet hos den säkrade tillgången eller skulden som är hänförlig till den säkrade risken. Om derivaten inte uppfyller kraven för säkringsredovisning kommer förändringen av verkligt värde direkt avräknas mot resultaträkningen.

Elderivat

Elderivat används främst för att säkra framtida kassaflöden från försäljningen av el (Kraftproduktion och Värme) till Nord Pool och inköp (Markets och Distribution) från Nord Pool och andra leverantörer. För huvuddelen av de elderivat som används för att säkra framtida kassaflödena används säkringsredovisning i syfte att minska volatiliteten i resultaträkningen, vilket emellertid skapar volatilitet i eget kapital. Underliggande prognostiserade leveranser av el; dvs. köp eller försäljningar, redovisas inte förrän vid leverans.

Den totala volatiliteten i koncernens rörelseresultat 2004 beroende på elderivat uppgick till EUR 12 miljoner. Vissa kontrakt avseende 2004–2007, som tecknades 2003, och för vilka ingen säkringsredovisning tillämpats medförde en volatilitet på EUR 11 miljoner 2004, beroende på att förändringarna i verkligt värde avräknas mot resultaträkningen. För kontrakt som tecknats från och med 2004 kommer till den helt övervägande delen säkringsredovisning att tillämpas.

Oljeproduktderivat

Derivat avseende olja som tecknas för att säkra prisrisken är ekonomiska säkringar och uppfyller inte kraven för säkringsredovisning enligt IAS 39. Samtliga förändringar av verkligt värde 2004, EUR 29 million, har avräknats mot rörelseresultatet.

Finansiella derivat (valuta- och räntederivat)

Valutaderivat används för att säkra prognostiserade kassa-

flöden från köp och försäljning, tillgångar och skulder i balansräkningen samt nettoinvesteringar i utländsk verksamhet.

Under 2004 tillämpades säkringsredovisning för samtliga säkringar av kassaflödet i affärssegmenten relaterade till Olja, och delvis för säkringar av kassaflödet från affärssegmenten Kraftproduktion och Värme för att minska volatiliteten i rörelseresultat. Volatiliteten i rörelseresultatet beroende på valutaderivat för att säkra framtida kassaflöden uppgick till EUR -6 miljoner för de säkringar för vilka säkringsredovisning inte tillämpades under 2004.

Koncernen har valt att inte tillämpa säkringsredovisning för valutaderivat som används för att säkra balansräkningsposter. En mindre volatilitet uppstår i finansnettot vid marknadsvärderingen av räntekomponenten i valutaderivat. Valuta- och räntederivat som ingåtts under tidigare perioder och som förfaller 2004–2011 uppfyller inte kraven för säkringsredovisning. Huvuddelen av dessa swappar förfaller 2005–2006 och bedöms därför endast skapa mindre volatilitet under de kommande åren. Säkring av verkligt värde för utfärdade obligationer under 2003 uppfyller kraven för säkringsredovisning. Volatiliteten i finansiella intäkter och kostnader uppgick till EUR -10 miljoner under 2004.

Säkringar av nettoinvesteringar i utländska dotterbolag säkras enligt beslutad finanspolicy. Under IFRS, liksom under FAS, redovisas vinster och förluster avseende säkring av nettoinvesteringar direkt mot eget kapital.

Minoritetsägda preferensaktier med köption

Fortum äger 10,1 % av aktierna (motsvarande 52,9 % av rösterna) i Nybrovikens Kraft AB (NYKAB). NYKAB ingår som ett dotterbolag i Fortums koncernredovisning. NYKAB äger vattenkrafttillgångar. Enligt avtal driver Fortum dessa krafttillgångar och använder all producerad kraft. Fortum har rätt att köpa minoritetens preferensaktier i NYKAB genom optionsavtal. Enligt villkoren i optionsavtalen kan återköp ske 2007, 2011 eller 2015 till ett pris som fastställs enligt en överenskommen beräkningsformel. Minoritetsintresset som redovisas i Fortum utgör det nominella värdet av minoritetens preferensaktier.

Enligt IAS 32 och 39 klassificeras minoritetsintresset som hänförlig till preferensaktierna som en räntebärande skuld, och skillnaden mellan det uppskattade värdet utifrån optionens beräkningsformel och det fulla värdet av den räntebärande skulden redovisas som en upplupen räntekostnad. Förändringar i det bedömda värdet utifrån optionens beräkningsformel redovisas som räntekostnad.

Leasing

Kriterierna för att avgöra huruvida ett leasingavtal ska anses vara en operationell eller finansiell leasing skiljer sig mellan IFRS och FAS.

För Fortum innebär det att vissa leasingavtal där Fortum är leasetagare är omklassificerade till finansiella leasingavtal. Åtaganden under dessa avtal, som tidigare har redovisats som ansvarsförbindelser, skall enligt IFRS inkluderas i balansräkningen. Den ökning av räntebärande skulder som blir effekten uppgår vid slutet av år 2004 till EUR 102 miljoner. Huvuddelen av detta belopp är hänförligt till leasingavtal inom Shipping.

I några avtal med kunder inom Heat-segmentet är Fortum leasegivare. Fortum har utvärderat kundkontrakt emot kriterierna i IFRIC 4 (leasing). En del av dessa avtal klassificeras som finansiella leasingavtal. I balansräkningen blir effekten huvudsakligen en omklassificering mellan räntebärande fordringar och anläggningstillgångar.

Ersättningar till anställda

Fortum har ett flertal pensionsplaner utformade i enlighet med de lokala regler som gäller i de länder där man är verksam. Enligt FAS har koncernens pensionsåtaganden redovisats enligt de lokala reglerna. I finansiella rapporter enligt IFRS ska pensionsåtaganden behandlas enligt IAS 19 (Ersättningar till anställda) och samtliga ackumulerade aktuariella vinster och förluster som är hänförliga till förmånsbestämda planer avräknas i balansräkningen vid tidpunkten för övergången i enlighet med IFRS 1. Räntekomponenten inkluderas i resultaträkningens pensionskostnader.

Den huvudsakliga påverkan från övergången till IFRS kommer från redovisningen av den finska obligatoriska pensionsplanen (TEL), vilken inom Fortum delvis säkerställs genom försäkringsbolag och delvis av pensionsfonder.

I balansräkningen för övergång till IFRS per 1 januari 2004 är effekten från de finska pensionerna som säkerställs av pensionsfonder cirka EUR 40 miljoner vilket hänförs från att verkligt värde av tillgångarna i Fortums pensionsfond överstiger åtagandena enligt de olika pensionsplanerna. Detta har redovisats under övriga anläggningstillgångar. Därutöver har åtaganden på cirka EUR 30 miljoner redovisats mot posten avsättningar avseende framtida handikappensioner för personer vars pensionsplan täcks av försäkringsbolag.

Enligt de förändringar som godkändes av finska myndigheter i december 2004 skall TEL's handikappension redovisas som en avgiftsbestämd plan i IFRS per den 31 december 2004 istället för en förmånsbestämd plan i balansräkningen för övergång till IFRS. Förändringen kommer att ha en positiv påverkan periodens nettoresultat med cirka EUR 20 miljoner före skatt. Resterande del av den totala förändringen i resultaträkningen (cirka EUR 30 miljoner) beror på den positiva utvecklingen av verkligt värde hos pensionsfondernas tillgångar.

Övrig IFRS påverkan

Övriga IFRS justeringar inkluderar bland annat:

- Enligt FAS redovisningsprinciper anteciperas kostnaderna för stillestånd för större underhållsarbeten (huvudsakligen inom oljeraffinaderier) och redovisas före produktionsstängningen genom en avsättning i balansräkningen. Enligt IFRS behandlas kostnaderna enligt reglerna för komponentavskrivning. Kostnaderna kapitaliseras när de äger rum och skrivs av under perioden mellan stillestånd för underhåll.
- Fortum har valt att behålla uppskrivningar enligt FAS netto efter avdrag för ackumulerade avskrivningar, som anskaffningskostnad för vissa materiella anläggningstillgångar. Retroaktiv justering för avskrivningar i enlighet med den underliggande tillgångens avskrivningstid har utförts.
- I enlighet med FAS redovisningsprinciper har anslutningsavgifter omgående redovisats som intäkt. Enligt IFRS ska anslutningsavgifter för kyla periodiseras och redovisas

som intäkt under den beräknade avtalsperioden med kunden.

- Skillnaden mellan förvärvskostnaden för aktier i intressebolag och Fortums andel av eget kapital vid förvärvstidpunkten, har hänförs till materiella anläggningstillgångar vid förvärvstidpunkten till den del deras verkliga värde vid tidpunkten översteg bokfört värde. I FAS har avskrivningen av dessa justeringar till verkligt värde redovisats som övriga kostnader. Enligt IFRS har dessa avskrivningar, EUR 20 miljoner, omklassificerats till resultat från andelar i intresseföretag och joint ventures.
- Skattekostnaderna redovisade i resultaträkningen har påverkats av en positiv engångsjustering på EUR 6 miljoner avseende förändrad bolagsskattesats i Finland, från 29 % till 26 % från och med 2005.

Påverkan på vissa nyckeltal

Sysselsatt kapital

IFRS justeringarna leder till en ökning av Fortums sysselsatta kapital. Förändringen av redovisning av vissa leasingavtal utgör den huvudsakliga anledningen till att det sysselsatta kapitalet ökar med EUR 111 miljoner i ingående balansen och med EUR 193 miljoner i utgående balansen för 2004. Avsättningarna för avveckling och avsättningarna för använt kärnbränsle avseende kärnkraftstillgångarna har inkluderats i sysselsatt kapital. Den finansiella kostnad som hänger samman med dessa avsättningar har också inkluderats vid beräkning av avkastning på sysselsatt kapital.

Räntebärande nettoskuld

Nettoskulden enligt IFRS ökar med EUR 246 miljoner i ingående balansen och med EUR 199 miljoner i utgående balansen 2004. Ökningen beror huvudsakligen på att finansiella leasingavtal (avseende oljetankers) nu inkluderats i balansräkningen och på omklassificeringen av minoritetsintresset i NYKAB till en räntebärande skuld.

Enligt IFRS redovisas skulderna avseende kärnkraft och Fortums andel i kärnavfallsfonden brutto i balansräkningen. Fonden har full täckning och nettot av den redovisade andelen av Fortums andel av kärnavfallsfonden och de relaterade avsättningarna är noll varför Fortums skuldsättning inte påverkas. Varken de räntebärande avsättningarna hänförliga till kärnavfallsansvaret eller den räntebärande anläggningstillgången inkluderats vid beräkning av räntebärande nettoskuld.

Totalt eget kapital, inklusive minoritetsintressen

Nettoeffekten av IFRS justeringarna på totalt eget kapital i utgående balansen för 2004 är EUR -5 miljoner. I den ingående balansen uppgår effekten till EUR -129 miljoner. Förändringen beror huvudsakligen på förändringen i verkligt värde hos finansiella instrument som uppfyller kraven för säkringsredovisning.

Nyckeltal

Avkastning på sysselsatt kapital och eget kapital förbättras något när IFRS justeringarna för 2004 inkluderats i de underliggande resultat- och balansräkningarna. Skuldsättningen ökar från 64 % till 67 %.

Koncernens resultaträkning

mn euro	Not	2004	2003
Nettoomsättning	2, 3, 4	11 665	11 392
Resultat från andelar i intresseföretag	5		
Övriga rörelseintäkter	6	70	41
Rörelsens kostnader	8	121	151
Förändring av lager av produkter i arbete, färdiga varor och pågående arbete för annans räkning		21	8
Material och tjänster		-7 882	-8 054
Personalkostnader		-684	-654
Avskrivningar och nedskrivningar	7	-511	-538
Övriga rörelsekostnader	11	-886	-926
Rörelseresultat		1 914	1 420
Finansiella intäkter och kostnader	9	-259	-236
Resultat före skatt		1 655	1 184
Skatt	10	-397	-325
Minoritetsandel		-31	-90
Årets resultat		1 227	769
Resultat per aktie			
Resultat per aktie, euro		1,44	0,91
Resultat per aktie efter utspädning, euro		1,42	0,90

Koncernens balansräkning

mn euro	Not	2004	2003
TILLGÅNGAR			
Anläggningstillgångar	12, 13, 14		
Immateriella anläggningstillgångar		112	146
Materiella anläggningstillgångar		11 824	11 632
Finansiella anläggningstillgångar		2 662	2 394
		14 598	14 172
Omsättningstillgångar			
Varulager	15	659	551
Kundfordringar		1 048	951
Kortfristiga fordringar	16, 17	253	449
Kassa och bank		146	439
		2 106	2 390
		16 704	16 562
EGET KAPITAL OCH SKULDER			
Eget kapital	18		
Aktiekapital		2 948	2 886
Överkursfond		75	41
Balanserad vinst		3 144	2 710
Årets resultat		1 227	769
		7 394	6 406
Minoritetsintressen		261	232
Avsättningar	19	237	207
Uppskjuten skatteskuld	20	1 842	1 843
Skulder	21, 22		
Långfristiga skulder			
Räntebärande		4 257	4 840
Räntefria		359	346
		4 616	5 186
Kortfristiga skulder			
Räntebärande		785	1 225
Räntefria		1 569	1 463
		2 354	2 688
		16 704	16 562

Koncernens kassaflödesanalys

mn euro	2004	2003
Löpande verksamheten		
Resultat före skatter	1 655	1 184
Avskrivningar och nedskrivningar	511	538
Ej kassaflödespåverkande poster	-21	-38
Finansiella intäkter och kostnader	259	236
Realisationsvinster och -förluster på anläggningstillgångar samt utrangering	-26	-53
Kassaflöde från den löpande verksamheten före förändringar i rörelsekapitalet	2 378	1 867
Förändringar i rörelsekapitalet		
Minskning (+), ökning (-) av kortfristiga räntefria rörelsefordringar	-50	502
Minskning (+), ökning (-) av omsättningstillgångar	-112	-53
Minskning (-), ökning (+) av kortfristiga räntefria skulder	61	-339
Förändring i rörelsekapitalet	-101	110
Kassaflöde före finansiella poster och skatter	2 277	1 977
Erlagd ränta och övriga finansiella poster	-370	-220
Erhållna utdelningar	47	37
Ränteintäkter och övriga finansiella intäkter	45	66
Betald inkomstskatt	-319	-376
Realiserade kursvinster och -förluster	68	93
Finansiella poster och skatter	-529	-400
Kassaflöde från den löpande verksamheten	1 748	1 577
Investeringsverksamheten		
Investeringar i anläggningstillgångar	-651	-550
Avyttring av anläggningstillgångar	89	142
Förvärvade aktier i dotterbolag	-14	-193
Förvärvade aktier i intresseföretag	-168	-350
Förvärvade övriga aktier	-	-27
Avyttrade aktier i dotterbolag	12	1 213
Avyttrade aktier i intresseföretag	6	5
Avyttrade övriga aktier	5	9
Förändring av övriga placeringar, ökning (-), minskning (+)	-17	-67
Kassaflöde från investeringsverksamheten	-738	182
Kassaflöde före finansieringsverksamheten	1 010	1 759
Finansieringsverksamheten		
Förändring av räntebärande kortfristiga skulder, ökning (+), minskning (-)	-489	-233
Upptagna långfristiga lån	319	1 622
Amorteringar på långfristiga lån	-870	-1 788
Betald utdelning	-359	-264
Inlösta optioner	95	22
Övriga finansiella poster *)	1	-1 267
Kassaflöde från finansieringsverksamheten	-1 303	-1 908
Årets kassaflöde	-293	-149
Likvida medel vid årets början	439	592
Kursdifferens i likvida medel	-	-4
	439	588
Likvida medel vid årets slut	146	439
Förändring av likvida medel enligt balansräkningen, ökning (+), minskning (-)	-293	-149

*) 2003 ingår 1 200 miljoner euro avseende inlösen av preferensaktier i Fortum Capital Ltd

Noter till bokslutet

1. Redovisningsprinciper

Fortums bokslut har upprättats enligt god redovisningssed i Finland.

Koncernredovisning

I koncernredovisningen ingår moderbolaget Fortum Abp och de företag i vilka Fortum Abp direkt eller indirekt innehar mer än 50 % av rösterna. Undantagna är vissa bostadsaktiebolag vilka är oväsentliga för en rättvisande bild av koncernens resultat och ekonomiska ställning.

Fortum Abps koncernbokslut har upprättats enligt poolningsmetoden. Kostnaderna för förvärvet av Fortum Power and Heat och Fortum Oil and Gas har eliminerats mot bolagens aktiekapital. Skillnaden har redovisats som en minskning av det egna kapitalet. Boksluten för Fortum Power and Heat, Fortum Oil och Fortum Heat and Gas har konsoliderats enligt förvärvsmetoden. Vid elimineringen av inbördes aktieinnehav har balansposten för förvärvsutgiften för dotterbolagens aktier minskats med värdet på Fortums innehav i bolaget vid tidpunkten för förvärvet inklusive värdet på obeskattade reserver minus uppskjuten skatt. Den skillnad mellan dotterbolagens anskaffningsvärde och eget kapital vid tidpunkten för förvärvet som uppkommer när man eliminerar det inbördes aktieinnehavet, har förts till anläggningstillgångarna vid tidpunkten för förvärvet, i den mån det verkliga värdet vid den tidpunkten översteg det bokförda värdet. Den återstående skillnaden redovisas som koncerngoodwill. Poster som förts till anläggningstillgångarna avskrivs enligt avskrivningsplanen för respektive anläggningstillgång. Koncerngoodwill avskrivs över den beräknade livslängden, dock maximalt på 20 år.

Dotterbolag som förvärvats under året ingår i koncernredovisningen från tidpunkten för förvärvet. Avyttrade företag ingår på motsvarande sätt i koncernredovisningen fram till försäljningstidpunkten.

Koncerninterna affärstransaktioner, fordringar, skulder, icke-realiserade vinster och intern vinstdelning har eliminerats.

Minoritetsintressen redovisas separat i resultat- och balansräkningen.

Fortum äger 10,1 % av aktierna i Nybroviken Kraft AB Group (NYKAB) (vilket motsvarar 52,9 % av rösterna). NYKAB redovisas som ett dotterbolag i Fortums koncernredovisning. NYKAB äger vattenkraftverksanläggningar. Fortum förvaltar anläggningarna och utnyttjar kraften som genereras i anläggningarna. Fortum har option på att köpa minoritetspreferensaktierna i NYKAB. Enligt optionsavtalet kan återköpen göras 2007, 2011 eller 2015 till överenskommet pris. Minoritetsintresset som redovisas hos Fortum motsvarar det nominella värdet på minoritetspreferensaktierna.

Intresseföretag som är betydelsefulla för Fortum, där koncernens röstandel är 20–50 %, har konsoliderats enligt kapitalandelsmetoden. Koncernens andel av intresseföretagets resultat och andra förändringar i det egna kapitalet, med avdrag för avskrivningar på koncerngoodwill, tas upp som intäkt i resultaträkningen och adderas till aktiernas värde i koncernbalansräkningen. Utbetald utdelning dras av från aktiernas balansvärde. Om det inte finns någon information ingår andelen av nettovinsten i vissa intresseföretag i koncernredovisningen baserat på tidigare kvartalsinformation.

Samriskföretag är företag som Fortum kontrollerar tillsammans med en utomstående part. Samriskföretagen har redovisats enligt kapitalandelsmetoden. I företag där Fortum har avtal som omfattar gemensamt kontrollerade tillgångar använder Fortum den proportionella metoden. SeverTEK ZAO rapporterar sina siffror till Fortum enligt amerikanska redovisningsprinciper.

Nettoomsättning

Omsättningen består av försäljningsintäkter från egentlig verksamhet och kursdifferenser på kundfordringar, minus rabatter, samt indirekta skatter som mervärdesskatt och acciser som man betalt i egenskap av tillverkare samt försörjningsberedskapsavgifter.

Tradingomsättningen utgörs av värdet på fysiska leveranser och nettoresultatet från derivathandeln.

Kvittning av extern elförsäljning

Från och med den 1 januari 2004 har Fortum ersatt de fysiska eltransaktionerna mellan segmenten med transaktioner gentemot NordPool. Försäljning och köp per timma via NordPool kvittas på koncernnivå och redovisas antingen som intäkt eller kostnad, beroende på om Fortum är netto-säljare eller nettoköpare under en viss timma.

Övriga rörelseintäkter

Övriga rörelseintäkter utgörs av realisationsvinster på anläggningstillgångar samt övriga rörelseintäkter som inte är relaterade till försäljningen av produkter och tjänster, till exempel hyror.

Poster i utländsk valuta

Transaktioner i utländsk valuta upptas till valutakursen vid tidpunkten för transaktionen. Fordringar och skulder i utländsk valuta som är utestående på balansdagen tas upp till kursen på balansdagen. Kursdifferenserna har tagits upp i resultaträkningen. Omräkningsdifferenser som hänförs till finansiering har bokförts under finansiella intäkter och kostnader.

Resultaträkningarna för företag utanför euro-området har räknats om till euro enligt en genomsnittlig årskurs baserad på kursen den sista dagen i månaderna och deras balansräkningar har räknats om med hjälp av kursen på balansdagen. Omräkningsdifferenserna kvittas mot de omräkningsdifferenser som hänför sig till avtal som skyddar investeringar i utländska dotterbolag och har bokförts som fritt eget kapital.

Derivatinstrument

Fortum-koncernen använder derivatkontrakt främst för att säkra el- och oljepriser, valutakurser och ränteeponeringar.

El- och oljeprisderivat som säkrar framtida kassaflöde bokförs när de exponeringar som ligger bakom inträffar. Orealiserade förluster på tradingaffärer bokförs direkt men vinster på el- och oljeprisderivat bokförs när de förfaller eller när ett derivats öppna exponering avslutas mot ett liknande derivat.

Valutakursderivat bokförs på fyra olika sätt; säkring av framtida kassaflöde, säkring av balansräkningsposter, säkring av nettoinvesteringar och trading. Vinster och förluster på valutakursderivat som säkrar kommande kassaflöde tas upp i resultaträkningen när respektive intäkt eller kostnad realiserar. Derivat som används för att säkra poster i balansräkningen, t.ex. bankkonton, lån eller fordringar värderas med hjälp av valutakursen på balansdagen och vinster och förluster redovisas i resultaträkningen. Vinster och förluster på investeringssäkringar bokförs mot kapital, minus skatt. Valutakursvinster på öppna tradingaffärer bokförs enbart när de förfaller medan förluster redovisas direkt. Upplupna räntor för terminskontrakt har periodiserats.

Optionspremier behandlas som förskott som betalts eller erhållits tills optionerna förfaller, och eventuella förluster på optioner som tecknats i hedgingsyfte tas upp som en kostnad i resultaträkningen.

Ränteintäkter eller räntekostnader för derivat som används för att hantera ränterisker periodiserar över löptiden och kvittas mot ränteintäkten eller räntekostnaden för den säkrade skulden.

Sälj- och köpkontrakt

Eventuella förluster på köp- och säljkontrakt har uppskattats och tagits upp som kostnader om inköpspriset är högre än det beräknade säljpriset.

Anläggningstillgångar och avskrivningar

Värdet på anläggningstillgångarna i balansräkningen utgörs av anskaffningsvärdet minus avskrivningar och övriga nedskrivningar, plus eventuella uppskrivningar enligt lokala regler. Skillnaderna mellan marknadsvärdet och det bokförda värdet vid förvärvstillfället och den uppskjutna skatteskulden har hänförs till anläggningstillgångarna. I vissa utländska företag har, utöver anskaffningskostnaden, även den kapitaliserade räntekostnaden förts till anläggningstillgångarna.

Anläggningstillgångarna skrivs av planenligt med hänsyn till tillgångens beräknade ekonomiska livslängd. Avskrivningar på torvreserver görs enligt substansavskrivningsmetoden.

Avskrivningarna baseras på följande ekonomiska livslängder:

Vattenkraftverkens byggnader, konstruktioner och maskiner	40–50 år
Övriga kraftverksbyggnader, konstruktioner och maskiner	25 år
Ställverksbyggnader, strukturer och maskiner	30–40 år
Kraftledning	15–40 år
Övriga byggnader och konstruktioner	20–40 år
Övriga materiella tillgångar	20–40 år
Övriga maskiner och inventarier	3–20 år
Övriga långsiktiga investeringar	5–10 år

Finansiell leasing

Några mindre leasingkontrakt där Fortum antingen är leasinggivare eller leasingtagare har redovisats som finansiell leasing enligt finsk redovisningssed. När Fortum fungerar som leasinggivare bokförs leasingen som periodiserad rörelsekostnad i resultaträkningen. När Fortum är leasingtagare fördelas betalningen mellan räntebärande fordringar och finansiella intäkter. Finansiella intäkter bokförs i resultaträkningen under leasingperioden så att man ska få en konstant periodisk avkastning på den resterande fordringen.

Investeringar

De förvärvade företagens räntebärande nettoskuld har inkluderats i investeringarna.

Kärnkraftstillgångar och -skulder

Fortum äger kärnkraftverket Loviisa och har minoritetsintressen i Teollisuuden Voima Oy (TVO) i Finland och direkt och indirekt OKG AB och Forsmarks Kraftgrupp AB i Sverige.

I de här bolagen har aktieägaren rätt att få sin andel av kraften och ansvarar för sin andel av kärnkraftsverkets kostnader enligt bolagsordningen.

I Finland har TVO externa lån utan aktieägargarantier. I Sverige har Fortum beviljat lån och garanterat externa lån till bolag i enlighet med sitt aktieinnehav. Dessutom lämnar Fortum garantier i samband med sin andel av kärnavfallsfonden.

Avgiften till kärnavfallsfonden beräknas enligt kärnenergilagern i Finland och Lagen om finansiering av framtida utgifter för använt kärnbränsle i Sverige. Avgiften ska täcka alla kostnader för framtida hantering av kärnavfall inklusive nedmontering, kostnader för bortskaftande av använt bränsle och beräknade riskmarginaler, som om nedmonteringen skulle påbörjas i slutet av varje år. Kärnavfallsfonden, som kontrolleras av myndigheterna, är avsedd att helt täcka kärnavfallsansvaret i max 25 år. Därefter kommer kärnavfallsansvaret att ändras beroende på den årliga ökningen av använt bränsle, eventuella ändringar i planerna för kärnkraftshanteringen och åtgärder som vidtagits för kärnavfallet. Nettoförändringen i kärnavfallsansvaret och kärnavfallsfondens vinstandel täcks av avgifter som betalts (eller mottagits) från dem som har tillstånd att inneha eller driva en kärnkraftsreaktor.

En årlig avgift till kärnavfallsfonden och kostnader i samband med kärnkraftsåtgärder bokförs i resultaträkningen.

Kärnavfallsansvaret och Fortums andel i kärnavfallsfonden presenteras i noterna. Garantier lämnas för att täcka skillnaden mellan kärnavfallsansvaret och andelen i kärnavfallsfonden och extra säkerhet för oväntade händelser.

I Finland har licensinnehavare eller aktieägare rätt att låna tillbaka 75 % av sin andel i kärnavfallsfonden. En säkerhet lämnas för lånet.

Bortskaffande av använt bränsle administreras av Posiva Oy i Finland och Svensk Kärnbränslehantering AB i Sverige, båda företagen ägs av kärnkraftsbolag.

Varulager

Varulagret har värderats enligt FIFO-principen till lägsta värdets princip, med beaktande av eventuella kurssäkringar. För vissa utländska dotterbolag omfattar förvärvskostnaden även indirekta kostnader enligt praxis i respektive land. Valutaskillnadernas inverkan på koncernboksluten är försumbar.

Nettotillgångar

Affärssegmentens nettotillgångar inklusive anläggnings-tillgångar, aktier och rörelsekapital fördelat på affärssegmenten samt avsättningar och pensionskulder. Anläggningstillgångarna omfattar även uppskjutna skatteskulder som uppkommer genom koncernens förvärvskostnader.

Säljbara värdepapper

Säljbara värdepapper är kortsiktiga investeringar i penningmarknadspapper som värderas till det lägsta av anskaffningskostnaden eller marknadsvärdet.

Forskning och utveckling

Kostnader för forskning och utveckling bokförs som kostnader under året med undantag för investeringar i byggnader och utrustning.

Redovisning av intäkter från långsiktiga projekt

Intäkter från långsiktiga projekt redovisas i förhållande till hur långt man kommit i färdigställandet. Avsättningar görs för förväntade förluster på långsiktiga projekt, liksom för kostnader under garantitiden.

Pensionskostnader

Pensionskostnader redovisas enligt reglerna i respektive land. I Finland täcks det lagstadgade pensionsåtagandet av en obligatorisk pensionsförsäkring eller koncernens egen pensionsfond. Betalningar till koncernens pensionsfond bokförs i resultaträkningen till belopp som fastställs av pensionsfonden enligt försäkringsmatematiska antaganden i enlighet med den finska arbetspensionslagen. I Sverige är den större delen av pensionsskulden intjänad och redovisas som avsättningar.

Löneförmåner bundna till aktier

Sociala kostnader i samband med Fortum Oyjs optioner har bokförts som kostnader i resultaträkningen för den redovisningsperiod då det blev möjligt att utnyttja optionerna.

Kostnader relaterade till Fortums långsiktiga incentivplaner baseras på de kortsiktiga incentiven under räkenskapsåret. Kostnaderna ackumuleras under planeringsperioden och skulden bokförs på balansräkningen.

Ändrade skattesatser

Den 30 juni 2004 antog den finska riksdagen en ny skattelag som bland annat innebär en sänkning av inkomstskatten för de finska bolagen från 29 % till 26 % från och med taxeringsåret 2005. Skatteändringens effekt på uppskjutna skatter har bokförts som en skattesänkning i resultaträkningen. Förändringen i den uppskjutna skatteskulden har inte någon omedelbar effekt på kassaflödet.

Uppskjutna skatteskulder och tillgångar

I koncernredovisningen har obeskattade reserver delats upp i fritt eget kapital och uppskjuten skatteskuld. Uppskjutna skatteskulder och skattefordringar har även räknats fram för andra tidsmässigt förskjutna poster. Uppskjutna skatteskulder och tillgångar redovisas även när det gäller anläggningstillgångarnas marknadsvärde vid förvärvet.

Avsättningar

Förutsebara framtida utgifter och förluster där motsvarande intäkt saknas och som Fortum har skyldighet att stå för och vars värde skäligen kan uppskattas i pengar, tas upp som kostnader i resultaträkningen och ingår som avsättningar i balansräkningen. Hit hör bl.a. utgifter för nedmontering av oljeutvinningsutrustning, borgensförbindelser, utgifter för kommande sanering av konstaterade miljöskador och pensionsåtagande. Avsättningar för kostnader för planerat underhåll på raffinaderier och kraftverk och driftstopp i samband med uppgraderingar görs under driftstoppet.

Växelkurser 2000–2004

Nedanstående tabeller visar de viktigaste valutakurserna som förekommer i boksluten under åren 2000–2004:

Växelkurser på bokslutsdagen

	2000	2001	2002	2003	2004
USD	0,9305	0,8813	1,0487	1,2630	1,3621
GBP	0,6241	0,6085	0,6505	0,7048	0,7051
SEK	8,8313	9,3012	9,1528	9,0800	9,0206
NOK	8,2335	7,9515	7,2756	8,4141	8,2365

Genomsnittliga växelkurser under perioden

	2000	2001	2002	2003	2004
USD	0,9236	0,8939	0,9420	1,1346	1,2474
GBP	0,6087	0,6196	0,6279	0,6901	0,6813
SEK	8,4805	9,2451	9,1442	9,1430	9,1203
NOK	8,1051	8,0532	7,5144	7,9801	8,3702

2. Information per segment

2004	Netto- omsättning	Rörelse- resultat	Avskrivningar och nedskrivningar	Betydande poster av engångskar. i rörelseresultatet	Investeringar	Medelantal anställda
<i>mn euro</i>						
Kraftproduktion	2 088	725	105	21	210	4 588
Värme	1 021	226	127	2	181	1 605
Distribution	707	258	133	1	106	995
Markets	1 387	26	16	-	6	682
Oljeraffinering	6 306	573	76	81	200	2 608
Detaljhandel med olja	2 374	48	30	6	36	1 041
Shipping och övrig oljeverksamhet	339	107	12	10	77	609
Övrig verksamhet	96	-49	12	3	17	731
Koncernintern försäljning	-2 653	-	-	-	-	-
Summa	11 665	1 914	511	124	833	12 859

2003	Netto- omsättning	Rörelse- resultat	Avskrivningar och nedskrivningar	Betydande poster av engångskar. i rörelseresultatet	Investeringar	Medelantal anställda
<i>mn euro</i>						
Kraftproduktion	2 681	603	116	4	386	5 338
Värme	964	173	116	-3	158	1 430
Distribution	688	247	143	20	339	1 005
Markets	1 634	35	14	-	28	407
Oljeraffinering	5 693	281	80	14	97	2 722
Detaljhandel med olja	2 203	44	41	-9	36	1 014
Shipping och övrig oljeverksamhet	308	79	14	10	71	606
Övrig verksamhet	93	-42	14	24	21	821
Koncernintern försäljning	-2 872	-	-	-	-	-
Summa	11 392	1 420	538	60	1 136	13 343

	2004 Operativt kapital	Avkastning på operativt kapital (%)	2003 Operativt kapital	Avkastning på operativt kapital (%)
<i>mn euro</i>				
Kraftproduktion	6 258	11,6	6 391	9,5
Värme	2 502	9,2	2 466	7,3
Distribution	3 101	8,3	3 129	7,9
Markets	196	18,8	23	55,2
Oljeraffinering	1 266	50,4	1 003	26,2
Detaljhandel med olja	296	15,9	329	13,8
Shipping och övrig oljeverksamhet	206	63,5	133	56,7

Noter, resultaträkning

mn euro	2004	2003
3. Pågående arbeten		
Omsättning från icke överlåtna projekt som intäktsförts enligt upparbetsgraden		
Under räkenskapsperioden	6	4

4. Nettoomsättning per marknadsområde

Finland	4 499	4 222
Sverige	3 301	2 650
Övriga Norden	215	418
Övriga Europa	1 377	1 619
USA och Kanada	1 790	1 460
Övriga marknadsområden	483	1 023
Summa	11 665	11 392

5. Resultat från andelar i intresseföretag

Nynäs Petroleum koncernen	27	10
Gasum koncernen	13	14
Nova Naturgas AB	14	5
Fingrid Oyj	13	8
Övriga intresseföretag	3	4
Summa	70	41

Oavskrivna koncernmässiga övervärden som hänförs till intresseföretagen uppgick till 377 (425) mn euro.

6. Övriga rörelseintäkter

Hysesintäkter	14	14
Realisationsvinster på anläggningstillgångar	36	75
Övrigt	71	62
Summa	121	151

7. Avskrivningar och nedskrivningar

Avskrivningar enligt plan	505	524
Nedskrivningar på anläggningstillgångar	6	14
Summa	511	538

8. Övriga rörelsekostnader

Förändring av lager av färdiga varor och varor under tillverkning	-21	-8
Material och tjänster		
Material, förnödenheter och varor		
Inköp under räkenskapsperioden	7 850	7 872
Förändring av lager	-82	-16
Köpta tjänster	114	198
Personalkostnader		
Löner och arvoden	489	468
Lönebikostnader		
Pensionskostnader	70	81
Övriga lönebikostnader	125	105
Övriga rörelsekostnader	886	926
Summa	9 431	9 626

mn euro	2004	2003
Ledningens löner och arvoden		
Till verkställande direktörerna och styrelseledamöterna	9	8

Pensionsförbindelser för ledningen

Fortum Abp:s högsta ledning har möjlighet att gå i pension vid 60 års ålder. Även de övriga företagen inom koncernen har motsvarande pensionsarrangemang.

Borgensförbindelser och ansvarsförbindelser för ledningen

För koncernens ledning har inga borgensförbindelser eller andra ansvarsförbindelser ingåtts.

Lån till ledningen

Ett annuitetslån har givits till koncernledningen. Lånet är 113 000 euro och det har en ränta på 3,5 %. Lånet amorteras två gånger per år och det förfaller år 2009.

9. Finansiella intäkter och kostnader

Utdelning från anläggningsaktier	9	9
Övriga ränteintäkter	53	76
Övriga finansiella intäkter	2	4
Kursdifferenser	-11	1
Räntekostnader	-291	-320
Övriga finansiella kostnader	-21	-6
Summa	-259	-236

10. Skatt på årets resultat

Skatter från den ordinarie verksamheten	397	325
Aktuell skatt för året	404	329
Aktuell skatt hänförlig till tidigare perioder	10	14
Förändring av uppskjuten skatt	-17	-18
Summa	397	325

11. Ersättning till revisorer

Revisionsarvoden	1	1
Övriga uppdrag		
IFRS	1	2
Övrigt	1	1
Summa	3	4

Noter, resultaträkning

12. Anläggningstillgångar

Immateriella anläggningstillgångar	Goodwill	Koncern- goodwill	Koncern- reserv	Övriga utgifter med lång verkningstid	Summa
<i>mn euro</i>					
Ingående anskaffningsvärde 1.1.2004	135	80	-5	210	420
Kursdifferenser och övriga justeringar	-1	-	-	-	-1
Investeringar	3	-	-	29	32
Avyttringar	11	9	-	28	48
Omklassificeringar	-79	-58	-	100	-37
Utgående ackumulerat anskaffningsvärde 31.12.2004	47	13	-5	311	366
Ingående ackumulerade avskrivningar 1.1.2004	90	41	-5	148	274
Kursdifferenser och övriga justeringar	-	-1	-	-	-1
Omklassificeringar, försäljningar och utrangeringar	-56	-34	-	31	-59
Årets avskrivningar	10	1	-	25	36
Årets nedskrivningar	-	-	-	4	4
Utgående ackumulerade avskrivningar 31.12.2004	44	7	-5	208	254
Utgående restvärde enligt plan 31.12.2004	3	6	-	103	112
Utgående restvärde enligt plan 31.12.2003	45	39	-	62	146

Materiella anläggningstillgångar	Mark- och vatten- områden	Byggnader och anlägg- ningar	Maskiner och inventarier	Övriga materiella tillgångar	Förskotts- betalningar och pågå- ende nyan- läggningar	Summa
<i>mn euro</i>						
Ingående anskaffningsvärde 1.1.2004	3 096	2 934	10 968	265	425	17 688
Kursdifferenser och övriga justeringar	48	38	42	15	9	152
Investeringar	5	92	440	12	115	664
Avyttringar	3	127	81	20	8	239
Omklassificeringar	86	-19	28	-	-58	37
Utgående ackumulerat anskaffningsvärde 31.12.2004	3 232	2 918	11 397	272	483	18 302
Ingående ackumulerade avskrivningar 1.1.2004	2	1 309	4 666	155	-	6 132
Kursdifferenser och övriga justeringar	-1	-3	24	5	-	25
Omklassificeringar, försäljningar och utrangeringar	-	-12	-60	-4	-	-76
Årets avskrivningar	-	82	380	8	-	470
Årets nedskrivningar	-	1	-	-	-	1
Utgående ackumulerade avskrivningar 31.12.2004	1	1 377	5 010	164	-	6 552
Uppskrivningar	12	60	2	-	-	74
Utgående restvärde enligt plan 31.12.2004	3 243	1 601	6 389	108	483	11 824
Utgående restvärde enligt plan 31.12.2003	3 107	1 686	6 304	110	425	11 632

Finansiella anläggningstillgångar mn euro	Andelar i intresse- företag	Fordringar hos intresse- företag	Övriga aktier och andelar	Övriga fordringar	Summa
Ingående anskaffningsvärde 1.1.2004	1 215	525	127	107	1 974
Kursdifferenser och övriga justeringar	1	6	-2	3	8
Investeringar	168	102	-	17	287
Avyttringar	6	26	5	46	83
Omklassificeringar	46	-	-46	-	-
Utgående ackumulerat anskaffningsvärde 31.12.2004	1 424	607	74	81	2 186
Ackumulerade nedskrivningar 1.1.2004	4	-	3	-	7
Ackumulerade nedskrivningar 31.12.2004	4	-	3	-	7
Ackumulerade andelar från resultat i intresseföretag	321				321
Balansvärde 31.12.2004	1 741	607	71	81	2 500
Balansvärde 31.12.2003	1 548	525	124	107	2 304

Anskaffningskostnader för anläggningstillgångar hos företag förvärvade under räkenskapsperioden upptas bland koncernens anskaffningskostnad och de ackumulerade avskrivningarna bland koncernens ackumulerade avskrivningar.

I övriga aktier ingår 4 (52) mn euro noterade aktier, vars marknadsvärde var 7 (89) mn euro. I intresseföretagens aktier ingår 419 (262) mn euro noterade aktier, vars marknadsvärde var 478 (277) mn euro.

13. Aktiverade ränteutgifter

mn euro	2004	2003
Maskiner och inventarier	12	13
Förskottsbetalningar och pågående nyanläggningar	-	1
Summa	12	14

Det fanns inga aktiverade ränteutgifter år 2004 eller år 2003.

14. Uppskrivningar

mn euro	Uppskriv- ningar 1.1.	Ökningar	Minskningar	Uppskriv- ningar 31.12.
Mark	12	-	-	12
Byggnader och anläggningar	61	-	1	60
Maskiner och inventarier	2	-	-	2
Summa	75	-	1	74

Uppskrivningarna grundar sig på det kalkylmässiga återanskaffningsvärdet.

Noter, balansräkningen

mn euro	2004	2003
15. Varulager		
Material och förnödenheter	421	336
Pågående arbeten	140	83
Färdiga produkter/varor	75	114
Övriga varulager	21	11
Förskottsbetalningar	2	7
Summa	659	551

Skillnaden mellan återanskaffningsvärdet och den aktiverade anskaffningskostnaden för varulager är 40 (36) mn euro år 2004.

16. Kortfristiga fordringar

Kundfordringar	1 033	936
Fordringar hos intresseföretag		
Kundfordringar	16	15
Övriga fordringar	14	7
Upplupna intäkter och förutbetalda kostnader	20	13
Summa	50	35
Övriga fordringar	135	299
Upplupna intäkter och förutbetalda kostnader	83	130
Summa	1 301	1 400

Kortfristiga upplupna intäkter och förutbetalda kostnader

Räntor	22	18
Skatter	24	38
Övrigt	58	87
Summa	104	143

17. Hantering av balansposter som hänför sig till successiv vinstavräkning

Pågående arbeten, erlagda förskott och resultatregleringar genom successiv vinstavräkning som hänför sig till successiv vinstavräkningsprojekt samt erhållna förskott och upplupna intäkter i den successiva vinstavräkningen har i balansräkningen kvittats mot den upplupna intäkten eller kostnaden.

Upplupna intäkter	5	4
Minskningar i fordringar	5	4
Erhållna förskott	2	-
Minskningar i skulder	2	-

mn euro

2004

2003

18. Förändring av eget kapital

Aktiekapital ingående balans		
vid årets början	2 886	2 876
Inlösta optioner	62	10
Aktiekapital vid årets slut	2 948	2 886
Pågående emission ingående balans		
vid årets början	5	-
Överföring från aktieemission		
inlösta optioner	-5	-
Inlösta optioner	13	5
Pågående emission vid årets slut	13	5
Överkursfond ingående balans		
vid årets början	36	62
Ökning	-	-33
Försäljning av egna aktier	26	7
Överkursfond vid årets slut	62	36
Reservfond ingående balans		
vid årets början	-	148
Överföring från balanserat resultat	-	-148
Reservfond vid årets slut	-	-
Balanserat resultat utgående balans		
föregående år	3 478	2 810
Erlagd utdelning	-359	-264
Överföring till reservfond	-	181
Övrig disponering av vinstmedlen	25	-18
Årets resultat	1 227	769
Balanserat resultat vid årets slut	4 371	3 478
Utdelningsbara medel vid årets slut	4 371	3 478

19. Avsättningar

Avsättningar för pensioner	124	124
Övriga avsättningar		
Avsättning för underhållsstopp		
vid raffinaderierna	49	37
Avsättning för avveckling av terminaler	7	1
Avsättning för impregnerade stolpar	16	-
Avsättning för miljö, hälsa och säkerhet (MHS)	8	7
Övriga avsättningar	33	38
Summa	237	207

20. Uppskjuten skatteskuld

Förändring av den uppskjutna skatteskulden

Obeskattade reserver	106	145
Koncernjusteringar	24	-67
Uppskjuten skatt i bolag	-147	-96
Summa	-17	-18

Uppskjuten skattefordran

Koncernjusteringar	38	15
Uppskjuten skatt i bolag	71	15
Summa	109	30

Uppskjuten skatteskuld

Obeskattade reserver	1 263	1 131
Koncernjusteringar	476	652
Uppskjuten skatt i bolag	103	60
Summa	1 842	1 843

mn euro	2004	2003
21. Skulder		
Långfristiga skulder		
Obligationslån	2 400	2 786
Lån hos kreditinstitut	873	1 089
Pensionslån	88	91
Övriga skulder till intresseföretag	192	181
Övriga långfristiga skulder	1 063	1 039
Summa	4 616	5 186
varav räntebärande	4 257	4 840
Kortfristiga skulder		
Obligationslån	332	308
Lån hos kreditinstitut	19	12
Leverantörsskulder	543	449
Skulder till intresseföretag		
Leverantörsskulder	29	37
Övriga skulder	36	15
Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	3	4
Summa	68	56
Övriga kortfristiga skulder	1 001	1 376
Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	391	487
Summa	2 354	2 688
varav räntebärande	785	1 225
Summa räntebärande och räntefria skulder		
Räntebärande skulder	5 042	6 065
Räntefria skulder	1 928	1 809
Summa	6 970	7 874
Förfallotider för räntebärande skulder		
År		
2005	785	
2006	1 055	
2007	304	
2008	590	
2009	50	
2010 och senare	2 258	
Summa	5 042	
Skulder som förfaller efter fem år eller senare		
Obligationslån	1 039	1 046
Lån hos kreditinstitut	448	265
Pensionslån	88	91
Övriga långfristiga skulder	683	656
Summa	2 258	2 058
Kortfristiga upplupna kostnader och förutbetalda intäkter		
Räntor	153	215
Skatter	116	27
Löner och övriga personalkostnader	88	105
Övriga poster	37	144
Summa	394	491

Emitteringsår	Förfaller	2004	2003
22. Obligationslån			
Fortum Abp			
1999 EUR lån	2006	499	499
2000 EUR lån	2005	250	250
2001 EUR lån	2008	498	498
2000 EUR lån	2007	10	10
2000 EUR lån	2008	20	20
2000 SEK lån	2008	22	22
2003 SEK lån	2006	166	165
2003 EUR lån	2010	498	498
2003 EUR lån	2013	498	498
Fortum Power and Heat Oy			
1991 USD lån	2002–2011	43	49
1991 USD lån	2011	31	31
1992 USD lån	2005	39	38
1993 USD lån	2007	48	48
Fortum Power and Heat AB			
1999 SEK lån	2004	-	6
1999 SEK lån	2004	-	76
1999 SEK lån	2004	-	9
1999 SEK lån	2004	-	32
1999 SEK lån	2005	6	6
1999 SEK lån	2004	-	39
1999 SEK lån	2004	-	33
1999 SEK lån	2004	-	11
1999 SEK lån	2004	-	11
1999 SEK lån	2004	-	4
1999 SEK lån	2004	-	11
2000 SEK lån	2004	-	11
2000 SEK lån	2006	44	44
2000 SEK lån	2004	-	11
2000 SEK lån	2004	-	11
AB Aroskraft			
1994 SEK lån	2004	-	2
Mellansvensk Kraftgrupp AB			
1998 SEK lån	2005	6	6
1998 SEK lån	2005	26	25
1998 SEK lån	2006	2	3
2001 SEK lån	2004	-	33
2001 SEK lån	2006	2	2
2002 SEK lån	2006	2	2
2002 SEK lån	2006	22	22
Fortum Finance B.V.			
1992	1999–2007	-	58
Summa		2 732	3 094

Noter, ansvarsförbindelser

mn euro	2004		2003	
23. Ställda säkerheter och ansvarsförbindelser				
För egna avsättningar och skulder	Skuld	Säkerhetens värde	Skuld	Säkerhetens värde
Skulder för vilka panter givits som säkerhet				
Lån hos kreditinstitut	228	79	232	82
Pensionslån	4	5	5	7
Leverantörsskulder	-	2	-	1
Övriga skulder	436	74	420	59
Summa	668	160	657	149
Skulder för vilka fastighetsinteckningar givits som säkerhet				
Obligationslån	-	20	-	-
Lån hos kreditinstitut	5	6	1	5
Pensionslån	46	42	42	42
Leverantörsskulder	-	27	-	27
Övriga skulder	-	18	-	17
Summa	51	113	43	91
Säkerheter givna för övriga förbindelser				
Panter		2		-
Fastighetsinteckningar		57		55
Summa		59		55
Säkerheter givna för intresseföretag				
Panter		9		9
Fastighetsinteckningar		3		3
Summa		12		12
Summa säkerheter				
		344		307
Ansvar för kärnavfallshanteringen				
Fondandel i kärnavfallshanteringsfonden		596		570
Som skuld i balansräkningen		-581		-560
		15 *)		10 *)
*) Som säkerhet för in-tecknade innehavarskuldse-dlar				
Övriga ansvarsförbindelser				
Ansvar för operativ leasing				
Förfaller inom ett år		78		75
Förfaller efter mer än ett år		99		103
Summa		177		178
Återköpsförbindelser				
		-		8
Övriga ansvarsförbindelser för egen del				
		76		101
Ansvarsförbindelser för intresseföretag				
Borgensförbindelser		335		562
Övriga ansvarsförbindelser		182		182
Summa		517		744
Ansvarsförbindelser för andras del				
Borgensförbindelser		3		15
Övriga ansvarsförbindelser		5		7
Summa		8		22
Summa ansvarsförbindelser				
		778		1 053

Förutom de övriga ansvarsförbindelserna har för Gasum Oy's del ställts en säkerhet som täcker 75 % av betalningsförbindelserna i anslutning till avtalet om naturgastillförsel mellan Gasum och OOO Gazexport.

Noter, derivatkontrakt

mn euro	2004			2003		
Ränte- och valutaderivat	Portfölj- värdering	Marknads- värde	Icke intäkts- förda	Portfölj- värdering	Marknads- värde	Icke intäkts- förda
Ränteterminer	-	-	-	330	-	-
Ränteswappar	3 435	-45	-18	4 253	-97	-69
Valuteterminer ¹⁾	8 176	-32	-5	8 396	129	49
Valutaswappar	310	-23	-6	333	-3	-1
Köpta valutaoptioner	438	17	17	-	-	-
Utställda valutaoptioner	438	6	6	-	-	-

1) Inkluderar även stängda terminsavtal.

Råolja och oljeprodukter	1 000 fat	Marknads- värde	Icke intäkts- förda	1 000 fat	Marknads- värde	Icke intäkts- förda
Säljavtal	44 588	26	26	22 304	-11	-11
Köpavtal	70 258	7	7	37 239	14	14
Köpta optioner	4 797	2	2	150	-	-
Utställda optioner	6 784	-2	-2	600	-	-

Elderivat	TWh	Marknads- värde	Icke intäkts- förda	TWh	Marknads- värde	Icke intäkts- förda
Säljavtal	70	204	186	58	-100	-65
Köpavtal	42	-53	-39	50	136	101
Köpta optioner	1	-1	-	-	-	-
Utställda optioner	1	-	-	-	-	-

Gasderivat	Mn th.	Marknads- värde	Icke intäkts- förda	Mn th.	Marknads- värde	Icke intäkts- förda
Säljavtal	-	-	-	8	-	-
Köpavtal	-	-	-	8	-	-

Derivatinstrumentens marknadsvärden grundar sig på bokslutsdagens marknadspriser till den del kontrakten är föremål för offentlig handel. Marknadsvärdet av övriga kontrakt grundar sig på nuvärdet av de kassaflöden de förorsakar och för optionernas del på värderingsmodellerna.

25. Finansiering, ränte- och valutariskhantering

Fortums styrelse godkänner koncernens finansiella riskpolicy, där syfte, principer, processer och ansvar för koncernens finansiella riskhantering fastställs. Policyn anger riktlinjerna för hur de finansiella riskerna ska definieras, kvantifieras, kontrolleras och rapporteras. För varje affärsenhet fastställs en specifik finansiell riskpolicy som harmoniserar med koncernens övergripande finansiella riskpolicy och som godkänns av verkställande direktören.

Generellt hanteras risker inom den affärsenhet där risken uppstår. Ett undantag är koncernens finansavdelning, som ansvarar för hanteringen av koncernens valuta-, ränte- och refinansieringsrisker samt för att upprätta ett koncerngemensamt försäkringsprogram för operativa risker.

Corporate risk management organiseras inom koncernens finansenhet, som leds av finansdirektören. Funktionerna för riskkontroll på affärsenhetsnivå ansvarar för rapporteringen av sina risker till corporate risk management där konsolidering och analys av koncernens samlade positioner sker. Finansdirektören rapporterar koncernens konsoliderade riskexponering till verkställande direktören och styrelsen.

Fortum styr koncernen via affärsenheter som har egna mål definierade av koncernledningen. De riskhanteringsstrategier som skall användas för att uppnå dessa mål beslutas inom respektive affärsenhet. För att garantera en effektiv och harmoniserad finansiell riskhanteringsprocess inom koncernen krävs samarbete mellan affärsenheter och koncernfunktioner. Denna process stöds av en riskkommitté som under ledning av finansdirektören träffas regelbundet för att diskutera riskrelaterade frågor ur ett koncernperspektiv.

Den finansiella riskhanteringen har stor betydelse för Fortum och har fortsatt att utvecklats under de senaste åren. Fokuseringen har legat på att skapa gemensamma riskkvantifieringsmodeller för alla produkter och affärsenheter. Huvudprincipen är att risker ska kvantifieras som påverkan på kassaflöde eller resultat, och kontrolleras mot godkända limiter. Ett antal olika modeller, till exempel Value-at-Risk och Profit-at-Risk, används inom koncernen för att stödja denna princip. Dessutom genomförs känslighetsanalyser kontinuerligt för att bedöma hur extrema prisrörelser påverkar Fortums resultat.

Elpris- och volymrisker

Fortum hanterar risker inom elproduktion och risker inom kundförsäljning var för sig. För att hantera pris- och volymriskerna i samband med elproduktionen tecknas elderivat och försäljningskontrakt för att säkra kassaflödet. Syftet med säkringar är att reducera resultatsvängningar som beror på elprisrörelser så att man uppnår de fastställda målen. Strategier för att uppnå målen definieras för flera år och utvärderas kontinuerligt när marknadspriserna eller den hydrologiska och andra situationer ändras.

Den effekt potentiella ändringar i elpriser och volymer har på Fortums intäkter kontrolleras kontinuerligt. Säkringsgraden per den 31 december 2004 var cirka 65 % för 2005.

Givet oförändrade produktionsvolymerna och kostnadsstruktur skulle en förändring av marknadspriset på el med 1 euro/MWh påverka Fortums resultat före skatt 2005 med cirka 20 miljoner euro.

Fortum Markets hanterar både pris- och temperaturrelaterade volymrisker i sin försäljningsverksamhet genom olika prissättningsverktyg kombinerat med en aktiv portföljförvaltning. Intäkterna från kundförsäljningsavtal kan vara osäkra eftersom konsumtion och prisnivåer inte alltid är kända. Målet är att säkra avtalen för att minimera osäkerheten i vinstmarginalerna.

Risker med oljepriser och raffinering marginaler

Lagret av råolja och oljeprodukter består av obligatoriska och operativa lagervolymer. När marknadspriset för olja ändras påverkas lagervärdet. Obligatoriska lagervolymer utgör 70–80 % av det totala lagret. Enbart operativa lagervolymer som påverkar kassaflödet säkras. Om priset på råolja ändras med 1 dollar/fat skulle det påverka Fortums resultat före skatt 2005 med cirka 10 miljoner euro.

Oljeraffineringens verksamhet är exponerad för förändringar i raffinering marginalerna, vilket påverkar kassaflöde. I slutet av 2004 var oljeraffineringens positionen i stort sett osäkrad och en förändring på 0,1 dollar/fat för bolagets totala raffinering marginal skulle påverka Fortums resultat före skatt 2005 med cirka 10 miljoner euro.

Fraktprisrisker

Förändringar i fraktpriserna påverkar Fortums shipping- och oljeraffineringens verksamhet. Fraktpriserna kan vara instabila. Höga priser, särskilt för frakter av rysk råolja, är till fördel för Fortum. Fraktprismarknaden i Östersjöområdet är relativt utvecklad och det är svårt att finansiellt säkra fraktpriserna. Om fraktpriserna förändras med 10 Worldscale points skulle det påverka Fortums resultat före skatt 2005 med cirka 10 miljoner euro.

Likviditets- och refinansieringsrisker

Finansiering och likviditetshandling inom koncernen hanteras centralt på moderbolagsnivå av koncernens finansavdelning. Externa lån tas primärt upp på moderbolagsnivå. Dotterbolagen finansieras främst genom interna lån från moderbolaget och koncernens likviditet centraliseras till moderbolaget antingen genom interna kassapoolsarrangemang eller via intern inlåning. Se Finansiering, sid. 77.

Fortums kreditrating hos Standard och Poor's var BBB+ (stabil prognos) och Moody's Baa1 (stabil prognos).

Motpartsrisker

Motpartsrisker uppstår när externa avtal träffas och förekommer i den normala affärsverksamheten. Fortums mål är att minimera motpartsrisker, och hanteringen består av att använda netting, clearing och där det är möjligt garantier och säkerheter. Särskilt viktiga är motpartsrisker som uppstår i samband med att marknadsriskerna säkras genom derivatkontrakt. Exponeringarna förändras i takt med att marknadspriserna rör sig. Majoriteten av råvaruderivatet om-

sätts genom börser som till exempel Nord Pool för elderivat, men det finns ett antal kontrakt som tecknas direkt med andra motparter. Därför är det viktigt för Fortum att alltid ha kontroll på aktuella exponeringar och att känna de motparter man gör affärer med.

Motpartsrisiker kvantifieras som den förlust Fortum förväntas göra om en motpart inte fullföljer sina åtaganden gentemot Fortum. Med hjälp av koncernpolicies bestämmer man en limit för hela koncernen beträffande den maximala exponering som är tillåten med en och samma motpart, och limiterna delegeras sedan till affärsenheterna. Dessa policies garanterar att all försäljning endast sker till kunder med tillfredställande kreditvärdighet. Finansiella och derivatransaktioner begränsas till motparter på finansiella eller energimarknader med hög kreditvärdighet. Koncernens kreditkontroll övervakar och rapporterar kontinuerligt motpartsrisiker i förhållande till godkända limiter.

Finansiering

Fortum har en diversifierad låneportfölj som i huvudsak består av långfristig obligationsfinansiering, men också av ett antal olika lång- och kortfristiga finansieringskällor. Vid årets slut uppgick de sammanlagda räntebärande lånen till 5 042 miljoner euro.

Under 2005 förfaller 785 miljoner euro av koncernens räntebärande lån, och större delen av de återstående lånen förfaller gradvis under de närmaste tio åren. Vid årets slut var genomsnittlig löptid i den totala låneportföljen cirka fem år.

För att kunna säkra likviditets- och finansieringsbehoven har Fortum som policy att täcka de närmaste tolv månadernas förfallande lån med minst samma belopp av outnyttjade garanterade kreditfaciliteter. Vid årets slut uppgick de sammanlagda ej utnyttjade garanterade kreditfaciliteterna till 1 362 miljoner euro. Utöver de garanterade kreditfaciliteterna hade Fortum vid årets slut tillgång till 3 025 miljoner euro av icke garanterade kreditfaciliteter.

Finansieringskällor per 31 december 2004

mn euro	Moderbolag	Koncernbolag	Koncernen totalt
Obligationer emitterade enligt EMTN-programmet	2 295	-	2 295
Övriga långfristiga obligationer	166	271	437
Lån från finansinstitut	357	310	667
Övriga långfristiga räntebärande skulder	776	445	1 221
Summa långfristiga räntebärande skulder *)	3 594	1 026	4 620
Företagscertifikat (CP)	343	-	343
Övriga kortfristiga räntebärande skulder *)	53	26	79
Summa kortfristiga räntebärande skulder	396	26	422
Summa räntebärande skulder	3 990	1 052	5 042

*) I beloppet inkluderas kortfristig del av långfristiga räntebärande skulder.

Låneförfall och amorteringar per år

	mn euro
2005	785
2006	1 055
2007	304
2008	590
2009	50
2010 och senare	2 258
Summa	5 042

Större krediter och låneprogram per 31 december 2004

mn euro	Total kredit	Utnyttjat belopp	Ej utnyttjat belopp
Garanterade kreditfaciliteter			
Syndikerad kredit 1 200 mn EUR	1 200	-	1 200
Bilateral checkräkningskrediter	214	52	162
Summa garanterade kreditfaciliteter	1 414	52	1 362
Låneprogram			
Fortum Abp, CP-program 500 mn EUR	500	150	350
Fortum Abp, CP-program 5 000 mn SEK	554	193	361
Fortum Abp, MTN-program 7 000 mn SEK	776	166	610
Fortum Abp, EMTN-program 4 000 mn EUR	4 000	2 296	1 704
Summa låneprogram	5 830	2 805	3 025

Ränterisker

Fortums låneportfölj består av lån som är baserade på fasta och rörliga räntor samt av räntederivat (i huvudsak ränteswappar, valutaswappar och FRAs). Enligt koncernens Finanspolicy tillåts modifierad duration för den sammanlagda räntebärande nettoskulden (inklusive räntederivat) att variera mellan ett och två år. Vid årets slut var modifierad duration i Fortums låneportfölj inklusive räntederivat 1,3 år. Ränterisken delas in i marknadsrisk och kassaflödesrisk. Marknadsrisk avser effekten av en procentenhets förändring i räntorna på den räntebärande skuldens nuvärde. Marknadsrisken per 31 december 2004 uppgick till 69 miljoner euro. Flödesrisken, beräknat som effekten av en räntehöjning med en procentenhet på den totala netto låneskulden under den kommande tolv månaders perioden uppgick till 18 miljoner euro.

resultat. De största exponeringarna var i USD, NOK och SEK. Exponeringen i USD uppstår i huvudsak från olje- raffinerings- och fraktverksamhet eftersom priserna på oljeprodukter och frakt sätts i USD. Exponeringen i NOK härrör från elhandel, eftersom finansiella kontrakt på Nord Pool (den nordiska kraftbörsen) till viss del noteras i NOK. Exponeringen i SEK härrör i huvudsak från tillgångar i Sverige. Fortums mål för valutariskhanteringen är att minimera fluktuationer i resultat och kassaflöde på grund av förändringar i valutakurser.

Verksamhetsbaserad valutaexponering (transaktionsexponering) säkras vanligen för perioder upp till 12–18 månader. Innehav i utländska dotterbolag och intresseföretag (omräkningsexponering) säkras i enlighet med godkända riktlinjer för finansfunktionen.

Valutarisker

Fortum har kassaflöden och investeringar i andra valutor än EUR. Förändringar i valutakurser påverkar därför Fortums

Treasurys transaktionsexponering per den 31 december 2004

mn euro	Nettoposition	Säkrad	Öppen
SEK	4 204	4 205	+1
USD	659	660	+1
NOK	958	958	-
Övriga	128	127	-1
Summa	5 949	5 950	1

Treasurys omräkningsexponering per den 31 december 2004

mn euro	Innehav	Säkrad	Öppen	Säkrad, %
SEK	1 443	747	696	52
USD	12	9	3	75
GBP	36	18	18	50
CAD	79	55	24	70
Övriga	136	-	136	-
Summa	1 706	829	877	49

26. Legala tvister och processförfaranden

Fortums dotterbolag Neste Canada, Inc. är både kârânde och svarande i ett mål avseende ett krav för kostnader för ett återställande av miljö. Kostnaderna hänföer sig till en fabrik tillhörande en kemiverksamhet som förvärvades av Neste Chemicals år 1992, och som sedan avyttrats. Motpart i målet är Reichhold Ltd. Domstolförhandlingarna har pågått sedan 1997 vid Torontos underrätt och har nu nått beslutsöverläggning. Det är företagsledningens bedömning att domen inte kommer att ha någon materiell påverkan på Fortums finansiella ställning.

Konkurrensverket lämnade i december 2004 in en stämningensansökan till Stockholms tingsrätt mot AB Nynäs Petroleum, i vilket Fortum äger 50 % av aktierna. Stämningen rör påstådd priskartell och att marknader har delats upp eller begränsats samt påstått missbruk av dominerande ställning på den svenska bitumenmarknaden.

AB Nynäs Petroleum har stämts på en konkurrensskadeavgift om SEK 205 000 000. Dessutom undersöker EU-kommissionen påstådda överträdelser mot paragraf 81 EC avseende AB Nynäs Petroleum och dess dotterbolag i Belgien, Nederländerna och Spanien. Enligt företagets högsta ledning kommer resultatet av dessa förhandlingar inte att ha någon väsentlig effekt på Fortums resultat eller finansiella ställning.

Fortum bedriver en vittföregrenad internationell verksamhet och är, utöver de ovannämnda fallen, både svarande och kârânde i flera juridiska processer relaterade till affärsverksamheten, varav huvuddelen kommer att ha en begränsad inverkan. Det är företagsledningens bedömning att utgången av dessa processer, oavsett om bedömningen görs individuellt eller sammantaget, inte kommer att ha någon materiell påverkan på Fortums resultat eller finansiella ställning.

Dotterbolagsaktier och andelar

	Säte	Antal aktier	Koncernens andel, %		Nominellt värde 1 000 val.	Bokfört värde 31.12.2004 1 000 euro
Dotterbolagsaktier (bokfört värde över 2 mn euro)						
Kraftproduktion						
AB Aroskraft	Sverige	37 125	82,5	SEK	3 713	2 884
Brännälven Kraft AB	Sverige	26 805	35,4	SEK	6 701	26 938
Bullerforsens Kraft AB	Sverige	264 000	88,0	SEK	26 400	91 786
Fortum Energiantuotanto Oy	Finland	27 035	100,0	EUR	2 704	13 486
Fortum Energy Ltd	Storbritannien	5 362 000	100,0	GBP	5 362	3 139
Fortum Gas Ltd	Storbritannien	3 030 000	100,0	GBP	3 030	4 298
Fortum Generation AB	Sverige	88 311 286	100,0	SEK	441 556	2 136 908
Fortum Holding B.V.	Nederländerna	61 062	100,0	EUR	6 106	164 099
Fortum Holding Norway AS	Norge	6 326 000	100,0	NOK	632 600	152 380
Fortum Kraft AB	Sverige	100 000	100,0	SEK	100 000	128 284
Fortum Power Holding B.V.	Nederländerna	240	100,0	EUR	24 000	49 725
Fortum Sendi Prima Sdn Bhd	Malaysia	2	100,0	MYR	-	2 100
Fortum Service AB	Sverige	100 100	100,0	SEK	10 010	17 759
Fortum Service AS	Norway	5 000	100,0	NOK	25 000	3 035
Fortum Service Deutschland GmbH	Tyskland	1	100,0	EUR	25	32 087
Fortum Service Oy	Finland	5 000	100,0	EUR	8 409	8 409
Fortum Service Öst AB	Sverige	10 000	100,0	SEK	10 000	6 984
Fortum Sverige AB	Sverige	8 046 868	100,0	SEK	8 046 868	1 173 687
IVO Energy Limited	Storbritannien	47 382 000	100,0	GBP	47 382	40 000
Koillis-Pohjan Energiantuotanto Oy	Finland	19 000	100,0	EUR	1 900	7 234
Kopparkraft AB	Sverige	6 899 670	100,0	SEK	689 967	777 447
Kopparkraft Intressenter AB	Sverige	1 000 000	100,0	SEK	100 000	193 286
Kotkan Putkityö Oy	Finland	100	100,0	EUR	17	2 102
Ljunga Kraft AB	Sverige	10 177 625	100,0	SEK	284 974	187 701
Mellansvensk Kraftgrupp AB	Sverige	66 513	86,9	SEK	66 513	30 541
Nybroviken Kraft AB	Sverige	100 000	52,9	SEK	10 000	25 338
Parteboda Kraft AB	Sverige	1 000	52,9	SEK	100	35 579
Stockholm Energi Vattenkraft AB	Sverige	1 000	100,0	SEK	100	527 496
Uddeholm Kraft AB	Sverige	5 953 332	100,0	SEK	595 333	79 603
Voxnan Kraft AB	Sverige	1 000	52,9	SEK	100	142 917
Värmlandskraft OKG-delägarna AB	Sverige	308	73,3	SEK	308	10 094
Älvkraft i Värmland AB	Sverige	3 146 960	100,0	SEK	314 696	168 505
Värme						
AB Fortum Värme Holding samägt med Stockholms stad	Sverige	9 010	50,1	SEK	901	110 857
AB Fortum Värme samägt med Stockholms stad	Sverige	12 199 970	50,1	SEK	1 219 997	1 317 872
AS Fortum Tartu	Estland	60 240	60,0	EEK	60 240	5 133
AS Tartu Keskkatlamaja	Estland	150 000	60,0	EEK	150 000	4 876
Baerum Fjernvarme AS	Norge	70 000	100,0	NOK	70 000	22 381
Fortum Czestochowa S.A.	Polen	4 948 250	87,6	PLN	4 948	9 346
Fortum DZT S.A.	Polen	5 326	83,2	PLN	788	6 510
Fortum Heat AS	Norge	80 000	100,0	NOK	80 000	22 606

	Säte	Antal aktier	Koncernens andel, %		Nominellt värde 1 000 val.	Bokfört värde 31.12.2004 1 000 euro
Fortum Lämpö Oy	Finland	2 000	100,0	EUR	1 682	8 399
Fortum Termest AS	Estland	1 293 082	99,7	EEK	129 308	19 213
Fortum Värme Fastigheter AB	Sverige	1 000	50,1	SEK	100	3 129
Fortum Värme Nynäshamn AB	Sverige	2 000	100,0	SEK	2 000	2 106

Distribution

Ekerö Energi AB	Sverige	19 799	81,7	SEK	1 287	25 880
Fortum Distribution AB	Sverige	30	100,0	SEK	300	798 173
Fortum Distribution AS	Norge	20 000	100,0	NOK	100 000	83 671
Fortum Distribution Ryssa AB	Sverige	1 000	100,0	SEK	100	22 949
Fortum Distribution Yngeredsfors AB	Sverige	800 000	100,0	SEK	80 000	215 461
Fortum Elekter AS	Estland	1 572 323	99,3	EEK	157 232	9 586
Fortum Sähkönsiirto Oy	Finland	439 765	100,0	EUR	43 977	253 992
Oy Tersil Ab	Finland	15 000	100,0	EUR	252	2 750
Oy Tertrade Ab	Finland	15 000	100,0	EUR	252	2 425

Markets

Fortum Energy Securities AB	Sverige	53 168	100,0	SEK	53 168	3 877
Fortum Markets AB	Sverige	250 000	100,0	SEK	250 000	142 883
Fortum Markets Oy	Finland	20 520	100,0	EUR	20 520	84 361

Oljeraffinering

Fortum Oil AB	Sverige	2 000 000	100,0	SEK	200 000	23 972
Fortum Oil Finance B.V	Nederländerna	26 088	100,0	EUR	26	15 763
Fortum Oil N.V.	Belgien	60 389	100,0	EUR	14 970	13 641
Neste MTBE S.A.	Portugal	60 000	100,0	EUR	3 000	2 096
Neste Oil Holding (U.S.A.) Inc.	USA	1 000	100,0	USD	1	18 428
Neste Oil Services Inc.	USA	1 000	100,0	USD	1	31 336

Detaljhandel med olja

AS Estonian Transoil	Estland	400	100,0	EEK	400	3 766
Best Chain Oy	Finland	112 800	100,0	EUR	11 280	45 413
Fortum Oil Markets Oy	Finland	2 280	100,0	EUR	2 280	6 609
Neste Eesti AS	Estland	10 000	100,0	EEK	10 000	5 926
Neste Markkinointi Oy	Finland	210 560	100,0	EUR	21 056	47 567
Neste St. Petersburg OOO	Ryssland	10	100,0	RUR	1 052 821	58 427
SIA Neste Latvija	Lettland	180	100,0	LVL	11 318	2 450
Tehokaasu Oy	Finland	7 200	100,0	EUR	3 027	3 900
UAB Neste Lietuva	Litauen	709 830	100,0	LTL	70 983	15 650

Shipping och övrig oljeverksamhet

Fortum Oil Insurance Ltd	Storbritannien	2 000 000	100,0	EUR	2 000	2 000
--------------------------	----------------	-----------	-------	-----	-------	-------

Övrig verksamhet

						2 031
Fortum Assets Oy	Finland	400 000	100,0	EUR	6 728	22 979
Fortum Finance B.V.	Nederländerna	237 001	100,0	EUR	107 546	134 209
Fortum Holding AB	Sverige	596 000	100,0	SEK	59 600	6 478

	Säte	Antal aktier	Koncernens andel, %		Nominellt värde 1 000 val.	Bokfört värde 31.12.2004 1 000 euro
Fortum Investments Ltd	Irland	3 091 001	100,0	USD	3 091	38 425
Fortum Power and Heat AB	Sverige	20 000 000	100,0	SEK	2 000 000	3 484 702
Fortum Power Finance CV	Nederländerna	-	100,0	EUR	-	2 100
Fortum Project Finance S.A.	Luxemburg	154 000	100,0	EUR	38 177	179 171
Värmlandsenergi AB	Sverige	53 613 270	100,0	SEK	536 133	72 376

Genom poolingsmetoden konsoliderade aktier i dotterbolag

Fortum Heat and Gas Oy	Finland	98 523 082	100,0	EUR	98 523	1 485 812
Fortum Oil Oy	Finland	100 000 000	100,0	EUR	40 000	1 139 893
Fortum Power and Heat Oy	Finland	91 197 542	100,0	EUR	153 383	2 898 575

Intresseföretagsaktier (bokfört värde över 2 mn euro)**Kraftproduktion**

Biomasse-Heizkraftwerk						
Herbrechtingen GmbH	Tyskland	-	33,3	EUR	50 000	3 500
Blåsjön Kraft AB	Sverige	6 000	38,2	SEK	6 000	16 215
Enprima Oy	Finland	406 667	40,7	EUR	204	3 078
Forsmarks Kraftgrupp AB	Sverige	76 500	22,2	SEK	76 500	8 481
Hafslund ASA	Norge	66 559 449	34,1	NOK	66 559	267 457
Hörmundsvalla Kraft AB	Sverige	1 000	50,0	SEK	1 000	4 102
Karlshamn Kraft AB	Sverige	45 000	30,0	SEK	4 500	2 477
Kemijoki Oy	Finland	427 424	17,5	EUR	7 189	293 774
OAQ Lenenergo	Ryssland	275 618 658	30,7	RUR	54 345 000	151 155
OKG AB	Sverige	409 500	43,4	SEK	40 950	62 507
Panjin Liaohe Fortum Thermal						
Power Company Co.	Kina	1	50,0	EUR	-	12 638
Stensjön Kraft AB	Sverige	220 000	26,5	SEK	11 000	47 558
Teollisuuden Voima Oy ¹⁾	Finland	213 065 978	26,4	EUR	213 066	149 112
Tåsans Kraft AB	Sverige	960	40,0	SEK	960	9 002
Ångefallen Kraft AB	Sverige	5 000	50,0	SEK	500	8 659

1) Fortum's ägarandel i kärnkraftverken Olkiluoto 1 and 2 (Teollisuuden Voima Oy's A-aktieserie) och kolkraftverket i Meri-Pori (Teollisuuden Voima Oy's C-aktieserie) kvarstår oförändrad på 26,6 %. Fortums andel i kärnkraftverket Olkiluoto 3 är 25 %. (Teollisuuden Voima Oy's B-aktieserie). I slutet av år 2004 var Fortums ägarandel i Teollisuuden Voima Oy 26,4 %. Då Olkiluoto 3 hela aktiekapital har tecknats är Fortum's ägarandel i Teollisuuden Voima Oy 25,8 %.

Värme

Drammen Fjernvarme KS	Norge	-	50,0	NOK	17 550 000	2 131
Gasum Oy	Finland	16 430 000	31,0	EUR	55 205	83 714
Hofors Energi AB	Sverige	2 000	24,4	SEK	2 000	2 075
Nova Naturgas AB	Sverige	510 201	20,4	SEK	24 490	23 377
Riihimäen Kaukolämpö Oy	Finland	50	50,0	EUR	67	3 556

Distribution

Fingrid Oyj	Finland	834	25,1	EUR	14 027	28 054
Fredrikstad Energi AS	Norge	7 554	49,0	NOK	755	25 867
Fredrikstad Energi Nett AS	Norge	393 856	66,9	NOK	393 856	30 731
Härjeåns Kraft AB	Sverige	31 643	46,3	SEK	3 164	7 314

	Säte	Antal aktier	Koncernens andel, %		Nominellt värde 1 000 val.	Bokfört värde 31.12.2004 1 000 euro
Karlskoga Energi & Miljö AB	Sverige	26 950	49,0	SEK	26 950	38 024
Keuruun Sähkö Oy	Finland	1 754	35,1	EUR	88	2 458
Sallilan Energia Oy	Finland	27 250	46,0	EUR	229	8 174
Trogstad Elverk AS	Norge	4 096	49,0	NOK	410	4 492
Markets						
Energiapolar Oy	Finland	349 259	30,8	EUR	349	2 188
Ishavskraft AS	Norge	7 105	49,0	NOK	7 105	6 926
Oljeraffinering						
AB Nynäs Petroleum	Sverige	33 765	50,0	SEK	33 765	43 972
CanTerm Canadian Terminals Inc.	Kanada	50	50,0	CAD	10 000	6 092
Detaljhandel med olja						
Pikoil Oy	Finland	200	50,0	EUR	2 000	2 000
Shipping och övrig oljeverksamhet						
SeverTEK ZAO	Ryssland	50 000	50,0	USD	10 000	8 668
Övrig verksamhet						
Enermet Group Oy	Finland	301 947	27,2	EUR	5 078	5 078
Övriga aktier och andelar (bokfört värde över 2 mn euro)						
Kraftproduktion						
Lapin Sähkövoima Oy	Finland	183 534	13,0	EUR	31 000	11 004
Värme						
Eesti Gaas AS	Estland	1 212 632	17,7	EEK	27 506	5 246
Nokian Lämpövoima Oy	Finland	19 900	19,9	EUR	33	4 373
Distribution						
Imatran Seudun Sähkö Oy	Finland	69 834	16,1	EUR	117	2 527
Vakka-Suomen Voima Oy	Finland	14 210	-	EUR	36	2 324
Oljeraffinering						
Saudi European Petrochemical Company Ibn Zahr	Saudiarabien	98 832	10,0	SAR	98 832	14 851
Övrig verksamhet						
Sea Containers Ltd	Bermuda	160 759	-	EUR	-	2 324

En fullständig förteckning över aktier ingår i Fortum Abp:s officiella bokslut.

Koncernens ekonomiska nyckeltal 2000–2004

		2000	2001	2002	2003	2004
Resultaträkning						
Nettoomsättning	mn euro	10 614	10 410	11 148	11 392	11 665
-förändring	%	28,9	-1,9	7,1	2,2	2,4
Resultatandelar i intresseföretag	mn euro	46	36	31	41	70
Övriga rörelseintäkter	mn euro	140	203	370	151	121
Avskrivningar och nedskrivningar	mn euro	-571	-623	-694	-538	-511
Övriga rörelsekostnader	mn euro	-9 323	-9 112	-9 566	-9 626	-9 431
Rörelseresultat	mn euro	906	914	1 289	1 420	1 914
- av omsättningen	%	8,5	8,8	11,6	12,5	16,4
Finansiella intäkter och kostnader	mn euro	-273	-212	-281	-236	-259
Resultat före extraordinära poster	mn euro	633	702	1 008	1 184	1 655
- av omsättningen	%	6,0	6,7	9,0	10,4	14,2
Extraordinära poster	mn euro	-10	-	-	-	-
Resultat före skatt	mn euro	623	702	1 008	1 184	1 655
- av omsättningen	%	5,9	6,7	9,0	10,4	14,2
Skatt	mn euro	-154	-160	-269	-325	-397
Minoritetsandel	mn euro	-46	-83	-73	-90	-31
Årets resultat	mn euro	423	459	666	769	1 227
Balansräkning						
Anläggningstillgångar	mn euro	11 712	11 328	14 869	14 172	14 598
Omsättningstillgångar						
Varulager	mn euro	746	598	504	551	659
Fordringar	mn euro	1 933	1 766	1 995	1 400	1 301
Kassa och bank	mn euro	437	602	592	439	146
Eget kapital	mn euro	5 022	5 485	5 896	6 406	7 394
Minoritetsintressen	mn euro	1 281	1 270	1 432	232	261
Avsättningar	mn euro	197	144	233	207	237
Uppskjuten skatteskuld	mn euro	1 177	1 122	1 866	1 843	1 842
Räntebärande skulder	mn euro	5 063	4 276	6 440	6 065	5 042
Räntefria skulder	mn euro	2 088	1 997	2 093	1 809	1 928
Summa tillgångar	mn euro	14 828	14 294	17 960	16 562	16 704
Avkastning						
Avkastning på eget kapital	%	8,6	8,3	10,5	12,3	17,6
Avkastning på sysselsatt kapital	%	9,4	8,7	11,1	11,4	15,6
Finansiering och ekonomisk ställning						
Räntebärande nettoskuld	mn euro	4 626	3 674	5 846	5 626	4 896
- av omsättningen	%	43,6	35,3	52,4	49,4	42,0
Skuldsättningsgrad ¹⁾	%	73	54	80	85	64
Soliditet	%	43	48	41	40	46
Rörelsens kassaflöde	mn euro	424	1 145	1 351	1 577	1 748
Kassaflöde före finansiering	mn euro	-685	844	-27	1 759	1 010
Utdelning	mn euro	194	220	262	357	506 ²⁾

1) Skuldsättningsgrad definieras som räntebärande nettoskuld dividerad med eget kapital plus minoritetsintressen. Minoritetsintressen inkluderar till och med 2002 preferensaktier uppgående till 1,2 miljarder euro, som löper med fast utdelning om 6,7 % utförd av Fortum Capital Ltd.

		2000	2001	2002	2003	2004
Nettoräntekostnader	mn euro	243	215	277	244	238
Räntebidrag		3,7	4,3	4,7	5,8	8,0
Övriga nyckeltal						
Sysselsatt kapital	mn euro	11 365	11 032	13 765	12 704	12 697
Investeringar	mn euro	3 131	713	4 381	1 136	833
- av omsättningen	%	29,5	6,8	39,3	10,0	7,1
Forsknings- och utvecklingsutgifter	mn euro	58	53	33	35	26
- av omsättningen	%	0,5	0,5	0,3	0,3	0,2
Medelantal anställda		16 220	14 803	14 053	13 343	12 859

2) Förslag av styrelsen

Formlerna för uträkning av nyckeltalen finns på sidan 86.

Formler för uträkning av nyckeltal

Formler för uträkning av nyckeltal

Avkastning på eget kapital, %	=	100x	$\frac{\text{Resultat före skatt} - \text{skatter}}{(\text{Eget kapital} + \text{minoritetsandel}) \text{ i genomsnitt}}$
Avkastning på sysselsatt kapital, %	=	100x	$\frac{\text{Resultat före skatt} + \text{räntekostnader och övriga finansiella kostnader}}{\text{Sysselsatt kapital i genomsnitt}}$
Avkastning på operativt kapital, %	=	100x	$\frac{\text{Rörelseresultat}}{\text{Operativt kapital i genomsnitt}}$
Sysselsatt kapital	=		Balansomslutning – räntefria skulder – uppskjuten skatteskuld – avsättningar
Segments operativa kapital	=		Segments anläggningstillgångar + övriga omsättningstillgångar + kundfordringar – leverantörsskulder – ej räntebärande skulder exkluderat räntor och skatter
Räntebärande nettoskuld	=		Räntebärande skulder – likvida medel
Skuldsättningsgrad, %	=	100x	$\frac{\text{Räntebärande nettoskulder}}{\text{Eget kapital} + \text{minoritetsandel}}$
Soliditet, %	=	100x	$\frac{\text{Eget kapital} + \text{minoritetsandel}}{\text{Balansomslutning} - \text{erhållna förskott}}$
Räntetäckningsgrad	=		$\frac{\text{Rörelseresultat}}{\text{Nettoräntekostnader}}$

Formler för uträkning av aktienyckeltal

Resultat/aktie (EPS)	=		$\frac{\text{Resultat före skatt} - \text{direkta skatter från den ordinarie verksamheten} - \text{minoritetsandel}}{\text{Emissionsjusterat antal aktier i genomsnitt under räkenskapsperioden}}$
Kassaflöde/aktie	=		$\frac{\text{Rörelsens kassaflöde}}{\text{Emissionsjusterat antal aktier i genomsnitt under räkenskapsperioden}}$
Eget kapital/aktie	=		$\frac{\text{Eget kapital}}{\text{Emissionsjusterat antal aktier i genomsnitt vid räkenskapsperiodens utgång}}$
Utdelning/aktie	=		$\frac{\text{Räkenskapsperiodens utdelning}}{\text{Emissionsjusterat antal aktier i genomsnitt under räkenskapsperioden}}$
Utdelning/resultat, %	=	100x	$\frac{\text{Utdelning/aktie}}{\text{Resultat/aktie}}$
Direktavkastning på utdelning, %	=	100x	$\frac{\text{Utdelning/aktie}}{\text{Emissionsjusterad sista avslutskurs under räkenskapsperioden}}$
P/E-tal	=		$\frac{\text{Emissionsjusterad sista avslutskurs under räkenskapsperioden}}{\text{Resultat/aktie}}$
Medelkurs	=		$\frac{\text{Aktiens totala omsättning i euro}}{\text{Emissionsjusterat antal aktier som omsatts under räkenskapsperioden}}$
Börsvärde	=		Antal aktier x emissionsjusterad sista avslutskurs under räkenskapsperioden
Aktieomsättningens utveckling	=		Antal aktier som omsatts under räkenskapsperioden samt de omsatta aktiernas procentuella andel av medelantalet aktier under räkenskapsperioden

Moderbolagets resultaträkning, balansräkning och kassaflödesanalys

mn euro	Not	2004	2003
Resultaträkning			
Nettoomsättning	1	85	69
Övriga rörelseintäkter	2	8	5
Avskrivningar och nedskrivningar	3	-9	-7
Övriga rörelsekostnader	4	-125	-119
Rörelseresultat		-40	-52
Finansiella intäkter och kostnader	5	1 238	6
Resultat efter finansiella poster		1 198	-46
Koncernbidrag		838	1 098
Resultat före boksluts-dispositioner och skatt		2 036	1 052
Bokslutsdispositioner	6	-	1
Skatt	7	-589	-310
Årets resultat		1 448	743

Balansräkning

TILLGÅNGAR			
Anläggningstillgångar	8		
Immateriella anläggningstillgångar		14	6
Materiella anläggningstillgångar		10	16
Finansiella anläggningstillgångar		16 293	10 797
		16 318	10 819
Omsättningstillgångar			
Kortfristiga fordringar	9	905	1 263
Kassa och bank		22	240
		927	1 503
		17 245	12 322
EGET KAPITAL OCH SKULDER			
Eget kapital	11		
Aktiekapital		2 948	2 886
Pågående emission		13	5
Överkursfond		2 811	2 785
Balanserat resultat		1 024	638
Räkenskapsperiodens vinst		1 448	743
		8 243	7 057
Avsättningar		1	1
Långfristiga skulder	12		
Räntebärande		7 953	3 765
Icke räntebärande		67	1
		8 020	3 766
Kortfristiga skulder	12		
Räntebärande		860	1 274
Icke räntebärande		121	224
		981	1 498
		17 245	12 322

mn euro	2004	2003
Kassaflödesanalys		
Löpande verksamheten		
Resultat före extraordinära poster	1 198	-46
Avskrivningar och nedskrivningar	9	7
Finansiella intäkter och kostnader	-1 238	-6
Realisationsvinster och -förluster på anläggningstillgångar samt utranering	1	2
Förändring av obligatoriska reserveringar	-1	-
Kassaflöde från den löpande verksamheten före förändringar i rörelsekapitalet	-31	-43
Förändringar i rörelsekapitalet		
Minskning (+), ökning (-) av kortfristiga räntefria rörelsefordringar	-	-10
Minskning (-), ökning (+) av kortfristiga räntefria skulder	-1	7
Förändring i rörelsekapitalet	-1	-3
Kassaflöde före finansiella poster och skatt	-32	-46
Betalda räntor och övriga finansiella kostnader	-310	-24
Ränteintäkter och övriga finansiella intäkter	318	231
Erhållna utdelningar	862	-
Koncernbidrag	1 098	662
Betald inkomstskatt	-252	-347
Realiserade kursvinster och -förluster	72	44
Nettokassaflöde från den löpande verksamheten	1 756	519
Investeringsverksamheten		
Investeringar i anläggningstillgångar	-15	-23
Avyttring av anläggningstillgångar	4	-
Förvärvade aktier i dotterbolag	-343	-
Förvärvade aktier i intresseföretag	-1	-
Förvärvade övriga aktier	-	-1
Avytrade aktier i dotterbolag	-	50
Avytrade andra aktier	1	-
Förändring av övriga placeringar, ökning (-), minskning (+)	-515	-3 939
Kassaflöde från investeringsverksamheten	-869	-3 913
Kassaflöde före finansieringsverksamheten	887	-3 394
Finansieringsverksamheten		
Förändring av kortfristiga skulder, ökning (+), minskning (-)	-712	313
Upptagning av långfristiga lån	323	3 750
Amorteringar på långfristiga lån	-454	-549
Betald utdelning	-357	-262
Nyemission	95	22
Kassaflöde från finansieringsverksamheten	-1 105	3 274
Förändring av likvida medel enligt analysen, ökning (+), minskning (-)	-218	-120
Likvida medel vid årets början	240	360
Likvida medel vid årets slut	22	240
Förändring av likvida medel enligt balansräkningen, ökning (+), minskning (-)	-218	-120

Materiella anläggningstillgångar	Byggnader och anläggningar	Maskiner och inventarier	Förskotts- betalningar och pågående nyanläggningar	Summa
mn euro				
Ingående ackumulerade anskaffningsvärde	-	16	5	21
Investeringar	1	5	-	6
Avyttringar	-	2	4	7
Utgående ackumulerade anskaffningsvärde	1	19	1	21
Ingående ackumulerade avskrivningar	-	6	-	6
Årets avskrivningar	-	4	-	4
Utgående ackumulerade avskrivningar	-	10	-	10
Utgående restvärde enligt plan 31.12.2004	1	9	-	10
Utgående restvärde enligt plan 31.12.2003	-	11	5	16

Finansiella anläggningstillgångar	Andelar i koncern- bolag	Fordringar hos koncern- bolag	Andelar i intresse- företag	Fordringar hos intresse- företag	Övriga aktier och andelar	Övriga fordringar	Summa
mn euro							
Ingående ackumulerade anskaffningsvärde 1.1. 2004	5 750	6 793	5	16	4	16	12 584
Investeringar	343	7 466	1	11	-	98	7 919
Avyttringar	-	4 078	-	14	3	113	4 208
Utgående ackumulerade anskaffningsvärde	6 093	10 181	6	13	1	1	16 295
Ackumulerade nedskrivningar 1.1.2004	-	-	-	-	1	-	1
Årets nedskrivningar	-	-	-	-	-	1	1
Återföring av nedskrivningar	-	-	-	-	1	-	1
Ackumulerade nedskrivningar 31.12.2004	-	-	-	-	-	1	1
Balansvärde 31.12.2004	6 093	10 181	6	13	1	-	16 294
Balansvärde 31.12.2003	5 750	5 007	5	16	3	16	10 797

mn euro	2004	2003
9. Kortfristiga fordringar		
Fordringar hos koncernbolag		
Kundfordringar	13	5
Övriga fordringar	840	1 098
Upplupna intäkter och förutbetalda kostnader	34	48
Summa	887	1 151
Fordringar hos intresseföretagen		
Upplupna intäkter och förutbetalda kostnader	4	3
Kundfordringar	-	1
Övriga fordringar	2	3
Upplupna intäkter och förutbetalda kostnader	13	105
Summa	905	1 263

10. Pensionsförbindelser för ledningen

Fortum Abp:s högsta ledning har möjlighet att gå i pension vid 60 års ålder.

mn euro	2004	2003
11. Förändring av eget kapital		
Aktiekapital ingående balans vid årets början	2 886	2 876
Inlösta optioner	62	10
Aktiekapital vid årets slut	2 948	2 886
Pågående emission ingående balans vid årets början	5	-
Överföring från aktieemission	-5	-
Inlösta optioner	13	5
Pågående emission vid årets slut	13	5
Överkursfond ingående balans vid årets början	2 785	2 778
Inlösta optioner	26	7
Överkursfond vid årets slut	2 811	2 785
Balanserat resultat vid årets början	1 381	900
Erlagd utdelning	-357	-262
Årets resultat	1 448	743
Balanserat resultat vid årets slut	2 472	1 381
Utdelningsbara medel vid årets slut	2 472	1 381

Noter till moderbolagets bokslut

mn euro	2004	2003
12. Skulder		
Långfristiga skulder		
Obligationslån	2 212	2 459
Lån hos kreditinstitut	355	557
Övriga långfristiga skulder	5 452	750
Summa	8 020	3 766
varav räntebärande	7 953	3 766
Kortfristiga skulder		
Obligationslån	250	-
Lån hos kreditinstitut	2	3
Leverantörsskulder	7	7
Skulder till koncernbolag		
Leverantörsskulder	1	1
Övriga skulder	212	392
Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	12	14
Summa	225	407
Skulder till intresseföretag		
Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	3	3
Summa	3	4
Övriga kortfristiga skulder	398	878
Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	97	200
Summa	981	1 498
varav räntebärande	860	1 274
Summa räntebärande och räntefria skulder		
Räntebärande skulder	8 813	5 040
Räntefria skulder	188	224
Summa	9 001	5 264
Kortfristiga upplupna kostnader och förutbetalda intäkter		
Räntor	83	191
Skatter	-	5
Övriga poster	29	19
Summa	111	216

mn euro	2004	2003
Förfallotider för långfristiga lån		
År		
2005	252	
2006	937	
2007	211	
2008	542	
2009	-	
2010 och senare	6 263	
Summa	8 205	
Skulder som förfaller efter fem år eller senare		
Obligationslån	996	
Lån hos kreditinstitut	97	
Övriga långfristiga skulder	5 170	
Summa	6 263	
13. Ansvarförbindelser		
Ställda säkerheter för koncernbolag		
Panter	455	365
Ställda säkerheter för intresseföretag		
Panter	98	128
Övriga ansvarförbindelser	6	2
Summa	103	130
Ställda säkerheter för andras del		
Panter	-	12
Summa ansvarförbindelser	558	507

Derivatkontrakt

Ränte- och valutaderivat	2004 Portfölj- värdering	Marknads- värde	Icke intäkts- fört	2003 Portfölj- värdering	Marknads- värde	Icke intäkts- fört
mn euro						
Ränteswappar	957	39	37	1 023	-4	-6
Valutaterminer ^{1), 2)}	11 460	-26	-	11 482	87	-
Köpta valutaoptioner	877	10	-	-	-	-
Utställda valutaoptioner	877	-10	-	-	-	-

1) Inkluderar även stängda terminskontrakt

2) Inkluderar även kontrakt som säkrar eget kapital i utländska dotterbolag.

Aktier och aktieägare

Aktiekapital

Fortum har ett aktieslag. Vid utgången av 2004 fanns det 867 083 905 utestående aktier. Aktiens nominella värde är 3,40 euro och varje aktie berättigar innehavaren till en röst på ordinarie bolagsstämma. Varje aktie ger rätt till lika stor utdelning. Antalet aktier som använts för beräkning av utdelningen för 2004 är antalet tecknade aktier i slutet av januari 2005.

Enligt gällande bolagsordning vid utgången av 2004 kan Fortum Abp:s (Fortum) aktiekapital variera mellan lägst 2 miljarder euro och högst 8 miljarder euro. Inom dessa gränser kan aktiekapitalet öka eller minska utan ändring av bolagsordningen. Fortums aktiekapital, till fullo betalt och i handelsregistret infört, per 31 december 2004, uppgick till 2 948 085 277 euro.

Fortums aktier är registrerade i det system som upprätthålls av Finlands Värdepapperscentral Ab.

Aktiekapital 1998–2004

	Antal aktier	Aktiekapital, euro
Fortum bildas, 7 feb 1998	500 000	1 681 879
Nyemission 1998	782 282 635	2 631 409 886
Personalemission 1998	2 000 000	6 727 517
Aktiekapital per 31 dec 1998	784 782 635	2 639 819 282
Aktiekapital per 31 dec 1999	784 782 635	2 639 819 282
Fondemission 2000	-	28 441 677
Nyemission 2000	60 825 940	206 808 196
Aktiekapital per 31 dec 2000	845 608 575	2 875 069 155
Aktiekapital per 31 dec 2001	845 608 575	2 875 069 155
Teckningar 2002		
- enligt optionslån till personalen 1999	148 380	504 492
- enligt ledningens optionsprogram 1999	3 000	10 200
Aktiekapital per 31 dec 2002	845 759 955	2 875 583 847
Teckningar 2003		
- enligt optionslån till personalen 1999	159 520	542 368
- enligt ledningens optionsprogram 1999	2 913 000	9 904 200
Aktiekapital per 31 dec 2003	848 832 475	2 886 030 415
Teckningar 2004		
- enligt optionslån till personalen 1999	4 560 730	15 506 482
- enligt ledningens optionsprogram 1999	7 154 000	24 323 600
- enligt optionsprogram för nyckelmedarbetare 2002A	6 536 700	22 224 780
Aktiekapital per 31 dec 2004	867 083 905	2 948 085 277

Notering och handel med aktier och optioner

Fortums aktier noteras på Helsingforsbörsen. Den första handelsdagen var den 18 december 1998.

Vid utgången av 2004 var Fortums börspost 200 aktier. Den högsta noteringen för Fortums aktier på Helsingforsbörsen under 2004 var 13,99 euro, det lägsta 7,45 euro och genomsnittlig kurs 10,29 euro. Slutkurs på årets sista handelsdag var 13,62 euro.

Under 2004 omsattes sammanlagt 478,8 miljoner aktier till ett värde om sammanlagt 4 927 miljoner euro. Fortums

börsvärde, beräknat utifrån slutkursen på årets sista handelsdag, var 11 810 miljoner euro.

Av det optionslån med optioner, som utfärdades till personalen 1999, omsattes 2004 5,1 miljoner teckningsoptioner till ett värde av 31,2 miljoner euro. Av det optionsprogram som gäller ledningen, som utfärdades 1999, omsattes 6 767 teckningsoptioner 2004 till ett värde av 33,9 miljoner euro. Av det optionsprogram som gäller nyckelmedarbetare, som utfärdades 2002, omsattes 2004 8,6 miljoner teckningsoptioner till ett värde av 61,9 miljoner euro.

Nyckeltal 2000–2004

		2000	2001	2002	2003	2004
Resultat per aktie	euro	0,55	0,57	0,79	0,91	1,44
Resultat per aktie efter utspädning	euro	0,55	0,57	0,78	0,90	1,42
Kassaflöde per aktie	euro	0,54	1,43	1,60	1 86	2,05
Eget kapital per aktie	euro	6,32	6,49	6,97	7,55	8,50
Utdelning per aktie	euro	0,23	0,26	0,31	0,42	0,58 ¹⁾
Utdelningsandel	%	41,9	45,6	39,3	46,2	40,3 ¹⁾
Direktavkastning	%	5,3	5,5	5,3	5,1	4,3 ¹⁾
P/E-tal		7,9	8,3	7,5	9,0	9,5
Aktiekurser						
Vid periodens slut	euro	4,35	4,75	6,25	8,18	13,62
Genomsnittskurs	euro	4,18	4,79	5,87	6,94	10,29
Lägsta kurs	euro	3,50	4,05	4,75	5,66	7,45
Högsta kurs	euro	4,94	5,70	6,52	8,75	13,99
Börsvärde vid periodens slut	mn euro	3 456	4 017	5 286	6 943	11 810
Aktiens omsättning						
Antal omsatta aktier	1 000	93 900	134 499	251 216	270 278	478 832
Omsättning i förhållande till vägt genomsnittligt antal aktier	%	11,9	16,8	29,7	31,9	56,2
Antal aktier	1 000	845 609	845 609	845 776	849 813	867 084
Antal aktier exklusive egna innehav	1 000	794 571	845 609	845 776	849 813	867 084
Justerat genomsnittligt antal aktier	1 000	787 223	798 346	845 642	846 831	852 625
Justerat genomsnittligt antal aktier efter utspädning	1 000	787 223	798 308	851 482	858 732	861 772

1) Styrelsens förslag

Formlerna för beräkning återfinns på sidan 86.

Statens ägande

Vid ingången av 2004 ägde den finska staten 60,53 % av företagets aktier. Efter ökningen i aktiekapital, på grund av teckning av personalens 1999 optionslån, ledningens optionsprogram 1999 och optionsprogrammet för nyckelmedarbetare 2002, ägde den finska staten vid årets utgång 59,26 % av företagets aktier.

Finlands riksdag har gett regeringen mandat att minska statens innehav i Fortum till lägst 50,1 % av aktiekapital och röster.

Ledningens innehav av aktier och optioner

Per 31 december 2004 ägde Fortums förvaltningsråd sammanlagt 4 031 aktier eller 0,00 % av aktierna och rösterna. Styrelseledamöterna och verkställande direktören ägde sammanlagt 151 187 aktier, vilket motsvarar 0,02 % av företagets aktier och röster.

Mer information om ledningens aktieinnehav finns på sid 46.

Optioner och optionsrätter

Följande incitamentsprogram är knutna till aktierna.

Ledningens optionsprogram (1999)

1999 fattades ett beslut om att utfärda sammanlagt 15 000 optioner till koncernledningen. Optionerna ger innehavarna rätt att teckna sig för högst 15 000 000 aktier i Fortum. I enlighet med villkoren för detta optionsprogram har vissa optioner återlösts till följd av upphörda anställningar före den 1 oktober 2002.

Förutsättningarna för detta optionsprogram har uppfyllts och sammanlagt var 11 768 optioner utestående den 1 oktober 2002. Varje option ger innehavaren rätt att teckna sig för 1 000 aktier. Optionerna kan utnyttjas under perioden 1 oktober 2002 till 1 oktober 2005. Teckningskursen är 5,61 euro per aktie. Vid utgången av 2004 hade sammanlagt 10 070 000 aktier tecknats och införts i aktieboken. Optionsinnehavarna kan teckna sig för sammanlagt ytterligare 1 698 000 aktier, vilket innebär att aktiekapitalet skulle öka med högst 5 773 200 euro, det vill säga motsvarande 0,2 % av aktiekapitalet vid utgången av 2004. Tecknade aktier berättigar innehavaren till utdelning för den räkenskapsperiod under vilken de tecknats. Programmet omfattar cirka 120 personer.

Optionslån till personalen (1999)

1999 fattades ett beslut om att utfärda ett obligationslån med tillhörande teckningsoptioner till ett sammanlagt belopp om högst 25 000 000 finska mark (cirka 4,2 miljoner euro) till personalen. Obligationslånet innefattade sammanlagt 7 500 000 teckningsoptioner, som ger innehavaren rätt att teckna sig för högst 7 500 000 aktier. Lånets löptid var tre år och räntan var 4 % per år. Lånet inklusive ränta betalades tillbaka i sin helhet den 17 maj 2002. I enlighet med lånets villkor återlöstes en del av optionerna till följd av upphörda anställningar.

Sammanlagt var 6 159 300 teckningsoptioner utestående den 17 maj 2002. Varje teckningsoption ger innehavaren rätt att teckna sig för en aktie. Teckningsoptionerna kan utnyttjas under perioden 17 maj 2002 till 17 maj 2005. Vid utgången av

2004 var sammanlagt 4 868 630 aktier tecknade och införda i aktieboken. Optionsinnehavarna kan teckna sig för ytterligare sammanlagt 1 290 670 aktier, vilket innebär att aktiekapitalet skulle öka med högst 4 388 278 euro, det vill säga motsvarande 0,1 % av aktiekapitalet vid utgången av 2004.

Teckningskursen för aktier med teckningsoptioner var 4,36 euro när den började noteras. Teckningskursen minskas med den utdelning som Fortum betalar ut varje år. Teckningskursen kan dock lägst uppgå till Fortumaktiens nominella värde om 3,40 euro. Vid utgången av 2004 var teckningskursen 3,63 euro. Tecknade aktier berättigar innehavaren till utdelning för den räkenskapsperiod under vilken de tecknats. Programmet omfattar cirka 1 850 personer.

Optionsprogram för nyckelmedarbetare (2001)

2001 fattades ett beslut om att utfärda högst 24 000 000 optioner till nyckelmedarbetare i Fortumkoncernen och ett av Fortum helägt dotterbolag. Av det sammanlagda antalet optioner var 8 000 000 betecknade med bokstaven A (A-optioner) och kan utnyttjas under perioden 15 oktober 2005 till 1 maj 2007, 8 000 000 betecknade med bokstaven B (B-optioner) och kan utnyttjas under perioden 15 januari 2006 till 1 maj 2007. Dock påbörjas inte lösenperiod för några optioner såvida inte aktiens kursutveckling på Helsingforsbörsen som lägst motsvarar utvecklingen för Dow Jones STOXX 600 Utilities Index, och såvida inte resultatet per aktie i genomsnitt för de fyra på varandra följande åren med början den 1 januari 2001 är minst 105 % av resultatet per aktie i genomsnitt för räkenskapsåren 1998 till 2000, justerat för extraordinära poster.

I mars 2002 annullerades sammanlagt 2 525 000 ej överlåtbara A-optioner, sammanlagt 212 500 ej överlåtbara B-optioner och samtliga de 8 000 000 ej överlåtbara C-optionerna. Vid utgången av 2004 hade sammanlagt 4 950 000 A-optioner och sammanlagt 6 800 000 B-optioner tilldelats till nyckelmedarbetare. Återstående 525 000 A-optioner och 987 500 B-optioner tilldelades till Fortum Assets Oy, ett helägt dotterbolag till Fortum, för senare tilldelning till nyckelmedarbetare i Fortumkoncernen.

Teckningskurs för A-optioner kommer att bli den volymviktade genomsnittskursen på Helsingforsbörsen under perioden 1 april 2001 till 31 mars 2005 och för B-optioner den volymviktade genomsnittskursen under perioden 1 oktober 2001 till 30 september 2005. Dock kommer teckningskursen för alla optioner att minskas med det dubbla procentbeloppet med vilket kursutvecklingen på Helsingforsbörsen överstiger utvecklingen för Dow Jones STOXX 600 Utilities Index under den period optionernas teckningskurs fastställs. Teckningskursen kan emellertid som lägst bli 4,47 euro. Teckningskursen minskas med eventuell utdelning som betalas ut av Fortum efter att teckningskursen fastställs och före teckning av aktier. Innehavare av optionerna kan teckna sig för sammanlagt 13 262 500 aktier, vilket innebär att aktiekapitalet skulle öka med högst 45 092 500 euro, det vill säga motsvarande 1,5 % av aktiekapitalet vid utgången av 2004. Tecknade aktier enligt detta optionsprogram kommer att berättiga innehavaren till utdelning för den räkenskapsperiod under vilken de tecknades. Programmet omfattar cirka 350 personer.

Optionsprogram för nyckelmedarbetare (2002)

I mars 2002 fattades ett beslut om att utfärda högst 25 000 000 optioner till nyckelmedarbetare i Fortum koncernen och ett av Fortum helägt dotterbolag. Av det sammanlagda antalet optioner var 12 500 000 betecknade med bokstaven A och kan utnyttjas under perioden 1 oktober 2004 till 1 maj 2007, 12 500 000 betecknade med bokstaven B och kan utnyttjas under perioden 1 oktober 2006 till 1 maj 2009.

Vid utgången av 2004 hade sammanlagt 10 767 000 A-optioner och sammanlagt 10 129 000 B-optioner tilldelats nyckelmedarbetare i Fortumkoncernen. Återstående 1 733 000 A-optioner annullerades i september 2004. Återstående 2 371 000 B-optioner tilldelades Fortum Assets Oy, ett helägt dotterbolag till Fortum, för senare tilldelning till nyckelmedarbetare i Fortumkoncernen.

Sammanlagt var 10 767 000 A-optioner utestående den 1 oktober 2004. Varje teckningsoption ger innehavaren rätt att teckna sig för en aktie. Teckningsoptionerna kan utnyttjas under perioden 1 oktober 2004 till 1 maj 2007. Vid utgången av 2004 var sammanlagt 6 536 700 aktier tecknade och införda i aktieboken för A-optioner. Innehavarna av A-optioner från 2002 kan teckna sig för sammanlagt ytterligare 4 230 300 aktier, vilket innebär att aktiekapitalet skulle öka med högst 14 383 020 euro, det vill säga motsvarande 0,5 % av aktiekapitalet vid utgången av 2004. Vid utgången av 2004 var teckningskursen för A-optioner 4,74 euro.

Innehavarna av A- eller B-optioner kan teckna sig för sammanlagt 16 730 300 aktier, vilket innebär att aktiekapitalet skulle öka med högst 56 883 020 euro, det vill säga motsvarande 1,9 % av aktiekapitalet vid utgången av 2004.

Teckningskursen för B-optioner kommer att bli 6,19 euro (volymviktad genomsnittskurs för aktierna på Helsingforsbörsen under perioden 1 januari till 31 mars 2003). Teckningskursen minskas med eventuell utdelning som betalas ut efter ingången av den period när teckningskursen fastställs men före teckning av aktier. Tecknade aktier enligt detta optionsprogram (A- eller B) kommer att berättiga innehavaren till utdelning efter aktieteckningen införts i handelsregistret. Vid utgången av 2004 omfattade detta program (A- eller B-optioner) cirka 350 personer.

Incentivprogram för nyckelmedarbetare (2003)

2003 lanserade Fortum ett nytt resultatbaserat incentivprogram för koncernens nyckelmedarbetare. Eventuell ersättning kommer att grundas på såväl koncernens som affärsenheternas och de enskilda chefernas resultat som Fortumaktiens kursutveckling. I det första skedet berörs omkring 190 chefer av det nya programmet.

Fortum uppskattar att 0,1–0,3 % av de utestående aktierna, det vill säga mellan 1 000 000 och 2 500 000 aktier, kommer att tilldelas inom varje enskild plan. Aktierna tecknade med optionsrätter ger rätt till utdelning från bolaget och övriga rättigheter när höjningen av aktiekapitalet har registrerats i handelsregistret. Detta program är avsett att ersätta eventuella andra långfristiga incitamentsprogram för de högre cheferna.

Övriga konvertibla obligationer, obligationer med teckningsoptioner och ej utnyttjade mandat

Fortum har inte utfärdat några andra konvertibla obligationer eller obligationer med teckningsoptioner, som skulle ge

innehavaren rätt att teckna sig för aktier i bolaget. Fortums styrelse har i dagsläget inget ej utnyttjat mandat från bolagsstämman att emittera konvertibla obligationer eller obligationer med teckningsoptioner, öka bolagets aktiekapital eller återköpa bolagets egna aktier.

Aktieägare per den 31 december 2004

Aktieägare	Antal aktier	Innehav %
Finska staten	513 832 988	59,26
Ömsesidiga pensionsförsäkringsbolaget Ilmarinen	11 654 424	1,34
Folkpensionsanstalten	10 593 696	1,22
Kurikka stad	6 203 500	0,72
Fortums pensionsstiftelse	5 034 952	0,58
Statens pensionsfond	4 900 000	0,56
Placeringsfonden OP-Delta	3 867 708	0,45
Ömsesidiga pensionsförsäkringsbolaget Fennia	2 047 567	0,24
Ömsesidiga pensionsförsäkringsbolaget Etera	1 972 683	0,23
Ömsesidiga pensionsförsäkringsbolaget Varma	1 780 000	0,20
Förvaltarregistrerade aktier	217 739 992	25,11
Övriga aktieägare tillsammans	87 456 395	10,09
Totalt antal aktier	867 083 905	100,00

Fördelningen av aktieinnehaven per den 31 december 2004

Enligt antal aktier	Antal aktie-ägare	% av aktie-ägare	Antal aktier	% av aktie-kapital
1-100	3 200	6,30	208 266	0,03
101-500	21 411	42,13	5 657 758	0,65
501-1 000	14 374	28,28	9 570 664	1,10
1 001-10 000	11 198	22,03	28 065 135	3,24
10 001-100 000	540	1,06	13 907 426	1,60
100 001-1 000 000	78	0,15	24 542 871	2,83
1 000 001-10 000 000	14	0,03	34 270 975	3,95
över 10 000 000	6	0,01	750 777 514	86,59
	50 821	100,00	867 000 609	99,99
Innehav, oregistrerat eller ouppklarat, per den 31 december 2004			83 296	0,01
Totalt antal aktier			867 083 905	100,00
Varav förvaltarregistrerade innehav			217 739 992	25,11

Kategori av aktieägare

	% av aktiekapitalet
Finska aktieägare	
Företag	1,0
Finansinstitut och försäkringsbolag	2,1
Finska staten och offentliga samfund	65,1
Icke vinstdrivande organisationer	1,3
Hushåll	5,3
Utländska aktieägare	25,2
Summa	100,0

Förslag till vinstdisposition

Koncernens fria egna kapital per den 31 december 2004 uppgick till 4 371 miljoner euro. Moderbolagets disponibla vinstmedel uppgick till 2 471 614 749,28 euro per den 31 december 2004.

Styrelsen föreslår att Fortum Abp till aktieägarna delar ut 0,58 euro per aktie, vilket totalt uppgår till 505,7 miljoner euro. Återstoden av de disponibla vinstmedlen balanseras i ny räkning.

Esbo den 2 februari 2005

Peter Fagnäs

Heikki Pentti

Birgitta Johansson-Hedberg

Birgitta Kantola

Lasse Kurkilahti

Antti Lagerroos

Erkki Virtanen

Mikael Lilius
Verkställande direktör

Revisionsberättelse

till Fortum Abp:s aktieägare

Vi har granskat Fortum Abp:s bokföring, bokslut och förvaltning för räkenskapsperioden 1.1–31.12.2004. Bokslutet, som avgetts av styrelsen och verkställande direktören omfattar verksamhetsberättelsen, samt koncernens och moderbolagets resultaträkning, balansräkning och bilageuppgifter. Efter utförd granskning avger vi vårt utlåtande om bokslutet och förvaltningen.

Granskningen har utförts enligt god revisionssed. Bokföringen, de tillämpade redovisningsprinciperna och innehållet i bokslutet ävensom bokslutspresentationen har härvid granskats i tillräcklig omfattning för att få bekräftat att bokslutet inte innehåller väsentliga fel eller brister. Vid granskningen av förvaltningen har vi utrett huruvida förvaltningsrådet, styrelsen och verkställande direktören handhaft

förvaltningen av bolagets angelägenheter i enlighet med stadgandena i aktiebolagslagen.

Enligt vår mening är bokslutet uppgjort enligt bokföringslagen och övriga stadganden och bestämmelser om hur bokslut skall uppgöras. Bokslutet ger på sätt som avses i bokföringslagen riktiga och tillräckliga uppgifter om resultatet av bolagets koncernens och moderbolagets verksamhet och bolagets ekonomiska ställning. Bokslutet inklusive koncernbokslut kan fastställas och medlemmarna i moderbolagets förvaltningsråd och styrelse samt verkställande direktör kan beviljas ansvarsfrihet för den av oss granskade räkenskapsperioden. Styrelsens förslag till behandling av utdelningsbara vinst medel beaktar stadgandena i aktiebolagslagen.

Esbo den 2 februari 2005

PricewaterhouseCoopers Oy
CGR-samfund

Juha Tuomala
CGR

Förvaltningsrådets utlåtande

Förvaltningsrådet har granskat Fortum Abp:s resultaträkning, balansräkning, noter till bokslutet, koncernbokslut samt styrelsens verksamhetsberättelse och förslag till vinstdisposition samt den revisionsberättelse som avgivits av företagets revisorer. Förvaltningsrådet har inga anmärkningar gentemot dessa handlingar. Förvaltningsrådet rekomen-

derar att resultaträkningen, balansräkningen och koncernbokslutet fastställs och att vinstmedlen disponeras i enlighet med styrelsens förslag.

Förvaltningsrådet noterar med tillfredsställelse att dess beslut och anvisningar har beaktats och att rådet fått all behövlig information av företagens styrelse och ledning.

Esbo, den 3 februari 2005

Timo Kalli

Klaus Hellberg

Satu Hassi

Lasse Hautala

Rakel Hiltunen

Jorma Huuhtanen

Mikko Immonen

Kimmo Kalela

Kimmo Kiljunen

Jari Koskinen

Juha Mikkilä

Ben Zyskowicz

Planering
Fotografier
Tryckeri
Papper

Evia Helsinki Oy
Heikki Tuuli, Studio Heikki Tuuli
Libris Oy
Omslag Galerie Art 250 g/m²
Inlaga Galerie Art 135 g/m²

Fortum Abp
Kägeludden, Esbo
PB 1
FI-00048 FORTUM, Finland
telefon +358 10 4511
fax +358 10 45 24447
www.fortum.se

Hemort Esbo, FO-nummer 1463611-4